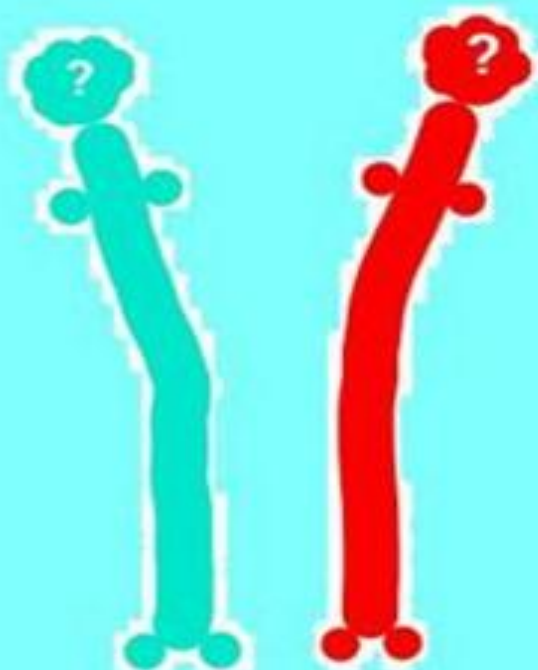

Nicolae VĂȘILE

CONTROVERȘIADA

n.

Nicolae VASILE

Controversiada

**Editura BETTA
2023**

Nicolae VASILE

Controversiada

**Editura BETTA
2023**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VASILE, NICOLAE

**Controversiada: eseu/ Nicolae Vasile ; - București : Betta,
2023**

ISBN 978-606-015-260-6

821.135.1

© Editura BETTA & Nicolae VASILE

Prefața: Victor ATANASIU

Corectura: Autorul

Imagine coperta I: *Singurătate în doi*(grafica autorului)

Tehnoredactare și coperte (După o idee a autorului):

Melioara VELICU

Editura Betta

Tel. 0723-674.974

E-mail:

bettarosu@yahoo.co

bettaeditura@yahoo.com

Cuprins

Prefață, Victor ATANASIU /p.8

Mamă, tată, familie /p.16

Bărbatul. In persona /p.20

Bărbatul. In acta (Extazul puterii) /p.46

In nomine hominis (Controversiada) /p.73

In nomine padre (Grădina cu gutui) /p.123

Aforisme /p.167

Bibliografie de autor /p.177

Acțiunile din acest volum sunt imaginare. Orice asemănări cu situații reale sunt întâmplătoare.

P R E F A Ț Ă

Simple controverses

Am pus titlul acestei prefete inspirându-mă dintr-o scriere foarte *en vogue* cu mai multe decenii în urmă, ea aparținând unui autor, și el, *en vogue* cu mai multe decenii în urmă.

Nicolae Vasile este, în felul său, un postmodernist, dar el nu face un aliaj, în cazurile reușite, ori un *mixtum compositum*, (atunci când e vorba de rateuri), într-o lucrare a sa anume, așa cum procedează, ca să dăm exemplul cel mai elocvent artistic, Mircea Cărtărescu. În cărțile sale, aliajul reiese din juxtapunerea textelor aparținând unor diverse "genuri" literare într-un singur volum. Pot să pretind că sunt un cunoscător al scrierilor beletristice ale autorului. L-am comentat nu o singură dată, iar un articol sintetic despre opera sa a apărut în primul volum al unei *Enciclopedii* a literaturii acestui început de secol și mileniu, curajoasa întreprindere fiind coordonată de Nicolae Vasile însuși.

În carte găsim în esență, după câteva considerații cu valabilitate unanim admisă, ele fiind oarecum de factură teoretică, o nuvelă căreia i se adaugă o piesă de teatru, cărora li se adaugă câteva pagini de memorialistică. Cocteilul literar nu este complet însă, Nicolae Vasile încheind cartea cu câteva *Aforisme*,

specie literar-filosofică ce rezistă prin valabilitatea unor enunțuri sentențioase, formulate sintetic și cu forță de pătrundere filosofică, ele impresionând totodată și prin plasticitatea formulărilor. Aceasta este valabil, desigur, în cazul aforismelor reușite, altminteri fiind vorba de o înșiruire de simple vorbe goale, cum e în cazul, de pildă, "cugetărilor" unui anume N.N.Negulescu.

Nuvela ar fi despre doi eroi ai timpurilor noastre, ca să parafralez titlul unei celebre narațiuni a marelui romantic rus Lermontov, care sunt, și ei, niște *ciocoi noi cu bodyguard*, precum personajele de prim-plan ale unui valoros roman al lui Dinu Săraru. Unul este Rareș, un tip cultivat, citit, manierat, care de la un punct încolo își folosește toate calitățile, deși păstrează o oarecare eleganță formală, pentru a deveni o lichea afaceristă, cum sunt mai toți oamenii care au făcut carieră în România postcomunistă, el ajungând a fi chiar ministru. Așadar personajul deviază de la o structura sa nativă de intelectual, (deși aceasta este a unui individ mediocru), spre aceea a unei pramatii veroase, el respingând, ca să dau un exemplu la întâmplare, solicitările unor firme românești, cel puțin la prima tentativă a acestora, și admitând, din motive de înțeles la mintea cocoșului alte solicitări, anume ale unor firme străine, bănoase, care pot scoate din chimirul lor cât mai mult pentru a vărsa în al lui.

Alt ciocoi al vremurilor noastre este Raul. În ciuda numelui său, nu are nimic din noblețea unui cunoscut erou omonim din literatura romantică universală. E

vorba de un avocat rapace, putred moralmente până în măduva oaselor, care în perioada predecembristă obișnuia să joace cu asiduitate poker, până ajunge ca o partidă interminabilă din acest joc să și-o dispute cu colegii de cameră la pușcărie. Ca și în binecunoscutul roman al lui Nicolae Filimon, considerat de unii a fi întemeietorul epicii de anvergură în literatura română modernă, (deși chiar pe acest plan e depășit axiologic de Bolintineanu), narațiunea rezistă prin tabloul de ansamblu, iar nu prin amănunte. Unele din acestea sunt relevante însă. Raul- devenit din delicvent de drept comun în comunism, aidoma lui Gelu Voican Voiculescu, un avocat respectat și terorizant în etapa capitalismului sălbatic din România- nu catadicsește să vină la întâlnirea lui Rareș cu alt potentat al momentului și le trimite celor doi un fel de bacșiș, anume un whiskey de cea mai bună calitate, în sfârșit pentru ca înjosirea să fie deplină din partea acestei reîncarnări a lui Dinu Păturică, apare el însuși dinaintea celor doi, în pijamale, aceștia fiind, bineînțeles, înțoliți la patru ace.

Scriitorul urmează și mai departe aici modelul lui Nicolae Filimon: ca și Dinu Păturică, cei doi vor sfârși într-un chip trist. Nicolae Vasile uită să noteze că și aici se produce o anume *rotație a cadrelor*, în sensul că unii care pierd puterea, având și aici atâtea exemple în vremurile noastre, sunt plimbați încătușați, sunt băgați la zdup, pe urmă sunt eliberați, vine rândul altora să fie la putere și să fie protagoniști involuntari ai circuitului

exhibiției înfățișării lor cu mâinile legate și tot așa, ca în *Revizorul* lui Gogol sau *Principele* lui Eugen Barbu.

A doua secțiune este o piesă de teatru. Un anume Nelu, în prima parte a lucrării, vorbește într-un fel de teleconferință cu fiul, fiica și cu soția sa. S-ar putea observa aici că este ilustrat eternul conflict dintre generații, pe care Turgheniev l-a definit explicit a fi ca atare într-un celebru roman al său, deși el este vizibil în atâtea opere literare, inclusiv în spumoasele comedii ale lui Alecsandri.

Într-una dintre ele, tinerii bonjuriști, înveșmântați cu frac, cămașă albă, papion, fac haz de o tombateră, așadar de un boier care a conservat vestimentația fanariotă, cu ișlic, călimări etc. Boierul îi întreabă, intrigat de ce râd de el, iar finii juni, educați la Paris și care și-au însușit finețea umorului francez, le explică că râd de el pentru că blana lui este de *râs*. Finețea în confuzia premeditată între o izbucnire fiziologică umană și blana unei feline este și ea o ilustrare pe o cale comică, iar nu dramatică, precum la Turgheniev, a conflictului dintre generații.

La Nicolae Vasile acest conflict se resimte în discuția lui Nelu cu progeniturile sale. Nucleul comic, deci substanțial artistic al întregii lucrări dramatice, îl constituie faptul că, deși se discută în contradictoriu, bineînțeles, în legătură cu cine are dreptate, anume reprezentanții mentalității mai vechi în raport cu condițiile de azi ori ai celei mai *up to date*, Nelu continuă să mestece cu un făcăleț într-un ceaun în

care se prepară un magiun, pentru ca acesta să se închege. Nicolae Vasile demonstrează cu acest prilej că ar putea fi un comediograf aflat la nivelul unor Aurel Baranga, Ion Băieșu sau Teodor Mazilu.

În sfârșit, după douăzeci de ani, (termenul desfășurării etapei următoare este stabilit de Alexandre Dumas – tatăl prin însuși titlul unui celebru roman al său), cei din generația nouă se adună acasă, după peregrinările din tinerețe, („ale tinereții valuri!”, cum prea bine zice Caragiale), nimeni nu renunță, bineînțeles, ei și părinții lor, la binefacerile internetului, privit cu atâta evlavie, ca o icoană făcătoare de minuni. Aici Nicolae Vasile se dovedește un scriitor realist, care, precum Tipătescu din *O scrisoare pierdută*, nu se îmbată cu apa rece a ideii că există o reală revoluție a mentalității și a mentalului speciei căreia îi aparține. Adorația *sans rivages* a rămas, numai că ea nu se mai manifestă pentru un obiect de cult, ci pentru un rod al tehnologiei moderne.

Următoarea parte a scrierii este și cea mai valoroasă. Caracterul ei este memorialistic. Pentru noi pare ciudat că un om energic și plin de farmec ca Nicolae Vasile, farmecul însuși neputând fi conceput în afara vitalității, și-a petrecut adolescența într-un anume sanatoriu de la Mangalia. Acesta nu e o excepție. Atâția care par că au o sănătate de fier cad biologic repede, atâția care sunt într-o primă etapă vedetele liceului se prăbușesc în anonimat.

De neuitat rămân aici notațiile despre mirosul gutuilor, de un parfum asemănător al gustului fructelor înseși. Voluntar sau involuntar, paginile au într-un chip original o pecete proustiană. Gutuia scriitorului nostru își află ascendența în *madeleina* a acestui mare scriitor al primei jumătăți a secolului trecut, acest Balzac, (dar de o personalitate intrinsecă izbitoare, al literaturii post-balzaciene). Cel care a creat *În căutarea timpului pierdut* era obsedat în chipul cel mai benefic artistic de un anume parfum, percepția sa în ordinea fineții olfactive fiind precedată de aceea a lui Zola din *Pântecele Parisului*.

O pagină de mare efect a scriitorului nostru este aceea a beznei totale din curtea casei părintești pe vreme de noapte. Parcă e vorba de bezna din proza existențialistă, aceasta din urmă nefiind perceptibilă fizic, ci în planul metafizic al destinului fiecăruia dintre noi: nimeni nu știe care e sensul traseului său în existență.

Cartea are nu mai puțin un substrat realist. E vorba de un om de o recunoscută capacitate științifică, un manager care a condus colective de mii de oameni și care acum, iată, a ajuns să nu mai știe, după pensionare cu ce să se ocupe. Nu mai știe pe moment, pentru că imediat își găsește un nou făgaș sau, ca să folosesc un cuvânt cu o rezonanță foarte antipatică din punctul meu de vedere, *se reinventează*. Va deveni scriitor și va încuraja o anume mișcare literară, va fi

coordonatorul unei vaste enciclopedii a literaturii acestei etape matinale de secol și mileniu.

E foarte bine că Nicolae Vasile are o perspectivă pozitivă asupra scrisului său și consideră că lucrările sale sunt deosebit relevante, unele având o anume pecete apăsătoare autobiografică, el vorbind despre sine ca romancier, iar iubita sa fiind o anume actriță și dramaturgă care beneficiază de o dublă cetățenie. Superioritatea acestor pagini se datorează faptului că, dincolo de fanfaronada de suprafață, un cititor atent observă amărăciunea din substrat: ca orice om superior, Nicolae Vasile se simte un neîmplinit.

În sfârșit, în *Aforisme* bate puternic vântul amărăciunii, căci aici se ilustrează celebrul leitmotiv al *Ecleziastului*: *Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni*. Sau, așa cum a formulat la fel de pregnant la noi Maiorescu: *Care e folosul folosului?*

Eugen Lovinescu afirma că, la mulți ani după lectura cărții, din *Ion* al lui Rebreanu îți rămâne în minte scena în care ilustrul personaj sărută cu evlavie pământul. Din întreaga carte a lui Nicolae Vasile îți va rămâne în timp, fără îndoială următoarea reflecție dureros de adevărată: un bărbat când se căsătorește, urmând învățătura biblică, lasă pe mama și tatăl său pentru femeia sa. Completarea e amară, iar ea constituie nucleul valoros al acestei cugetări cu valabilitate puternică în viața multora: îi lasă pe aceia care i-au dat naștere pentru a se ocupa de soția sa și de familia acesteia. Despre un tânăr căsătorit se scrie,

Într-un delicios, dar și profund pasaj din carte, că era un bărbat bun la toate: repara orice în casă și în afara casei în care conviețuia cu tânăra sa soție. Dar, învechindu-se căsătoria, femeia observă că el a început să facă de mântuială treburile, reparațiile nu mai sunt bune etc. Într-o conviețuire îndelungată, oricât ai fi de geniu, ajungi a fi în ochii consoartei un tont.

Îl aștept pe Nicolae Vasile cu un roman sintetic, de ample dimensiuni, care să dea cu adevărat și pe deplin măsura talentului său.

Victor Atanasiu

Mamă, tată, familie

Cele două entități biologice, mama și tatăl, și familia, ca legătura dintre ele, de natură divină, ne place să credem la început, care devine, după un timp, mai mult o legătură contractuală, reprezintă o celulă esențială în rețeaua socio-economică globală. Această celulă îi bucură pe unii, pentru că stă la baza unei întregi construcții tradiționale de popoare și națiuni care compun omenirea, așa cum există ea în prezent.

Într-o lume care, prin dezvoltarea fără precedent a transporturilor și comunicațiilor, tinde să devină un „sat mai mare”, fenomen denumit științific globalizare, sunt unii care gândesc la o structură mondială unică, un guvern mondial etc. Evident că cei care gândesc la așa ceva au în vedere ca această viitoare structură să fie condusă de ei, că doar nu fac aceste eforturi fără a avea și niște interese. Ideea nu este nouă, are chiar câteva sute de ani vechime, dar suportul tehnic, logistic nu a fost suficient de dezvoltat pentru a fi pusă în operă, dar pare că situația devine tot mai favorabilă aplicării.

Analizând cu instrumentele filozofice problema, constatăm că mama are un comportament *teist*, atât asupra copiilor săi, dar și asupra a tot ce există în jurul ei. Nu cred că există o mamă care să nu accepte filozofia *finalist transcendentală* referitoare la copii săi, adică ideea că aceștia i-au fost dăruïți de Dumnezeu, dar nu se mulțumește cu atât, ci caută să fie prezentă

în toate aspectele vieții acestora, să se amestece permanent în sufletul lor, cum se spune în limbajul curent.

Tatăl are un comportament *deist*, adică se bucură, evident, de apariția copiilor săi, acceptă și ei filozofia finalist transcendențială asupra venirii acestora pe lume, dar de aici încolo au o poziție diferită de a mamei. Acesta face tot posibilul ca să nu le lipsească nimic urmașilor, dar nu sunt atât de prezenți în intimitatea lor, precum mama, fără ca acesta să însemne că are o mai slabă afecțiune față de ei. Îi urmărește mai de la distanță. Sunt specii de animale în care femela își omoară masculul după procreare.

Marele filozof danez *Søren Aabye Kierkegaard*, considerat părintele existențialismului, a introdus ideea că prin căsătorie, după un timp, se pierde idealitatea relației dintre soți, aceasta transferându-se asupra copiilor.

Situația aceasta nu poate fi considerată drept un punct slab din punct de vedere al solidității structurii sociale, în cazul familiilor care au copii, dar nu același lucru se poate spune pentru familiile fără copii. Deci, chiar acceptând ideea lui Kierkegaard, coeziunea socială se menține prin copii.

Cum mamele și tații au la rândul lor mame, iar copiii vor avea la rândul lor copii, se creează un lanț social foarte puternic, bazat în principal pe *panteismul matern*, probabil de aici venind și noțiunea de limbă maternă.

Limba unui popor este deasemenea un mijloc de rezistență, religia are rolul său în acest mecanism, fiind un instrument foarte puternic în întărirea lanțului menționat mai sus.

Mijloacele care pot fi folosite de adepții mișcării globaliste, în acest context, sunt: diminuarea numărului de familii, slăbirea relațiilor familiale, în special prin reducerea influenței materne, creșterea ponderii familiilor fără copii și scăderea relativă a populației religioase.

Suportul logistic care să compenseze posibilele destructurări de mai sus este oferit de tehnologie prin enorma capacitate și flexibilitate a rețelelor de socializare, accesibile plenar la nivel de telefon mobil, iar *suportul logic* este bazat pe evoluția uimitoare a teoriei logicii, de la logica binară la logica fuzzy.

Lumina venită de la ecranele telefoanelor mobile, la defilarea în plină noapte a maselor îndoctrinat în acest sens, nu este doar o figură de stil. Viitorul organizatoric al omenirii se va decide în lupta dintre sentimente și tehnologie, doar că s-a ajuns acolo încât și sentimentele pot fi influențate, la rândul lor, cu ajutorul emoțiilor create prin tehnologie, iar lupta devine inegală.

Vom ajunge vreodată o populație globală cu indivizi fără mamă, fără tată, fără familii, vorbind o singură limbă, cea a calculatoarelor?...

Am văzut cândva un film, unde niște extraterestrii ocupaseră Pământul și nu se găsea nicio armă

eficace împotriva lor, până când un puștan răzvrătit a dat toate instrumentele muzicale, pe care le avea la dispoziție, la maxim și a constatat că toți monștri din jur cădeau secerați de ritmurile muzicii.

Oare, muzica, în general arta, ne va rămâne singura armă!!!???... În multe discipline artistice, limbajul este deja globalizat!...

Bărbatul. In persona

Patru prieteni erau în gașcă la barul Hotelului Nord din București, în apropierea Gării, din simplul motiv că se afla exact vis-a-vis de localul Polizu al Politehnicii din București, unde avuseseră un examen. Erau, ca băieții, la o bere. Cei patru, Jo, Macek, Tori și Vivi, colegi de grupă, făcuseră un obicei ca după fiecare examen să meargă undeva să se relaxeze pentru că începând cu dimineața zilei următoare să poată relua calvarul învățatului intensiv din timpul sesiunii. Atunci, aleseseră acel local și pentru că Jo, primise o însărcinare prietenească de la un simpatic coleg de culoare, coleg și de cameră în cămin, Bubu, să o primească la sosirea la hotel pe Jacqueline, una dintre multele „prietene” ale acestuia, care venea din țara lui de origine, pentru prima dată în România. Bubu era foarte activ în relațiile cu femeile, avea deja un copil cu o colegă româncă, dar și alte combinații pe rol. Atunci era la o întâlnire cu alta și-și rugase cel mai bun prieten să facă oficiile de gazdă în locul lui.

Se așezaseră în fața barului, cu sticlele de bere în mână, într-un loc potrivit ca să poată vedea intrarea în holul hotelului și recepția, timp în care mai trăncăneau fel de fel de povești hazlii. Jo îi rugase pe toți să fie atenți, să nu cumva să sosească cea așteptată și să n-o observe nimeni.

- Bine măi Jo, dar puturosul ăla de Bubu nu putea să vină să-și primească singur iubita?... Ce trebuia să te bage pe tine în ciorba asta?..., întrebă insinuant Macek.

- Lasă-l mă că este în niște încurcături de nu mai știe pe unde să scoată cămașa. Asta este fata șefului pușcăriilor de la el din țară și dacă se află acolo că el merge pe mai multe cărări o pățește rău. S-ar putea să nu se mai poată întoarce acasă după absolvirea facultății, dacă nu se termină onorabil povestea lor de dragoste.

- Și tu chiar crezi că se poate termina onorabil ceva început de Bubu?... El nu are nimic sfânt în el!...

- Asta este o altă treabă, dar acum i-am promis că-l ajut și mă strădui s-o fac cât pot eu de bine. Și el a fost paratrăsnetul meu cu alte ocazii. Să nu mai vorbim că, recent, mi-a scos dintr-o mare posibilă eroare un prieten apropiat.

- Adică, concret, ce a făcut?...

- Păi, știți că el este un fel de șef al studenților străini din București și, în această calitate, primește de la miliție fel de fel de informații și fotografii despre fetele a căror dispariție a fost reclamată. Pe unele le mai găsește plecate la distracție cu studenții străini, la munte sau la mare.

- Și ție cu ce ți-a fost de ajutor?

- Am un bun prieten care tocmai se pregătea de nuntă. Fusesem împreună cu el și viitoarea mireasă la mai multe petreceri, de unde aveam niște fotografii,

care erau pe masa din cameră. Bubu, cu ochiul lui foarte format în materie de femei, mi-a spus, cu stânjeneala de rigoare, să-l sfătuiesc pe prietenul meu să nu facă acest pas, pentru că pe fata respectivă o văzuse anterior dispărută cu un student de culoare, după cum reieșea din noianul de hârtii pe care le primea el. Vă dați seama ce diplomat a trebuit să fiu ca să-i dau prietenului meu o asemenea veste!...

- Da, ăsta da ajutor!... Atunci, ajută-l și tu pe el!... Ia vezi, că parcă văd o arătare ce poate fi Jacqueline lu' Bubu, care tocmai intră!..., zise Tori, care până atunci părea că îl luase somnul cu berea-n față.

Jo sări ca ars în direcția ușii de intrare în hotel, unde zări o femeie de culoare, trecută bine de o sută de kilograme, care trăgea după ea o grămadă de bagaje, și se apropie de ea, sperând să treacă neobservat de mulțimea existentă acolo. Speranța lui a fost zădărnicită de gestul acesteia, care a scos din buzunar o batistă mototolită în care și-a suflat nasul făcând un zgomot care ar fi fost imposibil de acoperit și dacă-ar fi șuierat o locomotivă lângă ei. Lui Jo îi venea să intre în pământ. Lumea se mai obișnuise să vadă prin București bărbați de culoare cu fete albe, dar inversul constituia o adevărată raritate. Și-a asumat rolul până la capăt, după care s-a întors la colegii lui, care observaseră totul și nu se mai puteau abține din râs.

- Hai să mergem în restaurant să mâncăm ceva ca lumea!... Întâmplarea asta m-a consumat destul. Fac eu cinste.

Ceialți l-au urmat bucuroși. Au găsit o masă, unde au avut o reală destindere, după ce scăpaseră, în acea zi, de un examen și de îndeplinirea celor legate de Jacqueline. Se pregăteau de plecare, când a venit la ei o chelneriță, care servea într-o altă parte a sălii, și le-a spus că au primit cadou un rând de bere de la un domn care tocmai se manifesta spre ei cu mâna ridicată. După un timp, acesta a venit la masa lor.

- Scuze că m-am insinuat așa în petrecerea voastră, dar nu m-am putut abține. Mi-ați amintit de vremea studenției mele. Așa aveam și noi un grup în care ne simțeam excelent. Nici nu știți ce vremuri trăiți și ce vă așteaptă. Cu viața voastră de acum n-o să vă mai întâlniți niciodată!... Știu că nu mă credeți, dar o să-mi dați dreptate mai târziu.

Pentru ei, era incitant... Omul nu părea a fi un bețiv oarecare ce căuta parteneri de taclale. Arăta ca un domn, deși se aflau în epoca tovarășilor, chiar după ce probabil băuse un număr important de beri. În capul lor era că omul este unul dintre aceia care nu vorbește suficient acasă, ai lui nedându-i atenția cuvenită. Macek a ridicat mânușa aruncată:

- Mulțumim pentru berea oferită!... Dar de ce credeți dumneavoastră că pentru noi, care am avut azi un examen, iar de mâine trebuie să începem să

învăţăm pentru următorul, ar fi importantă o discuţie lungă şi obositoare, urmată de o mahmureală pe măsură?

- Răspunsul nu-l puteţi da decât voi, şi nu azi, nu mâine, nu luna viitoare, nu anul viitor, ci în viaţa voastră. Şi, apropo, hai să nu ne mai formalizăm atâta şi să ne spunem pe nume. Eu sunt Georgel, aşa este şi-n acte, dar urăsc această modalitate a unor părinţi de a-şi manifesta astfel dragostea pentru cei mici, ridiculizându-i pe viaţă prin trecerea diminutivelor în acte. Cei apropiaţi îmi spun Bosul şi asta vă propun şi vouă. Adevărul este că şef am fost o viaţă întreagă, oriunde, dar nu în familia mea. Poate şi asta este bine să ştiţi înainte de a vă lua grijile vieţii. Asta ca să nu păţiţi ca mine.

- Dar ce să ştim?... , interveni Tori, nu am idee ce este aşa de important să ştim.

- Măi băieţi, bănuiesc că dacă faceţi o facultate, nu o faceţi să va aflaţi în treabă, ci să deveniţi cineva, să conduceţi, să decideţi, să construiţi, şi numai pentru voi, ci pentru oameni, pentru ţară, deşi nu sunt adeptul vorbelor mari. N-o să va spun lozinci. Sper să vă folosească în viaţă ce o să vă spun. Am copii de vârsta voastră şi îmi pare rău că lor nu le pot spune, că nu mă ascultă. S-au obişnuit ca să le rezolv toate lucrurile utilitare, dar cum încerc să le spun ceva serios, imediat întorc foaia şi chiar mă reped, spunându-mi să-i las în pace cu cicăleala.

- Păi, poate au și ei dreptate, că și noi avem părinți și cam tot asta fac cu noi, interveni Jo, vrând să ne arate că a depășit momentul Jacquelinei.

- Bine, bine, mai bine spun, ca să mă fac înțeleș. Primul bărbat, Adam, a fost făcut de Dumnezeu, pentru a-I fi de folos Domnului, pentru diverse treburi în rai. Ulterior, văzându-l că nu îi este bine singur, dintr-o coastă a sa, a făcut-o pe Eva, prima femeie. Așa scrie în Biblie, pe care bănuiesc că nu ați citit-o, și eu vă sfătuiesc s-o citiți, nici nu știți câte veți învăța din aceasta. Ei puteau face acolo orice, cu o excepție, *să nu mănânce fructe din pomul cunoașterii*. Atenție, treaba cu mărul lui Adam este pentru proști, nu este vorba de fructul măr, ci de o metaforă, care prin fructele cunoașterii ne sugerează cunoștințe, învățăminte. Este un lucru rău pentru om, ne arată că inițial bărbatul a fost conceput doar pentru munca fizică. Eva, însă, sfătuită de șarpe, care reprezintă acolo diavolul, nu a respectat porunca Domnului, ci l-a îndemnat și pe Adam să se înfrupte din „fructele” respective, rezultatul fiind îndepărtarea lor din rai. De aici rezultă trei concluzii: femeia este unealta diavolului, femeia este neconformistă, oamenii trăiesc oriunde, dar nu în rai. Acestea fiind zise, să vedem ce repercusiuni au astăzi asupra bărbatului, lucruri pe care dacă nu le știți de tineri, veți avea multe de pătimit în viață.

Bărbatul are un rol ingrat atât în familie cât și la serviciu, toți cerând de la el de toate fără a-i oferi în

schimb ceva semnificativ. Răuvoitorii spun, interpretând greșit Biblia, că Adam a fost alungat din rai degeaba, că el n-a mâncat din pomul cunoașterii, ci doar Eva, după pretențiile nejustificate ale urmașelor acesteia.

Femeia este unealta diavolului în continuare, ea fiind sursa intrigilor și a situațiilor tensionate din societate, ignorând porunca Domnului. Biblia spune „*femeia să se teamă de bărbat*”, fapt consfințit și-n slujba de cununie, care mai spune și că „*femeia să-l urmeze pe bărbatul ei, lăsând mamă, lăsând tată*”, ceea ce nu se întâmplă în realitate.

- Dar cum se întâmplă în realitate, că sigur aveți mai multe date decât noi?, interveni Macek, devenit brusc interesat de ce povestea acest individ care intrase pe neașteptate în viața lor.

- Nu mai sunteți chiar copii să nu observați și singuri că într-o familie, deși bărbatul este vioara întâi la treburile și veniturile casei, când este vorba de afecțiune, este pe ultimul loc, după copii, nevastă, soacră, socru, câini, pisici etc.

- Și ce ne veți spune, va schimba cu ceva situația?...

- Nu direct, dar intrând într-o relație de familie în cunoștință de cauză, veți putea contracara o evoluție

spre situația nefavorabilă respectivă, adică să vă transformați într-un cal de povară, și atât.

Vivi, care până atunci stătea în expectativă, dar era foarte atent la discuție, nu s-a mai abținut și a intervenit, ușor intrigat:

- Domnule, nu neg că aveți o experiență de viață superioară nouă, din care avem de învățat, dar plecați de la o premisă falsă, nu luați în considerație în niciun fel iubirea. În viziunea mea, o familie nouă nu se poate întemeia decât pe iubire, iar dumneavoastră n-ați pronunțat niciodată acest cuvânt până acum.

- Ei, tocmai aici am vrut să ajung!... Nu neg că multe căsnicii pornesc din iubirea celor doi parteneri, dar, după ceva timp, maxim trei ani în accepțiunea multora, aceasta dispare și multe din așteptările neîmplinite se transformă în frustrări și restul urmează. Când un bărbat se însoară cu o femeie, se însoară cu tot neamul ei. Ea are pretenții de la el să se comporte cu toți ca și cum ar face parte din familia lor apropiată. Când o femeie se mărită cu un bărbat, se mărită doar cu el, și atât, nici nu vrea să audă de rudele lui. Femeia transformă orice faptă bună a bărbatului într-un precedent și are pretenția să se întâmple mereu la fel, chiar și când acesta nu mai poate continua.

- Auzi, domnule, ce înțelegi dumneata prin iubire?... , continuă și mai intrigat Vivi.

- Iubirea, este o boală, răspunse fără nicio reținere Bosul.

- Și care este tratamentul ei?...

- Sexul. Dacă o femeie pe care o iubești nu vrea să facă sex, părăsește-o imediat! Înseamnă că ea vrea să fii permanent bolnav și pentru tine nu este deloc bine.

- Hai să trecem la alt subiect, care mă interesează mai mult, interveni Jo. De însurat ne vom însura noi cumva, dar ori cum vom face, tot prost va ieși, are o vorbă tata, care nu este departe de filozofia dumneavoastră de viață. El mai mai are o vorbă de duh despre acest subiect: „*viața-i scurtă, căsătoria-i lungă*”. Vreau să discutăm despre profesia pe care ne-am ales-o, despre inginerie. Înțeleg că sunteți inginer? Despre asta nu mai pot primi sfaturi de la tatăl meu, pentru că el nu este inginer.

- Așa este. Sunt inginer, ca pregătire, și șeful unui șantier de construcții, ca funcție.

*

Ce se va întâmpla cu ei după terminarea facultății, era ceea ce îi frământa pe toți studenții de atunci, pentru că loteria repartițiilor obligatorii și dificila schimbare a locului de muncă puteau contribui la stabilirea lor pe viață, într-o localitate la care nici nu s-au gândit vreodată. Acesta era motivul pentru care o discuție cu cineva trecut prin peripețiile „pieței muncii” din acea perioadă putea fi foarte interesantă pentru ei.

- Cu locul de muncă este o altă căsătorie în viața unui om. Profesia este un alt partener de viață. Acesta trebuie să aibă preocupări pentru a performa în profesie, pentru a performa în căsnicie, dar și pentru a menține o bună legătură între cele două. Puțini sunt cei care reușesc, își încep pledoaria Bosul, pe noul subiect adus în discuție.

- Și dumneavoastră ați reușit?, întrebă Tori.

- Nu!...

- Păi, atunci, ce vă îndreptățește să ne dați lecții?

- Știți cum se spune, *tot pățitu-i priceput*, dar unul bineintenționat îi poate ajuta pe ceilalți.

- Dacă ați exemplifica poate am înțelege mai bine.

- Încerc să fiu cât mai sugestiv. Știți ce se întâmplă cu un material de care tragi cu putere în două direcții diferite?... Se deformează, sau chiar se rupe. Ei bine, așa se simte un bărbat implicat în probleme importante la serviciu. Cei de acasă, în frunte cu soția,

nu-i iartă nimic. Îl solicită ca și cum el nu ar avea alte treburi pe lume decât pe cele gospodărești. Cei de la serviciu, în frunte cu sindicatele, creează o presiune în sensul invers. Acestora nici prin cap nu le trece că el ar mai avea și familie.

- Spre care dintre variante s-a înclinat balanța în cazul dumneavoastră?...

- Spre ce profesională, evident, fără de care nici n-aș putea satisface doleanțele domestice ale familiei. Asta nu înseamnă că ar exista vreo recunoaștere! Amintiți-vă de piesele de teatru „*Titanic Vals*” și „...*escu*” ale lui Tudor Mușatescu, care sunt declarate comedii, dar bărbatul dominant din acestea trăiește adevărate drame.

- Bine, bine, asta din partea familiei unde raporturile sunt discutabile, și vin tocmai din vremurile biblice, dar la serviciu lucrurile ar trebui să fie clare, sunteți șef și ceilalți trebuie să asculte de ordin. Ce înseamnă presiuni într-o structură profesională?

- Măi băieți, nu este chiar așa. O instituție nu este o mașină la care directorul este șoferul. O instituție este un organism viu în care conducătorul are un rol și în structurarea ei nu numai în conducerea acesteia, și trebuie să urmărească să nu apară tensiuni interne care să conducă la autodistrugere. Salariații nu sunt niște piese metalice, ci ființe cu ținte proprii, cu năzuințele lor, pe care directorul trebuie să le orienteze astfel încât să iasă o rezultantă pozitivă pentru întreg. Ei au organizațiile lor care funcționează în afara zonei

de influență a conducerii administrative, iar obstrucționarea lor este ilegală.

- Și ce se întâmplă dacă nu merge totul așa cum ziceți că trebuie?

- Un lucru este clar, o colectivitate nu poate fi condusă împotriva voinței sale. Vorbesc de o voință colectivă a acestora care se creează și activează împotriva celor care o conduc spre rău. Dacă aș fi mai deștept v-aș face o teorie întreagă despre entropia socială, dar credeți-mă pe cuvânt. Când simți că instituția nu te mai vrea în fruntea ei, mai bine pleci din proprie inițiativă, dar pentru tine ar fi un eșec. Credeți că iubește cineva eșecurile?...

Nimeni nu răspunde nimic, dar Vivi se manifesta cam neîncrezător în ceea ce auzea. Observând aceasta, Bosul l-a interpellat:

- Văd că nu prea crezi în ceea ce spun, ai vreun comentariu?

- Da!... Sunt contrariat că noi nu învățăm nimic la facultate despre ce ne spuneți dumneavoastră. Eu sunt un individ conștiincios și îmi place să asimilez tot ce îmi va trebui în viitor, ori văd că în acest viitor nu mi prea găsesc locul. Noi acumulăm acum cunoștințe științifice, tehnice, nu așa ceva.

- Ai dreptate. Poate o să învățați în ultimul an de facultate la *Conducerea unităților economice*, capitaliștii îi zic *Management*, care este tot știință, dar nu tehnică, ci economică. Ce spun eu este pentru cei care vor să devină șefi, să-i conducă pe alții. Pentru cei

ca tine, pasionați de aspectele tehnice, există mult loc de afirmare în partea de cercetare, proiectare, unde ajung deșteptii generației lor și oferă o serie de satisfacții. Eu n-am urmărit această direcție că nu m-a interesat.

- Hai să revenim la subiectul anterior, insistă Tori, neinteresat de discuția despre proiectare. La dumneata în șantier, știi totul despre tot ce se întâmplă acolo, te pricepi la toate utilajele, la toate instalațiile?... Dacă vine un muncitor și te întreabă, știi să-i răspunzi?...

- Nu!... Nu are să caute un muncitor la mine!... Are diriginți de șantier, maistru, șef de atelier, șef de secție etc. Se vede că sunteți sub influența filmelor comuniste proaste, unde directorul iese de sub o mașinărie, cu mâinile pline de unsoare, și semnează o hârtie pe care i-o aduce secretara acolo. Asta este pentru proști!... Un șantier este ca o unitate militară, iar directorul este ca generalul, nu ajungi așa de ușor la el.

- Dar relația cu secretarul de partid, cum este?

- Oh!... Asta este ceva mai special!... Sper să nu ne audă cineva, zise el cu vocea mai scăzută și cu palma la gură. Cei cărora nu le-a plăcut nimic în școală, sau nici n-au făcut școală, nu ca voi care iubiți tehnica, și arată spre Vivi, sau managementul, și arată spre Jo și Tori, s-au făcut șefi de partid. Îmi stau permanent în coastă, dar nu au dinții suficient de tari pentru mine. Cei de mai sus nu sunt atât de tâmpiți

încât să nu știe cine face treabă și cine nu. Până acum n-am avut probleme.

Au plecat de la restaurant târziu, buimaci. Macek, care era șef de grupă, a uitat acolo condica, ceea ce însemna că trebuie să se întoarcă după ea.

La plecare, Bosul le-a spus că un rând de bere vor primi cadou din partea lui de câte ori vor veni la acel restaurant, fiind suficient să-și facă cunoscută prezența la chelnerița care i-a servit în acea seară și care-l ajuta pe el să mai uite de problemele și de acasă, și de la șantier.

*

Timpul a trecut, fiecare dintre cei patru foști colegi au ajuns pe cărările lor predestinate, dar niciunul nu a uitat ciudata întâlnire din restaurantul unde se deconectau ei după examene. După terminarea facultății nu s-au mai întâlnit toți, nici măcar cu ocazia tradiționalelor reuniuni ocazionate de împlinirea unui număr de ani de la absolvire, multiplu de cinci, la început, chiar mai des, ulterior. Viața i-a purtat în locuri diferite din start, la vremea lor practicându-se repartitia guvernamentală după finalizarea studiilor superioare. Jo și Macek s-au realizat în afaceri, Tori a intrat în politică și a ajuns destul de sus, fără a utiliza prea mult ceea ce a învățat în facultate. Toți trei s-au căsătorit încă din facultate, poate în substratul trăirii lor au ținut cont și de

învățămintele Bosului despre familie, dar au tratat viața pragmatic, mai puțin filozofic.

Și la ei, de ce nu, ca în multe alte cazuri, nevestele s-au cățărat pe meritele soților, profitând din plin de rezultatele muncii acestora, la nivel personal nefiind însă deosebit de recunoscătoare. Am cunoscut și o excepție, Paula, soția lui Macek. La una dintre întâlnirile aniversare periodice, la un număr de ani de la absolvirea facultății, când fiecare își lauda realizările, în amfiteatrul unde cândva erau ca studenți, venind rândul lui, acesta a spus:

- Profesional, sunt un om norocos, împlinit. În facultate, mi-au plăcut mașinile electrice, aparatele electrice, acționările electrice și asta am făcut și fac în continuare și la serviciu, cu rezultate foarte bune.

Urmând după el, nevastă-sa a continuat, cu mult umor:

- Mie în facultate nu mi-a plăcut nimic, nici mașinile electrice, nici aparatele electrice, nici acționările electrice, dar mi-a plăcut de Macek și asta a fost suficient.

La întâlnirile viitoare își aminteau, cu hohote de râs, de naiva sinceritate a Paulei, care nu se întâlnește la prea multe femei.

Vivi a aprofundat cunoștințele acumulate în anii studenției și a început multe altele, în direcții diferite, abordând inclusiv domeniile umaniste, în toate, încercând să înțeleagă rostul lucrurilor, să nu ia nimic

ca atare. Probabil și d'asta nici nu s-a implicat decisiv în relațiile personale și s-a căsătorit mult mai târziu. Voia să înțeleagă totul pentru a previziona evoluția lucrurilor și a nu fi luat prin surprindere de nimic din ce s-ar fi putut întâmpla.

Întâmplarea a făcut să petreacă un concediu împreună cu un filozof, dar unul dintre aceia profesioniști, foarte convinși de rolul lor pe lume, dar care voiau să-i convingă și pe alții. Tocmai l-a găsit pe Vivi și nu i-a mai dat drumul. De fapt s-au găsit unul pe altul. Erau la o coadă la bere. Andrei, așa îl chema pe filozof, era mai în față și, când i-a venit rândul, a început să se scotocească prin toate buzunarele de unde scotea niște mărunțiș care în final nu s-a dovedit a fi de ajuns. Se cam făcuse agitație, cei de acolo nemaiavând răbdare să ajungă la mult așteptata băutură. Sesizând situația, Vivi s-a oferit să-i ofere celui în cauză banii necesari, mergând apoi împreună la o masă. Întâmplarea, deși diferită, l-a dus cu gândul la cea din restaurantul Nord, cu zeci de ani înainte.

- Mulțumesc, încă o dată!, începu discuția Andrei. Nu știu ce a fost cu mine de mi-am greșit socoteala „finanțelor” de care dispun. Ha, ha, ha!... Bătrânețea!...

- Nu este nicio problemă. Se mai întâmplă. A fost o plăcere din partea mea.

- Să mă fac de râs, și nu alta, aici unde lumea mă cunoaște ca pe un cal breaz!... Vin de zeci de ani în vacanță numai aici, unde este mai rustic, lume mai

puțină, nu sunt prea mulți cheflii care să dea muzica tare și să petreacă toată noaptea. Este singurul „lux” pe care mi-l pot permite, în rest, îmi văd liniștit de treaba mea, acasă.

- Eu vin pentru prima dată aici, mai mult din întâmplare, dar dacă este așa cum spuneți, o să vin mereu, de acum încolo.

- Auzi, măi băiete, par eu mai bătrân, față de tine, chiar și sunt, dar hai să ne tutuim că nu-mi plac politețurile astea exagerate. Până acum, unde ai fost în vacanță, de spui că aici ești pentru prima dată?

- Nu sunt în vacanță, ci în concediu. Nu lucrez în învățământ. Până acum n-am fost nicăieri pentru că nu prea mi-am făcut concediul, având și alte preocupări în afara serviciului, care abia mă așteaptă.

- Ha, ha, ha!... Înseamnă că nu ai nevastă!... Dacă ai avea, n-ai mai face tu ce vrei.

- Da, așa este, nu sunt căsătorit.

- Nici să n-o faci!...

- Dar de ce sunteți așa radical împotriva căsătoriei?...

- Pentru că am fost însurat și nu mi-a mers bine. Un bărbat însurat își pierde personalitatea.

- Poate a fost un caz singular, nu că ar fi o regulă generală.

- Din păcate, nu este așa. Strâmbătatea vine din filozofie, din religie, nu este o treabă inventată de comuniști, deși ei au dat mare importanță căsătoriei. Este așa un fel de *roata ghinionului*, un fel de opus al

mai cunoscutei *roata norocului*. În filozofie se cheamă cerc vicios. Adică un viciu care se perpetuează prin autogenerare. Apropo, eu sunt filozof, din părinți și bunici filozofi, tu ce meserie ai?...

- Inginer, din părinți ingineri și bunici țărani.

- Aaa!... Deci trebuie să vorbesc astfel încât să înțelegi și tu. Revin la idee. În căsătorie, dacă nu asculți orbește de nevastă, adică, nu vrei să fii „sub papuc”, cum se zice la țară, atunci vei avea un iad în casă, iar dacă accepți dominația ei, în familie „găina va cânta cocoșește” și atunci iar va fi rău, după învățătura populară, care are un sprijin biblic în versetul „femeia trebuie să asculte de bărbat”, amintit și în slujba de cununie.

Gândul lui Vivi zbură imediat spre amintirea discuției cu Bosul, care se pare că nu era chiar așa de needucat în cele biblice.

- Da!... Îmi pare bine că aud aceasta de la un profesionist. Ca amator, am mai auzit-o de la alt amator, la un chef într-un restaurant, în timpul studenției, de la un mare bos, șef de șantier, care ne-a sfătuit pe cei de acolo să citim biblia înainte de a ne însura.

- Și, ai citit-o?...

- Da.

- Și, te-ai însurat?...

- Nu.

- Atunci, putem discuta. Ceilalți colegi ai tăi au citit-o?

- Nu știu, dar de însurat, s-au însurat.

- Mai merg unii și pe inerție, pe principiul, cunoscut popular, „crede și nu cerceta”, dar care pentru profesioniști asta înseamnă să accepți „Pariul lui Pascal”.

- Adică?...

- Pascal a spus că este bine să te comporți ca cei credincioși, chiar dacă nu crezi în Dumnezeu. Dacă El există, atunci pe lumea cealaltă vei avea numai avantaje, iar dacă El nu există, atunci, nu există nici lumea cealaltă, deci nu pierzi nimic. Pe scurt: dacă câștigi, câștigi totul, dacă pierzi, nu pierzi nimic.

- Și totuși, n-am înțeles de ce zici că, principal, căsătoria n-ar merge, excepțiile fiind doar acele cazuri în care bărbatul cedează?...

- Pentru că, cinstit vorbind, femeia iese dezavantajată și este nemulțumită, cum reiese chiar din textul biblic. D’asta îl și manipulează pe bărbat să mănânce din pomul cunoașterii, făcând jocul diavolului (șarpele), sperând că vor găsi o cale prin care să înlăture dezavantajul ei. Eva a fost făcută de Dumnezeu dintr-o coastă a lui Adam ca să-i fie de folos, să se înmulțească, suferind durerile respective, și nu să aibă ținte proprii. Ori, astăzi, în loc să considere normale aceste îndatoriri divine, ea caută să preia o serie de atribuții ale bărbatului, refuzând, în multe cazuri, sarcina ei biblică, cea de a procrea.

- Bine, dar dacă înțeleg eu corect, pentru ca demersul biblic să se desfășoare normal, este mai

important ca femeia să creadă în Dumnezeu, pentru că fără aportul ei nu poate avea loc înmulțirea. Nu înțeleg când zici că bărbatul ar fi o victimă dacă s-ar căsători, după cum susții din propria experiență.

- Este mai greu să înțelegi, dacă nu ai trăit situația respectivă.

- Păi, d'asta nici nu m-am însurat, până acum, pentru că am încă multe lucruri de clarificat, spuse Vivi nedumerit. Aștept să învăț de la cei care au trecut prin asta. Observ că cei mai mulți bărbați sunt nemulțumiți în căsnicie și nu înțeleg de ce.

- În filozofie se spune că nimeni nu le știe pe toate și așa fi nerealist să susțin că eu așa fi atotștiutor, dar din pățaniile proprii îți pot destăinui destule.

- Ți-aș rămâne îndatorat!...

- Să nu uităm de unde am plecat!... Femeia continuă să fie unealta diavolului. Este permanent nemulțumită, neîncrezătoare și neconformistă, împingându-l astfel pe bărbat la exasperare. Ea consideră că dacă, biblic, trebuie să procreeze, tot biblic, bărbatul trebuie să facă toate cele de trebuință casei, la care ea se autoproclamă controlorul de calitate.

- Și filozofii voștri nu au găsit o cale de interpretare a bibliei care să mai tempereze aceste divergențe?

- De căutat au tot căutat, dar nu sunt sigur că au găsit ceva care să mulțumească toate părțile. Însuși părintele filozofiei acestei părți a planetei noastre,

Socrate, a fost unul reprezentativ din punctul de vedere al relației bărbat-femeie. El a fost căsătorit cu *Xantipa*, "cea mai insuportabilă dintre toate făpturile ce-au existat, există sau vor exista vreodată", după cum spunea *Xenofon*, un alt filozof care a trăit în acele vremuri, față de care soțul său a avut o atitudine răbdătoare și resemnată. Întrebat de ce o suportă așa, marele filozof a răspuns "*pentru că îmi dă copii*". Și, într-adevăr, a avut mai mulți copii, dar nu a avut o căsnicie fericită. Pus să aleagă, în fața unui complet de judecată, între o viață tihnită de familie și moartea, la care fusese condamnat pentru convingerile sale filozofice, a ales moartea.

- Da, interesantă și radicală poziție!... Totuși, eu cred că ar trebui să existe și variante intermediare, să se poată alege din mai multe alternative. Știu că logica cunoscută la acea vreme, cea binară, nu prevedea altceva, dar și logica ar fi putut fi schimbată.

- Ar fi putut, dar asta s-a întâmplat abia peste aproape două mii de ani, când au apărut succesiv, la intervale relativ scurte de timp, logicile trivalente, polivalente, fuzzy. În toată această perioadă, cel mai mare opozant la studiul logicii a fost biserica, bazându-se pe prevederile biblice. Dacă citești biblia, constăți că doar acest tip de logică este avută în vedere, dar nici măcar această logică simplistă nu este respectată în totalitate.

- Adică, ce anume nu este respectat?...

- Este o discuție lungă!... Primul care a avut curajul să susțină public existența unor contradicții de logică din Biblie a fost Spinoza, un filozof evreu, născut în Portugalia și emigrat în Olanda. Acesta a trăit în secolul al XVII-lea, periclitându-și viața cu poziția sa, pentru că în acea perioadă inchiziția era foarte activă.

- Foarte interesant!... Și, care sunt acele încălcări de logică?

- Multe, sunt cărți întregi scrise pe această temă, dar cea mai importantă mi se pare a fi nerespectarea principiului primordialității, necorelarea în timp a unor întâmplări, adică, nu poți scrie la timpul trecut despre evenimente care nu se petrecuseră încă, dar care ulterior scrierii, peste sute de ani, au avut loc.

- Păi, poate au fost trecute ca previziuni?...

- Nu, nu este vorba de așa ceva.

- Și, dumneata crezi că Biblia minte?...

- Nu, Doamne ferește, ar fi o blasfemie!...

- Atunci, Spinoza a făcut o blasfemie?...

- Nu, nici afirmația asta nu este adevărată.

- Totuși este o contradicție logică în această discuție.

- Vezi, așa ar fi în logica binară, dar într-o logică polivalentă, cea cu mai multe adevăruri, nu este nimic anormal.

- Hai, că nu mai înțeleg nimic!...

- Spinoza nu a făcut decât o analiză de text, unde a găsit niște neconcordanțe, deci are dreptate. Biblia este o carte la care, în decursul miilor de ani, au

contribuit mai mulți oameni, care pot greși că d'aia sunt oameni, dar n-a greșit Dumnezeu. Spinoza nu neagă existența lui Dumnezeu, din contră, el susține o religie panteistă și spune că Dumnezeu este în tot ce ne înconjoară, lucruri și ființe, chiar dacă asta contrazice anumite scrieri din Biblie.

- Deci, Biblia rămâne în picioare și după analiza critică a lui Spinoza și ne putem continua discuția despre căsătorie bazându-ne în continuare pe aceasta.

- Evident!...

- Ce variante filozofice au mai urmat în istorie pe tema căsnicieii?

- O poziție semnificativă vis-a-vis de căsătorie a avut-o filozoful danez *Søren Kierkegaard*, părintele existențialismului, acel curent filozofic care pune în prim plan individul nu societatea. El a trăit o poveste de iubire, care tindea să se termine ca-n povești, cu propoziția: "... și au trăit apoi mulți ani fericiți". Doar că nu a fost așa. Când iubirea lui a fost împărțită și de aleasa inimii sale și se pregăteau de nuntă, acesta s-a retras din poveste renunțând la tot, știind, din cele citite, că, după un timp, iubirea lor va dispărea, iar cei doi iubiți vor deveni cei mai înverșunați dușmani.

- Aoleu!... Groaznic, mai ales pentru săraca fată!...

- Groaznic, dar practic. Știa, probabil, experiența lui Socrate. De altfel, el a scris niște lucrări cu același titlu ca unele dintre Dialogurile lui Platon,

care se știe că a fost cronicarul vieții și activității părintelui filozofiei.

- Trecând de acest periplu filozofic, cu mintea, cunoștințele și experiența dumitale de azi, care crezi că este situația instituției căsătoriei?

- Dacă facem o analiză "*In rem*", ca să folosim un termen juridic, situația nu este deloc bună. Spuneam că a durat aproape două mii de ani trecerea de la logica binară la logica trivalentă, după care celelalte două, logica polivalentă și logica fuzzy, au apărut în avalanșă. Ultima dintre ele este exhaustivă, presupunând existența unei infinități de adevăruri. Asta dă dreptul fiecăruia să-și apere poziția care crede că-l avantajează, uitând total de zicerile Bibliei, depărtându-l tot mai mult de Dumnezeu.

Într-o logică mai simplă, Dumnezeu a făcut femeia dintr-o coastă a bărbatului tocmai pentru a crea o geneză organică a acesteia și să țină mereu aproape de el, precum apoi copilul care se va naște din ea îi va fi toată viața apropiat pentru că este sânge din sângele ei.

Tot Domnul a gândit că este bine ca fiecare om să fie în grija cuiva. Astfel, oamenii maturi ar trebui să trăiască: fie în *monahie*, și de aceștia are grijă Dumnezeu, fie în căsătorie, unde au fiecare grija celuilalt. Ce se întâmplă azi, oamenii nu se mai căsătoresc, făcând imposibilă o poruncă biblică: "*Trăiți și vă înmulțiți!*".

Adevărurile multiple ale logicii fuzzy aplicate la nivelul societății se transformă în drepturi multiple, care au condus la mișcări feministe ce conduc la abolirea altei porunci biblice, preluate și-n slujba de căsătorie: "*Femeia să se teamă de bărbat*". În societățile emancipate, azi, femeile nu că nu se mai tem de bărbați, dar nu se mai tem nici de Dumnezeu. Rezultatul este scăderea nașterilor și îmbătrânirea populației, care vor conduce la slăbirea națiilor respective.

- Da, nu e loc pentru bucurie!...

- Dar tu, care nu mai ești la prima tinerețe, de ce nu te-ai căsătorit până acum?, îl interogă brusc Andrei pe Vivi, care căzuse pe gânduri după această pledoarie privind soarta instituției căsătoriei.

- Era cât p'aci să mă-nsor, în facultate, cu o colegă, dar s-a terminat prost. Nu mi-a mai ars de înșurătoare după ce am pățit.

- Dar, ce-ai pățit?...

- Aveam o colegă cu care mă întreceam care să fie cel mai bun din an. Văzând că nu mă poate învinge cinstit, a simulat că se îndrăgostește de mine, doar ca să mă facă să neglijez învățatul. Nu și-a atins scopul în ceea ce privește competiția, doar că eu m-am îndrăgostit deadreptul de ea și am suferit enorm când m-a părăsit și s-a măritat cu altul.

- Da, bine că mi-ai amintit, că uitasem. O altă situație în care o căsătorie poate eșua este aceea a "*nevestei concurente*". Sunt femei care nu se

mulțumesc cu rolul lor biblic și vor să fie "mai bărbate" decât bărbații lor. Nu se termină bine. Este o alta variantă a "găinii care cântă cocoșește".

*

Vivi, până la urmă, a ieșit din blocajul mental anticăsătorie, și-a găsit o creștină care să fie compatibilă cu ideea de căsătorie și să vrea să-și trăiască restul vieții alături de el.

Înainte de nuntă mergea adesea pe la viitorii socri, puneă umărul la treburile casei, mai ales la reparațiile de toate felurile, fiind foarte priceput la cele practice.. Viitoarea lui soacră era foarte mândră, trimițându-l să repare fel de fel de obiecte și pe la vecinele din cartier, succesele lui sporind imaginea ei.

După ce căsătoria s-a înfăptuit și frecușurile interpersonale au început să apară, la prima necesitate de reparație din familia socrilor, pe când el se chinuia să facă acolo ce trebuie, soacră-sa s-a apropiat de el, a privit cu luare aminte la ce făcea acolo și, ca un vulcan stăut de prea multă vreme, a erupt:

- Făi fată, nu vezi ce face nepriceputu' ăsta aici?... Habar n-are, îmi strică întrerupătoru'!!!...

Gata!... Perioada de probă trecuse, iar spectacolul noii căsătorii putea să înceapă. Analizând situația bărbaților, *in persona*, aceștia sunt în pericol.

Bărbatul. In acta (Extazul puterii)

Orhideele mele, de care am mare grijă de o bună perioadă, îmi oferă acea parte a regnului vegetal care are grijă de echilibrul meu psihic, dădeau la un moment dat semne că le lipsește ceva, erau tot mai anemice, dar înfloreau cu regularitate. Am început să mă preocup mai atent de soarta lor, am citit, am văzut filmulețe pe Youtube și am acționat. La început am uscat coji de banane tocate mărunt pe care le-am presărat în ghivece, apoi am găsit în comerț niște bețișoare dintr-un material hrănitor, scria pe foaia lor de catalog, pe care lunar le înfingeam în pământul de la rădăcinile lor. Rezultatul, deși probabil a fost pe placul gingașelor mele plante, nu a fost pe placul meu. Într-o perioadă scurtă, acestora le-au dat mai multe frunze decât în toată viața lor anterioară, dar n-au mai înflorit. Probabil intervenția mea, plină de bune intenții, le-au scos din acel optim al raportului înflorire versus vegetare.

Probabil așa este și la oameni!... Dacă au tot ce le trebuie să vegeteze, nu mai înfloresc!... Și totuși, împotriva acestei logici simple există și altceva. Emil Cioran, în tentativa lui nefinalizată de a face o teză de doctorat, s-a apucat de analiza motivelor care-i fac pe oameni să înflorească, de teoria extazelor. Astfel, pe lângă muzica, poezie, dans etc., cunoscute până atunci, a introdus o categorie nouă, surprinzătoare

dacă ne referim la modul de a fi al marelui filozof, extazul politic. S-a gândit, probabil, la ceva ce le-ar fi trebuit politicianilor din acele vremuri, pentru ca România, după ce devenise mare geografic, prin marile uniri din 1918, să devină grandioasă și prin cultură.

Extind conceptul lui Emil Cioran, de la extazul politic la extazul puterii. Orice formă de putere creează extaze nu numai cea politică.

*

Era una din frumoasele zile de jumătate a lunii iunie, când conducerea școlii hotărâse să continue tradiția și să organizeze serbarea de sfârșit de an a elevilor în pădurea din apropierea școlii. Satul era situat la confluența a două râuri și pe valea fiecăruia pădurea cobora până în apropierea locuințelor. În zona din dreptul școlii, într-o poiană înconjurată de stejari seculari, se amenaja an de an o scenă improvizată unde, printre cântece, coruri, dansuri, recitări etc. ale copiilor din acele sate, se înmânau și mult doritele premii de sfârșit de an. Se spunea că pe vremuri la o asemenea manifestare venise chiar marele Constantin Tănase, adus de Ion Mihalache, care se trăgea din zonă.

Rareș lua iar mențiune!... Îi venea să urle!... Nu reușea să intre în rândul premianților, deși el țintea chiar premiul întâi de când a făcut primii pași în școală. Din familie, care dăduse cândva un ministru, primea un imbold permanent să intre în față, să se facă

remarcat, deși exista și temerea că autorităților comuniste din perioada copilăriei sale nu le-ar fi chiar pe plac urmașul unor politicieni capitaliști, dinaintea războiului. El nu prea realiza potențialul pericol și insista. Mai apăruse și o altă țintă secretă, de care cei apropiați nu știau nimic. Era vorba de Anda, abonată la premiul întâi, pe care o și invidia, dar o și iubea. Visul lui ascuns era ca ei doi să-și împartă primul loc în clasă, dar și ca ea să-i împărtășească sentimentul. Toate acestea se derulau în mintea lui în timpul serbării, pe față citindu-i-se preocuparea.

Nu a intrat niciodată între primii trei, dar nici nu a renunțat, iar pe Anda a urmărit-o toată viața, rămânând pentru el un vis prea îndepărtat. Facultatea au făcut-o în același centru universitar, ea la o facultate mai elevată. La el a primat sfatul părinților. În epoca comunistă admiterea la facultate era o treabă foarte serioasă, concurența dură crea tuturor temerea de nereușită. Rareș s-a înscris acolo unde era cea mai redusă afliuență de candidați. În primul rând trebuia să intre și pe urmă mai vedea el.

Ambii au intrat și s-au remarcat profesional în disciplinele absolvite. Și-au dat și doctoratul în specialitățile lor.

Raul a privit cu indiferență școala în toate etapele acesteia. Colegii silitori îi stârneau ceva apropiat de milă. Nu înțelegea de ce fac atâta efort pentru ceva ce mai târziu, în viață, nu le va folosi la

nimic. Singurele momente din acea perioadă cărora le dădea atenție erau interminabilele partide de poker pe care le făcea la internatul liceului, ulterior la căminul studentesc. Totdeauna s-a descurcat cu banii. Facultatea a făcut-o la fără frecvență, unde se intra mai ușor. La zi, nu ar fi avut nicio șansă să intre, concurența fiind foarte mare. Cum, necum, a devenit avocat, și încă unul plin de succes. Era renumit ca prietenul delicvenților, pe care-i scăpa din fel de fel de belele, dar, uneori, mai și colabora cu aceștia, de unde și niște necazuri. Revoluția l-a prins într-o prelungită partidă de poker, în închisoare.

*

La revoluție, soarta și-a aruncat din nou zarurile care au căzut cu totul pe alte fețe. Profesionalismul a devenit desuet, instrumentele succesului fiind cu totul altele.

O direcție de acțiune a devenit căutarea unor „rude” care să fi avut ceva vizibilitate în partidele istorice. Un foarte cunoscut politician țărănist spunea atunci că el știe ca are doar doi nepoți, dar în presă i s-au inventat vreo treizeci și opt care și uzau de aceste relații. Aceste afilierii de rudenie deveneau cele mai sigure cărți de vizită pentru obținerea de poziții politice și administrative importante. Deținerea unor diplome de studii superioare, uneori necesare pentru a putea accede în anumite poziții înalte, nu mai era o problemă, „piața” diplomelor de la universitățile

private, dar, la scară mai redusă, și de la cele de stat, oferind aproape orice.

O altă metodă era intrarea într-un partid politic, iar, dacă nu ți se oferea o poziție privilegiată, soluția era înființarea unuia nou. Activitatea într-un partid politic nu are nicio legătură cu profesionalismul, de bază fiind partea organizatorică, din care propaganda și lipitul de afișe sunt la mare preț. Astfel, dintre lipitorii de afișe, mulți au devenit miniștri în domenii fără nicio legătură cu pregătirea lor.

O noutate promițătoare a perioadei postrevoluționare a constituit-o „reînvierea” unor ONG-uri istorice. În perioada interbelică, pe un fond de efervescentă economică, socială și culturală datorată entuziasmului adus de întregirea țării, au luat ființă o serie de instituții asociative profesionale, patronale etc. Multe dintre acestea au acumulat patrimonii impresionante, care au devenit un sprijin în revigoarea unor activități de după anul 1989, dar și ținta vânătorilor neaveniți de proprietăți.

Reconstituirea unor acte de proprietate false reprezintă altă sursă de bani necuveniți în perioada care a trecut după revoluție care, combinată cu inventarea unor relații de rudenie cu personaje istorice, a condus la revendicări demne de romanele de ficțiune. Unii au pretins că provin din marea familie a fraților Buzești și au revendicat o bună parte din Oltenia, alții au susținut că sunt urmași ai lui Ștefan cel Mare și au emis pretenții de proprietate asupra întregii

Moldove, ca să nu mai vorbim de puzderia de prinți și prințese, urmași reali sau imaginari ai unor foste capete încoronate, care tot solicită castele, moșii, păduri etc. Unii au și reușit, în cârdășie cu anumite personaje din justiție, o mică parte dintre aceștia au fost dovediți ca infractori și au ajuns în pușcărie sau sunt încă urmăriți pe meleagurile feerice ale unor insule uitate de fisc, de justiție, dar nu și de bănci și facilități pentru un trai de huzur.

*

Rareș a devenit alt om. Venise vremea lui, le va arăta el premianților cine este cel mai bun!... Nu mai conta notele din școală!... Anda se va uita în sus la el și, în sfârșit, îl va aprecia. A folosit imaginea înaintașului său fost ministru pentru a obține o poziție cel puțin similară. A constatat că, prin comparație cu ceilalți colegi politicieni, chiar era un profesionist în domeniul în care se pregătise în facultate și a folosit acest avantaj pentru începutul intrării sale în politică. Numai că domeniul respectiv era în cădere liberă pe piața națională reconfigurată și chiar pe cea internațională, așa că a trebuit să caute o reorientare, ceva mai în vogă. A găsit! Ceva care ocupa mult mintea românilor din acea vreme, privatizarea. A făcut-o cu un curaj nebun!... Mai avea și rateuri, când anumite interese îl depășeau!...

O cameră de protocol a Ministerului Privatizării. Directorul unui mare institut de cercetări primise un

mesaj de la ministru, nimeni altul, decât Rareș, care-i cerea imperativ privatizarea acestuia, existând o presiune din partea unor investitori străini. În mesaj se cerea o discuție la care să participe și reprezentantul statului, acționarul majoritar, în Adunarea Generală a Acționarilor. Acesta era un renumit profesor universitar, membru al Academiei Române.

- Ce facem acum, domnule director? a deschis discuția profesorul. De ce ne-o fi chemat dl. ministru?

- Habar n-am, domnule profesor! În afară de textul mesajului, nu știu nimic! Un lucru știam că s-a clarificat la nivelul politic și anume că institutele de cercetări nu se privatizează.

- Așa știam și eu!...

Au trecut aproape trei ore de așteptare și dl. ministru nu mai venea la întâlnirea convocată chiar de dânsul.

- Nu a apărut nimeni pe la institut cu asemenea inițiative? De obiceiăștia nu ajung direct la ministru, întâi testează terenul la fața locului, continuă profesorul.

- Au fost. Mai mulți români și chiar un singur străin. Le-am comunicat că există o decizie privind blocarea privatizării în cercetare. Au plecat și nu s-au mai întors.

- Străinul respectiv de unde era?

- Din Turcia. În cazul lui, m-a intrigat mai mult românul care-l însoțea. Era unul care fusese dat afară

dintr-un alt institut, înainte de revoluție, că l-a prins vânzând televizoarele color ale instituției folosite pe post de monitoare.

- Da!... Țștia sunt mării întreprinzători de azi!...

În sfârșit, apare și dl. ministru!... De la intrare s-a văzut că este surprins.

- Domnule profesor, ce este cu dumneavoastră aici?...

- Păi, m-ai chemat tu, măi Rareș!

- Cum adică, nu-mi amintesc?

- În mesajul ăsta scrie să vină directorul și reprezentantul statului în AGA. Eu sunt acela!...

- Scuze că v-am făcut să așteptați!... A fost ambasadorul SUA la mine, apoi am fost cu el la masă. Știți cum e protocolul!... Nu știam că sunteți dumneavoastră aici!...

- Bine, bine, dar nici pe dl. director nu trebuia să-l faci să aștepte atâta. Dar să trecem la subiect că oricum am întârziat destul!

- Domnule director, continuă foarte oficial ministrul, trebuie să faceți foarte rapid formalitățile de privatizare a institutului. Avem investitori străini și eu, când e vorba de străini, nu glumesc!... Presează cineva din Turcia.

- Bine, bine, trecând peste interdicția de privatizare în cercetare, pe care o cunoști, tu ai de gând să dai bijuteria asta de institut pe mâna unui

infractor? Știi că românul care este intermediarul acestei afaceri era la revoluție în pușcărie de drept comun? Acum face pe dizidentul! a revenit în discuție, foarte decis, profesorul.

- Nu știam domnule profesor. Nu aveam aceste informații. Îmi pare rău de situația creată. Trebuie să găsim o soluție!... Apoi, adresându-i-se directorului:

- Domnule director, urgent te întorci la institut și faci un studiu de restructurare în vederea privatizării, care până se aprobă cred că se schimbă și guvernul, că suntem deja spre sfârșitul mandatului. Am eu grijă de asta. După aceea, Dumnezeu cu mila!...

Profesorul și directorul au plecat de la minister mulțumiți. Pe moment, rezolvaseră problema. Directorul nu s-a putut abține:

- Domnule profesor, dar de unde atâta familiarism cu ministrul?...

- Păi, eu sunt nașul lui științific. I-am fost conducător de doctorat. Era un bun profesionist în domeniul tehnic, nu știu de ce a intrat în povestea asta cu privatizarea. Se joacă cu focul!... Îmi povestea odată că a intrat în conflict cu un mare șef de prin serviciile secrete căruia i-a călcat peste interese la privatizarea unei rafinării. Zice că lui îi place, simte că face ceva important pentru țară, în același timp, fiind și o preocupare plină de adrenalină! Să sperăm că așa va fi până la capăt!...

*

Raul era pe culmile mulțumirii de sine!... Dresese destul de bine interpretarea publică a condamnării sale de dinainte de revoluție, iar acum era un proaspăt dizident politic care suferise pentru binele poporului, pentru libertate. Cu inteligența sa negativă ieșită din comun știa că imediat după revoluție va fi greu să aibă clienți, oamenii servindu-și nestăviliți „porția de libertate”, dar după această euforie, ca și în cazul altor perioade postrevoluționare din istorie, vor veni vremurile de trezire a autorităților, momentan timorete, care vor intra într-un conflict de durată cu populația nedispusă să mai accepte abuzurile.

Un domeniu care-i promitea un viitor ca avocat era cel al afacerilor, unde noul tip de economie, cel al pieții libere, începea cu un comportament anarhic care va conduce de asemenea la o ciocnire între întreprinzători și autorități. Era ca un vânător care-și pregătise toate sculele necesare, își montase toate capcanele și aștepta să apară vânatul. Își înființase mai multe firme de consultanță și o casă de avocatură, ca să aibă instrumentarul legal de a încasa banii de la viitorii posibili delicvenți care vor plăti oricât să fie „vopsiți” ca nevinovați. Mai trebuia ceva ca să ajungă ca în acel joc din copilărie numit „moară”, unde prin realizarea unei anumite configurații în așezarea pieselor, obțineai un câștig la fiecare mutare și evident competitorul tău era distrus. Pentru asta era necesar un corespondent în zona judecătorilor unde cei apărați de el să ajungă (desemnarea aleatoare a completelor

de judecată fiind o glumă în țara noastră) și să fie declarați nevinovați pe bandă rulantă. A găsit-o pe Dana, o variantă feminină a lui. Se înțelegeau din priviri!... Morisca funcționa perfect, la fel și reclama lor pe piață. Devenise avocatul care nu pierde niciun proces și evident că era coadă de potențiali clienți la firma lui. Până și taximetriștii cunoșteau procedura și te îndrumau într-acolo.

În guvernul următor Rareș nu a mai intrat, acesta fiind format de fosta opoziție. Politicienii din perioada actuală ar avea de ce să-i invidieze pe cei de pe vremea comuniștilor. Atunci, odată intrat în partea superioară a puterii, avea grijă „tătucul” să rămâi agățat pe undeva, într-o poziție aproape similară, la formarea unui nou guvern. Nu exista noțiunea de opoziție, dar cu ocazia unor evenimente majore din viața Partidului Comunist, precum congrese, conferințe naționale etc. se mai schimbau prim miniștri și odată cu aceștia o parte a membrilor guvernului. Mai se întâmpla ca vreun ministru să-l supere foarte tare pe „tovarășul” sau „tovarășa” și atunci era schimbat imediat, dar mai jos de prim secretar la vreun județ nu cădea.

Odată cu politica bazată pe mai multe partide s-a ajuns și la noi ca foști miniștri să ajungă șomeri, asta fiind și o imagine a lipsei de seriozitate la selecției acestora dintre oamenii incapabili să desfășoare o activitate alternativă celei politice.

Rareș era preocupat de ce va face în viitor. Norocul lui a fost buna activitate profesională anterioară intrării în politică care i-a permis să se înscrie la un concurs de cadru didactic universitar. Cum numărul studenților a crescut foarte mult, universitățile au trebuit să-și suplimenteze schema de personal. Era o poziție onorabilă, obținută fără prea mare greutate dată fiind imaginea publică bună dobândită ca ministru.

La prima vedere, activitatea didactică universitară pare o treabă ușoară, doar că studenții de azi nu mai sunt ca cei de altădată. După ce că nu-și îndeplinesc cu seriozitate sarcinile lor studențești, sunt și deosebiți de revendicativi și pretențioși față de profesori și autoritățile de toate felurile. Rareș era de felul lui distant cu toată lumea, mulți caracterizându-l ca fiind prea încrezut, dar experiența de ministru cu toate avantajele de protocol și reprezentare ale acesteia, prezența frecventă în lumina reflectoarelor l-a făcut ca să nu i se mai poată ajunge prea ușor la nas, cum se zice în popor. Un factor agravant în formarea acestui comportament a fost și vehicularea numelui său ca potențial prim ministru la formarea unuia din multiplele guverne precum și fotografierea sa alături de Papa Ioan-Paul al II-ea cu ocazia vizitei acestuia la București. Începuse să creadă că este trimisul lui Dumnezeu pe Pământ, dar în loc să fie iertător ca Iisus Cristos, adevăratul mesager al Domnului, el a devenit extrem de sarcastic, exigent

etc. Pe toți îi caracteriza ca fiind proști, needucați, mârłani, comuniști etc.

Față de studenți stabilise o conduită clară, nimeni nu trece examenul la prima prezentare, stârnind astfel o repulsie totală din partea celor de vârf care nu picaseră în viața lor niciun examen, până atunci. Era o metodă de neacceptat, să fii făcut restanțier din oficiu. Nu l-a convins nimeni că este nedrept.

Acum avea mai mult timp liber ca înainte. Era momentul să fructifice rezultatele succesului politic în plan personal. Încă din timpul ministeriatului său o invitasese la diverse acțiuni protocolare pe Anda, dar și pe Emil, unul dintre foștii premianți ai clasei sale după ale căror locuri a jinduit mereu. Al treilea premiant plecase din țară și nu mai știa nimic de el.

Anda răspundea de obicei la invitații, dar precum nu dădea nicio importanță poziției sale de premiantă la vremea respectivă, față de Rareș, nici acum nu se arăta prea marcată de funcția acestuia, ceea ce pe el îl irita. Acum era momentul să-i arate cine este el, că de fapt el este premiantul adevărat.

Emil, care obținuse rezultate bune în carieră, ca cercetător, dacă în școală părea a fi indiferent la premii, acum aprecia realizările lui Rareș și i se subordona instinctiv recunoscându-i rolul de șef. Aceasta îl făcea agreabil ca partener de discuții.

- Nu ți-a fost teamă să intri într-o activitate politică, mai ales preluând un portofoliu atât de diferit de preocupările tale profesionale, cu atâtea riscuri? Îl întrebă el pe Rareș.

- Nu, deloc!... Frica este o caracteristică a oamenilor slabi sau proști. Oricum, pe mine viața tihnită din familie sau dintr-o universitate mă plictisește de moarte. Prefer activitățile cu adrenalină.

- Chiar ar fi justificată frica în asemenea cazuri. Unde sunt interese mari se nasc și dispute, uneori cu violență. Doamne ferește!... Cum funcționează mecanismul acesta cu privatizarea?

- Simplu! Mi-am făcut o echipă de profesioniști. Nu proști, nu fricoși, nu absolvenți de facultăți private!... Ăștia făceau dosarul pe care mi-l trimiteau la aprobat. Dacă era vorba de un investitor străin, îl aprobam imediat, dacă era român, îl dam înapoi și trebuia să aducă mai multe argumente. Știam că românii n-au bani de investit și fac fel de fel de speculații pentru a ne păcăli. Mai au fost și investitori de ai noștri serioși, dar foarte puțini.

- Și ce vedeam la televizor aproape zilnic ce însemna?

- Aia era protocol!... Când totul era gata, anunțam presa, veneau o mulțime de televiziuni, ziare etc., în zece minute semnam eu și investitorul, câteva vorbe spuse, câteva fursecuri, o șampanie și gata!...

- Urmăreai apoi ce-au scris, ce-au spus cei din presă. Unii mai și criticau!...

- Eu nu, dar cei de la serviciile specializate, da. Pe mine mă interesa doar fotografia. Dacă-mi puneau o fotografie frumoasă, puteau să mă și critice!... Voiam să mă vadă femeile cât de frumos sunt! Ha,ha,ha!...

Emil era un interlocutor confortabil. Ce ar fi dorit el ca să aibă astfel de discuții și cu Anda! Dar ea nu părea să aibă niciun interes privind dedesubturile activității lui politice, de fapt a niciunui fel de activitate. El o suna des, îi răspundea, urma o discuție convențională și atât. De când rămăsese văduvă, el spera la mai mult, dar degeaba. Mai mult, în ultimul timp, de câte ori vorbea cu ea la telefon, lăsa să se înțeleagă că acolo se afla și un prieten comun care devenise de-al casei.

*

La fel cum Rareș abordase o activitate nouă, privatizarea, care oamenilor le stârnea un sentiment aparte, unii o apreciau și o așteptau, sperând să aducă ceva bun, alții erau total împotriva ei, fie că erau încă

sub influența doctrinelor comuniste, fie pentru că era ceva nou, dar nimănui nu îi era indiferentă, și Raul a ales o direcție nouă, care în epoca precedentă lipsea cu desăvârșire, cea a organismelor neguvernamentale, mai cunoscute sub abrevierea lor, ONG-uri.

Erau de fapt niște structuri asociative, în care statul nu avea niciun rol, în afara celui de a legifera regulile lor de funcționare. Exista o lege de prin anul 1923 care a produs efecte foarte pozitive în promovarea economică, socială, culturală, științifică etc. din perioada interbelică, nu a abrogat-o nimeni în timpul epocii socialiste, dar nici n-a funcționat, iar după 1989 a stat la baza înființării sau reînființării unei puzderii de astfel de instituții menite să intermedieze și să optimizeze relația stat-popor.

În domeniul mediului de afaceri, astfel de asociații au apărut întâi în Franța înainte de 1600 și reprezentau legătura dintre rege și comercianți, apoi în Anglia, mai ales în perioada revoluției industriale. Propagarea valului apariției acestor structuri ne dă o idee asupra nivelului de dezvoltare a zonelor respective. Astfel, în Imperiul Habsburgic au primele luat naștere în 1850, când au apărut și în Transilvania, la Timișoara, Cluj-Napoca, Brașov etc., în Muntenia și Moldova în 1864 prin decretele lui Alexandru Ioan Cuza, iar în Bulgaria în anul 1925, în cele două județe din Cadrilater, care țineau atunci de România, când s-a definitivat în țara noastră structura la nivel național.

Acestea nu aveau o forță economică în sine, dar aveau o mare influență, mediind între principalii poli de putere ai unei țări, puterea economică și cea politică.

*

Raul reușise să devină o puternică forță la nivelul județului său. Un avocat cu renumele său reprezintă o adevărată avalanșă de bani. În plus, prin clientela sa, începea să fie tot mai influent în mediul politic local, partidele întrecându-se în a-i face oferte. Până la urmă s-a decis asupra unuia dintre ele, iar zarurile sorții au făcut ca acela să vină la putere la nivel național. Cum lipitorii de afișe din acel județ s-au dovedit mai activi decât alții și rezultatele electorale au fost pe măsură, filiala locală a obținut dreptul la numirea a câțiva miniștri, iar prin măiestria negocierii, de care Raul nu ducea deloc lipsă, a primit niște ministere pe placul oricărui delicvent, justiția și internele.

Iată-l în fața unor probleme existențiale majore: a intra sau nu în politica mare, la nivel național, a se muta sau nu la București.

Până a ajunge în această fază, luase anterior decizia de a prelua conducerea asociației locale a oamenilor de afaceri. În astfel de inițiative era un inovator. Dacă, în general vorbind, forța unei asocieri constă în numărul mare de membri, pentru a încasa multe cotizații, pentru a avea un volum mare de servicii prestate membrilor etc., în managementul ei

acestea devin niște impedimente. Mulți membri însemnă idei multe și diverse, confruntări cu oameni cu opinii diferite de ale tale etc. Procedura lui era simplă, cei incomozi trebuiau eliminați prin fel și fel de metode rămânând doar cei aserviți șefului. Nu diferă de ceea ce se întâmplă și în politică.

Putea să aleagă unul din posturile acelea de ministru, dar azi ești, mâine nu ești! A stabilit că mai de durată este să preia un ONG din domeniul afacerilor. În această calitate însoțea președintele, primul ministru, președinții de camere din parlament etc. În misiunile lor internaționale, câștigul era similar cu al unui ministru, la fel și influența, iar în această poziție putea sta până la pensie. Exista totuși o piedică, acolo era un președinte, și încă unul foarte bun, care trebuia eliminat. Acesta era un bun gospodar, crescuse mult instituția, ajunsese la peste două sute de mii de membri, organizați pe domenii, județe, profesii etc., sporise patrimoniul acesteia în mod semnificativ, serviciile făcute membrilor se bucurau de o bună apreciere etc. Realiza că va fi greu, dar a decis să meargă pe această cale, iar posturile de miniștri pe care le avea de nominalizat le-a atribuit unora din familie. Unul dintre aceștia, figură de copil de casă, era atât de nepotrivit în acea funcție, că nici bunica sa nu credea că este posibil așa ceva. Circula vorba că nici pe patul de moarte nimeni n-a putut-o convinge că informația că nepotul său este ministru nu este o glumă. La o întâlnire cu președintele țării, care

erau destul de dese la sediul acelui ONG, acesta nu a putut convinge bodigarzi că locul lui este înăuntru și nu a putut intra. A stat mult pe la ușile sălii până a putut să intre.

Mihai Eminescu spunea ca „*greșelile din politică se numesc crime*” pentru că acestea afectează un număr mare de oameni pe o perioadă îndelungată. În contradicție cu această viziune este cea a lui Mihai Răzvan Ungureanu, care întrebând cândva într-un interviu de ce a ales politica, având alternativa unei cariere universitare de succes, a răspuns „*pentru că în politică greșelile nu sunt anchetate penal*”. Cam în acest mediu de iresponsabilitate se târăște România de mai bine de treizeci de ani.

Raul, având de partea sa puternice instrumente guvernamentale, a început lupta de preluare a asociației mult visate. Întâi a atacat în toate felurile posibile conducerea acesteia, pe fiecare membru individual, inclusiv în justiție, apoi a scos hotărâri de guvern prin care i se luau din atribuții, a inițiat campanii de presă pentru denigrarea acesteia, degeaba, când se ajungea la vot, nu obținea majoritatea necesară. Era imposibil să convingă peste două sute de mii de oameni că albul este negru. În tot acest timp, pe fondul de tensiune creat s-au îmbolnăvit oameni, unii chiar au murit. Deși afacerile propriu-zise s-au reluat de relativ puțin timp în România, s-a creat o clasă de oameni care cred în menirea lor pe viață și

pe moarte și nu permit unor aventurieri să se joace cu soarta lor.

Văzând că nu este cale de succes prin democrația ONG-istă, care cred că este mai corectă decât cea politică, a trecut la artileria grea. A luat inițiativa de a schimba legea care guverna această asociație și prin partidul pe care-l reprezenta, care era la putere, a și reușit. Conform noii legi, în locul celor peste două sute de mii de voturi necesare schimbării președintelui asociației, mai rămâneau doar patruzeci și unu, câte unul pentru fiecare județ. Numai filialele județene erau considerate membri cu drepturi depline, inclusiv de vot, restul erau un fel de membri tolerați. Asociațiilor profesionale, fostele bresle, li-s-au luat astfel dreptul de a participa la decizie. Era de la sine înțeles că douăzeci și doi de oameni (majoritatea din cei patruzeci și unu) au fost convinși „cu fulgi cu tot” să voteze cum trebuie. Astfel, a ajuns în fruntea unei instituții cu tradiție, dar și mai important, cu un patrimoniu uriaș acumulat în timp.

Rareș vegeta, dar nu înfloreai!... Nici nu avea cum, pentru că nu-i plăcea ce face. Nu înțelegea cum un profesor universitar poate face o pasiune din această activitate. Șapte ore de curs pe săptămână, în rest nimic. Gândeai așa că ajunsese ușor acolo. Dacă ar fi suferit pentru fiecare rând sau afirmație din fiecare articol sau carte scrise în timp pentru a atinge niște baremuri, dacă ar fi transpirat la oricare experiment de

la care se aștepta să-i confirme sau nu o teorie, poate ar fi gândit altfel. Mă rog, făcuse el altceva meritoriu în acel timp, pentru că avea publicațiile necesare ocupării acelei poziții, dar realizate în activități mai pline de adrenalină. Voia mereu adrenalină!...

Studentii căzuți pe capete stăteau pe capul lui Suzi, secretara sa, care-i programa și reprograma la examene până reușeau în sfârșit să treacă. Nu era deloc stresat de situație. Căuta și altceva.

În această stare de spirit l-a găsit telefonul lui Raul. Nu se cunoșteau decât din auzite, din datele publice. Rar se pot găsi doi oameni care să se potrivească atât de mult la ceea ce gândesc! Și limbajul îl aveau similar, abundând de cuvintele proști, comuniști, mârłani etc. Raul nu aprecia deloc titlurile. Celor din jur li se adresa cu directoare, profesore etc. spuse cu un evident accent peiorativ. La miniștri nu avusese ocazia să le zică ministre, ministrelule, ministerașule etc., dar avea tot timpul. Atunci, a avut un moment de ezitare, dar a continuat imediat cu „domnule ministru” pe un ton totuși peiorativ. Nu uita că numirea unor miniștri deja îi devenise ceva la îndemână.

- Domnule ministru, mă bucur că avem posibilitatea acestei convorbiri. Vă spun scurt, în urma ajungerii mele ca președinte al unui ONG din mediului de afaceri, cunoscând realizările dumneavoastră în privatizarea multor firme, ai căror șefi actuali cred că

vă mai păstrează încă o fărâmbă de recunoștință, m-am gândit să vă propun o colaborare. Dacă sunteți de acord în principiu, continuăm într-o întâlnire viitoare, dacă nu, ne oprim aici.

Luat prin surprindere, Rareș n-a apucat decât să spună decât un da, scurt, dar convingător, și telefonul s-a închis. Nu știa ce să creadă. Propunerea venea să umple un gol pe care-l simțea, dar modul expeditiv în care a avut loc convorbirea îl punea un pic pe gânduri. Dacă așa vor fi toate și discuțiile viitoare, ce colaborare va fi aceasta?... El nu va putea să aibă puncte de vedere, să argumenteze? Cum, când și unde va avea loc întâlnirea la care s-a referit? A concis că va trebui să aștepte și atât. Probabil va urma o invitație.

Într-adevăr, a urmat o discuție detaliată, care semăna mai mult cu o strategie de război, privind preluarea filialei București a acelui ONG, cea mai consistentă parte în patrimoniul și influență, care se afla încă sub conducerea aleasă democratic înainte ca Raul să preia conducerea la nivel național. Lui Rareș i se promitea poziția de președinte al acesteia și de locțiitor al lui pe întreaga țară, ceea ce l-a făcut să accepte fără comentarii. Modul scandalos în care-i trata Raul pe toți, indiferent de poziția lor administrativă, politică sau culturală, îi era cunoscut, dar nici nu bănuia ce rezerve necunoscute mai are încă în acest sens și nici nu s-a gândit suficient la zicala: „*spune-mi cu cine te asociezi ca să-ți spun cine ești*”.

La început, i-a luat fața câteva întâlniri protocolare destul de amicale cu prinți, prinți moștenitori etc., la care Raul îl lua mereu cu el, probabil și pentru a-i arăta în ce mediu se mișcă și să-i sporească încrederea în cuplul pe care tocmai formaseră. Urma ca Rareș să aplice o procedură impusă foarte dură, pe muchie de cuțit din punct de vedere juridic, de preluare și desființare a unei instituții înființate legal, care avea o conducere aleasă democratic, cu asistența maestrului, care avusese grijă ca în legea nouă, cea care schimbuse și modalitatea de vot, să introducă o clauză că filialele teritoriale trebuie să fie recunoscute de noua conducere națională.

Astfel, prin nerecunoasterea ei, vechea filială, care avea mii de membri, nu mai avea bază juridică de funcționare, iar Rareș a înființat una nouă, „legală”, cu câteva zeci de membri, „oferindu-le șansa” celor rămași pe dinafară să fie primiți în noua organizație. Așa se întâmplă când se ajunge în situația de a se legifera în interes de grup și nu unul general.

Dacă schimbările de conducere s-au făcut relativ simplu, utilizând o legislație făcută anume să le fie favorabilă, mai greu a fost când s-a ajuns la angajații acestor structuri, oameni care au ajuns acolo prin concursuri, mulți dintre aceștia fiind specializați pe posturile respective. Și cu aceștia s-a acționat cu brutalitate, neținându-se cont nimic, nici de legislația muncii, mergând pe principiul: *îi dau afară și să mă dea în judecată*. Mulți dintre salariații concediați nu au

făcut nimic, și-au căutat pur și simplu alte locuri de muncă, dar nu toți.

Prima discuție a lui Rareș cu cei pe care i-a găsit acolo a fost un monolog:

- Mie nu-mi plac proștii!... Nu dau doi bani pe cei care au absolvit facultăți private și nici pe cei care au lucrat bine cu vechea conducere a instituției. Cine se simte vizat că ar face parte din aceste categorii, ar trebui să plece singuri, că altfel tot afară vor ajunge.

- Care ar fi argumentul legal că am lucrat bine cu vechea conducere?, a îndrăznit să combată un salariat dintre cei mai tineri.

A fost primul dat afară, dar și primul care a dat în judecată noua conducere, pentru abuz în serviciu. Rareș părea că nu este deranjat de reacția unora dintre salariați, chiar se fălea cu rezistența sa la activitățile producătoare de adrenalină, îl făceau să se simtă un dur. La universitate se cam plictisea. Dar era începutul unui coșmar.

Maestrul Raul, așa îi plăcea să i se spună, juca la o altă categorie, se lua la trântă cu mai marii țării. Tot iubitor de adrenalină se declara și el. Când se întâlneau doar ei doi, se mândreau unul la celălalt care a fost mai radical în relațiile cu alții. La o astfel de întâlnire, Raul îl întrebă:

- Profesore - dintre toate apelativele posibile pentru Rareș se fixase la acesta - ești din domeniu, poți să-mi aranjezi o întâlnire cu ministru' cercetării?...

Aș putea să-l contactez pe linia partidului, dar caut o legătură mai amicală.

- Rareș, crezând că este ceva de bine, se oferi bucuros, mai ales că era prieten cu ministrul. A făcut demersurile necesare și chiar a vrut să participe la întâlnire, evident, cu învoirea maestrului.

Era spre seară. Rareș l-a așteptat pe ministru la intrarea în clădire și l-a condus în sala de protocol desemnată de Raul, care-l anunțase că va veni acolo. Văzând că întârzie, s-a scuzat la ministru și a plecat la cabinetul șefului, unde acesta avea și un apartament complet echipat pentru a locui acolo perioade mai lungi. Raul nu era în birou, ci într-unul din dormitoare, în pijama și papuci. La tratat pe Rareș ca pe o slugă și, în silă, i-a întins o sticlă de whiskey de cea mai bună calitate.

- Du-te la ministru și serviți-vă singuri! Vin și eu imediat, i-a spus, dar din ton reieșea că acel imediat va fi ceva mai lung.

Asta a și făcut, dar lungirea așteptării a creat o stare de tensiune în sala de protocol. Tocmai când era să facă explozie, a intrat pe ușă Raul, tot în pijama și papuci. Speculând perplexitatea ministrului, a început o avalanșă de acuzații și injurii:

- Auzi, ministre, te f-t în gură!... Bine mă, noi ne luptăm peste tot cu nenorociții ăștia din opoziție, care ne-au belit timp de zeci de ani, iar tu, în loc să-i calci pe cap ca pe niște șerpi, să le strivești creierii ăia și așa mici, le dai bani cu nemiluita!... Ai noștri pierd pe

capete licitațiile la ministerul tău, pe care le câștigă ei!... Au urmat o serie de exemple concrete, după care a plecat.

Rareș își blestema, în gând, momentul când s-a oferit să intermedieze această întâlnire. Era indignat de ceea ce se întâmplase. Cum o să se scuze el în fața ministrului, care provenea și el tot dintr-un profesor universitar, neobișnuit cu un asemenea limbaj. Nu mai realiza curgerea timpului, dar a auzit doar atât, din partea ministrului, când acesta ieșea pe ușă:

- Și, dumneata zici că poți lucra cu un asemenea individ?...

A fost un prim moment când Rareș și-a pus întrebarea dacă a ales un drum bun, alături de un așa partener. Dar nu ajunsese încă la vârful întâmplărilor de acest fel.

Era o mare întâlnire a oamenilor de afaceri români cu cei care-l însoțeau pe șeful unui important stat, care făcea o vizită în România. Raul era pe culmea imaginii, în prezidiu, alături de doi șefi de stat și omologul său din cealaltă țară.

La sediu, totul a decurs normal, dar a urmat o cină de afaceri la Palatul Prezidențial. În asemenea ocazii, la un așa nivel, sunt reguli foarte stricte de protocol, respectându-se pozițiile similare ale participanților din cele două părți, regulament care de această dată n-a fost respectat. Omologul străin al lui Raul era așezat la o masă din primul rând, pe când el

era repartizat undeva în fundul sălii, la multe rânduri distanță. Asta a fost suficient pentru a-i sări țandăra. Cum a văzut unde era plasat locul său, a sărit ca ars și s-a dus glonț la masa președintelui, unde a avut loc o scenă și un limbaj similare celor de la întâlnirea cu ministrul cercetării, de față cu celălalt șef de stat și întreaga delegație străină. Principial, el poate avea dreptate, dintr-un anumit punct de vedere, dar acolo nu el era cel care împărțea dreptatea.

Rareș nu a fost acolo, dar a aflat de întâmplare. Asocierea lui cu Raul devenea tot mai plină de pericole. Bravada lor de a face pe durii le crea dușmani la tot pasul și dacă înainte se mândrea cu nonconformismul său, acum dăduse de unul și mai și. Începuse să i se facă teamă. Au apărut tot mai dese divergențele de opinii, diferențele de soluții, au venit și reproșurile reciproce care au condus spre ruptură.

Ulterior, au mai avut ocazia să se afle în aceeași instituție, la închisoare.

In nomine hominis (Controversiada)

Motto:

*Bine că există anestezia totală,
altfel, românul l-ar contrazice
pe chirurg pe masa de operație.
(Banc românesc)*

Actul 1, Scena 1

*(Într-un apartament din România. Un bărbat, Nelu,
pregătindu-și lehamite o cafea)*

Nelu:

Fir-ai al dracu Ceaușescule că n-ai mai trăit, să-mi mănânc și eu în liniște pensia! În loc să-mi văd calm de bătrânețile mele, că doar nu-mi lipsește nimic, umblu brambura să rezolv problemele cu pământurile nevesti-mi și încurcăturile copiilor, ei fiind, ca boierii, în străinătate.

Nici n-apucă să ia o gură de cafea și sună telefonul fix:

Maricica (soția) supărată foc:

Ce dracu răspunzi așa de greu!... Dormi pe tine la ora asta!... Vezi că am aflat că la retrocedarea terenurilor din luncă ne-au păcălit, ne-a dat mai puțin, ca să le rămână pentru prietenii lor!... Am vorbit cu mai mulți și facem plângere. Nu se poate!...

Nelu (împăciuitor):

Măi femeie, mai lasă-l dracu de pământ, nu vezi că nu putem să ne ocupăm nici de ăsta care-l avem. Ți-am spus să-l vindem lui Becali, dar n-ai vrut!... Mă chinui eu singur p' aici.

Maricica:

Ce te chinui?... Ai dat de greu! Ai fi vrut să stai degeaba, la palavre, cu toți gură cască ai tăi, în loc să faci și tu ceva util pentru familie. Uite la socru lu soru-ta, a fost ditamai directoru, iar acum se ocupă de agricultură, la vârsta lui.

Nelu:

Da măi, dar el a fost ditamai directoru în agricultură!... Ieri, când am fost la sapă, pe alea paișpe rânduri lungi de nu le vedeam capătul, din mijlocul câmpului, spre calea ferată, îmi venea să și râd, a pagubă evident, cum ne-am găsit în zonă vreo șapte foști directori dându-ne cu stângu-n dreptu. Știi că nu se găsesc oameni de muncă! Poți să le dai oricât, preferă să sprijine gardurile prin sat și să se vaite în loc să pună mâna pe treabă.

Maricica:

Măi Neluțule, dragă, hai, lasă-mă cu astea! Nu devia discuția! Crezi că eu nu am și eu problemele mele p' aici și nu mă plâng la tine.

Nelu:

Ah..., daca maiei cu Neluțule, e gravă! Zi ce-ai de zis!...

Maricica:

Vezi la comisia aia de retrocedare, să ne dea și restu de pământ, că-i ia mama dracului. Să nu se pună cu mine!... Și mai vezi o treabă! Soru-mea aia de la București, care se dă ea mai șmecheră, și te știe pe tine mai fraier, să nu te păcălească, că la tribunal ajung cu ea. Diferența asta ne-o dă la comun și noi trebuie s-o împărțim între noi.

Nelu:

Bine, bine! Hai că sună mobilul! Alo, alo!... Stai să-l trec pe difuzor că n-aud. Bogdan, tu ești, tată? Nu te auzeam, bătrânețea!...

Bogdan (fiul):

Nu este nicio bătrânețe, ci îndărătnicie. Ți-am spus de atâtea ori să arunci jaful ăla de telefon. Ți-am adus eu unul nou, modern, de ce nu-l folosești?... A..., faci ori pe șmecherul, ori pe săracul, și nu ești nici una, nici alta.

Nelu:

Nu fac nici pe șmecheru nici pe săracu, telefonul ăla e cam complicat și nu prea știu să-l folosesc. Lasă-mă că nu vreau sa intru în controverse cu tine!

Măi băiete, între nou și vechi au fost divergențe de când lumea!... Am mai discutat noi despre asta. Poate, nu ar trebui să facem caz, în mod suplimentar, pe această temă. Și totuși, înclin să cred că prezentul actual reprezintă o situație deosebită față de altele și sunt și eu îngrijorat, ca părinte, de ceea ce faceți voi pe acolo pe unde sunteți.

Bogdan:

Văd că iar ești pornit pe filozofie, care, de obicei, are un final de doi bani. Vrei să ne convingi pe noi să ne întoarcem în țara aia de căcat, pe care tu te încăpățânezi să n-o părăsești. Ce mare brânză te face să crezi că ar fi acum o excepție în istorie?...

Nelu:

Se suprapun prea multe feluri de nou și tot atâtea de vechi, ceea ce creează un stres suplimentar, atât pentru cei în vârstă, dar și pentru cei tineri.

Bogdan:

Cred că asta spunea și bunicul acum treizeci de ani!...

Nelu:

Hai..., fii rezonabil!... Nu sunt un om exagerat!...

Bogdan:

Voi, cei de vârsta ta, ne criticați pe noi, tinerii de azi, că nu suntem buni de nimic!... Dar ce fel de țară ne-ați lăsat?... O economie inefficientă, cu tehnologii învechite!...

Nelu:

Așa o fi, dar asta poate fi o provocare pentru voi. Faceți-o voi mai performantă, nu dați bir cu fugiții!...

Bogdan:

Cu cine s-o facem mai performantă?... Oamenii sunt educați în spiritul vechi și foarte sindicalizați!... Vechile relații ale partidului unic s-au transferat în sindicate. În plus, vechii politrucii utilizează canalele fostei Securități pentru a-și păstra privilegiile.

Nelu:

Nimic nu se obține ușor!... Luați-vă soarta-n mâini,... schimbați ce nu vă convine!...

Bogdan:

Cum?.. Prin politicienii voștri, care sunt majoritari, ați făcut ca vârsta de pensie să tot crească, prelugindu-vă hegemonia la cârma societății. Astfel, pe noi ne-ați forțat să plecăm din țară.

Nelu:

Hai, că asta-i bună!... D-asta ați plecat voi din țară!... Ați plecat că v-a plăcut mai mult acolo decât acasă!... Asta cam sună a ipocrizie!...

Bogdan:

Tot ipocrizie este și când vă plângeți, ca părinți, că vă pleacă copiii?... Sau, ca cetățeni, că nu va mai avea cine să muncească, să vă plătească pensiile! Care dintre cele două aspecte este mai puternic?...

Nelu:

Sunteți nedrepti!... Noi nu ne-am născut în poziții de conducere! Pentru a ajunge acolo, am luat-o de jos, am muncit zeci de ani, treaptă cu treaptă, pentru a ajunge, pe meritele noastre, în aceste poziții.

Bogdan:

Și,... noi ce vină avem?...

Nelu:

Voi nu doriți să faceți nici un fel de efort pentru a schimba situația. Școala nu vă place, slujbele disponibile în țară nu vă convin, schimbați tot timpul locul de muncă, fără a vă dedica, fără a pune pasiune în nimic!...

Bogdan:

Și,... ce,... vreți să acceptăm orice,... cum ați făcut-o voi în trecut? Cred că mai vă și bucurați că nu aveți alternative!... Noi măcar atâta să avem,... dreptul de a alege!...

Nelu:

Noi, în trecut, formam o echipă mare, fiecare își știa bine locul, muncea pentru a avansa și de cele mai multe ori promovarea, bazată pe merite, se și întâmpla!

Bogdan:

Și noi cum suntem,... hai să văd cum ne vezi tu pe noi?...

Nelu:

Voi ați vrea să vă pună cineva direct șefi, cu salariul mare, fără a avea niciun fel de contribuție la creșterea instituției respective și niciun fel de respect față de cei mai în vârstă, pe care i-ați găsit acolo!

Bogdan:

Hai,... mai spune,... te simt că nu ai spus totul!...

Nelu:

Voi nu mai știți să faceți echipă, nici la locul de muncă, nici în societate, nici în sport, nici măcar în

familie! Nu vă mai căsătoriți, trăiți așa de pe o zi pe alta! Nici să vă distrați nu știți!... Stați toată ziua cu nasu-n calculator!...

Bogdan:

Aproape că ai dreptate în toate cele spuse, dar bazat pe o logică care a fost valabilă pentru voi, dar pentru noi nu mai este. De ce nu înțelegeți că s-au schimbat multe, care erau valabile pe vremea voastră?...

Nelu:

Ce s-a schimbat atâta?...

Bogdan:

S-a schimbat logica lucrurilor! Logica bivalentă a lui Aristotel, aia cu doar două variante, a ținut peste 2000 de ani, iar în ultimii 50 de ani s-a schimbat de nenumărate ori, de la cea trivalentă, polivalentă, la logica fuzzy, în care suntem nevoiți să trăim noi acum.

Nelu:

Asta ultima, ce dracu mai este?...

Bogdan:

Este o logică cu o infinitate de răspunsuri. Nu este deosebit de ușor, și nici plăcut, să trăiești în astfel de condiții, când la orice problemă există o grămadă de

căi de urmat și numai Dumnezeu știe pe care s-o alegeți!...

Nelu:

Și ce legătură are teoria asta cu noi,... cu familia,... cu societatea noastră?...

Bogdan:

Păi,... are!... De ce făceați voi o mare echipă și multe altele mai mici? Pentru că trăiați toți ca într-un acvariu, unde miza nu era prea mare, având totul porționat, nu puteați să vă întindeți mai mult, indiferent cât de merituoși ați fi fost. În aceste condiții nu aveați altceva mai bun de făcut decât să colaborați!

Nelu:

Ei!... Nu era chiar așa,... exista o concurență între oameni și atunci!...

Bogdan:

Ce concurență?... Nu era rechinismul de azi!...Nu erau pești mari care să-i înghită pe cei mici! Atunci lupta era pentru obraz,... azi este pentru viață!...

Tatăl:

Da,... din acest punct de vedere, atunci te simțea mai protejat.

Bogdan:

Evident,... dar sistemul era ineficient, de aceea a și dat faliment. Nu poate exista eficiență fără proprietate, concurență sau motivație, ori sistemul în care ați trăit voi nu avea nimic din toate acestea!

Nelu:

Bine, bine..., și cum vezi tu viitorul generației voastre?...

Bogdan:

Noi trăim vremea în care acvariul s-a răsturnat în ocean, pentru toți din lume, din motivul globalizării! Pentru noi, românii, și foștii noștri colegi de socialism, în plus, pe lângă globalizare, a mai intervenit și schimbarea radicală a sistemului politic.

Nelu:

Și?...

Bogdan:

În ocean suntem suficient de mici încât să ne poată înghiți oricine, și niciodată suficient de mari, pentru a fi la adăpost. Globalizarea, libertatea de acțiune deplină, înseamnă rechinism! Nu facem echipă, pentru că nu știm cu cine, nu ne căsătorim pentru a nu ne limita libertatea de acțiune, nu ne distrăm, așa cum vă distrați voi odată, în acvariu, dar ne distrăm în felul nostru, pe care voi nu-l înțelegeți!

Nelu:

De acord cu comparația acvariu-ocean. Chiar este interesantă!... Dar poate există o metodă de autofrânare a unor porniri spre concurența asta perpetuă! Trebuie să existe!... Aceasta conduce spre o formă de anxietate prematură.

Bogdan:

Și care ar fi această soluție miraculoasă?...

Nelu:

Nu știu acum, dar promit că o să mă gândesc. Chiar mă preocupă această problemă.

Bogdan:

Bine, să-ți mai dau ceva care să te preocupe! De fapt, d'asta te-am sunat. Vezi, vorbește tu cu decanu, că știu că te tragi de șireturi cu el. Am auzit că s-a schimbat ceva prin lege și să nu mă trezesc exmatriculat. N-am mai trecut pe la facultate de multă vreme, dar nici nu vreau s-o abandonez.

Nelu:

Bine, bine, o să am grijă! Hai că sună mă-ta pe celălalt telefon.

Maricica:

Cu cine dracu ai vorbit atâta, de nu puteam intra pe mobil?...

Nelu:

Cu fi-tu! E pornit pe filozofii. Tot, tot m-o convinge că el nu pierde vremea pe acolo, ci îndeplinește nu știu ce schimbări de logică socială. Copilării!...

Maricica:

Uite, c-am uitat să-ți spun, să desființezi urgent telefonul fix. Am aflat eu p'aici, de la niște foști pușcăriași, că ei acolo aveau cărțile vechi de telefoane unde erau trecute și adresele oamenilor. Sună de mai multe ori la același telefon și unde nu răspunde nimeni, este un semn că nu mai stă nimeni acolo și fac spargerii. Nenorociții, ce le-a mai trecut prin cap!

Nelu:

Bine, bine! O să mă ocup. S-a răcit cafeaua mea. Ia s-o mai încălzesc eu puțin, că doar nu-i nicio grabă.

Actul 1, Scena 2

(Nelu, în bucătărie, cu o oală mare pe foc și o lingură de lemn în mână)

Nelu:

Na, că placa asta mare de marmură, pe care am pus-o să-mi uniformizeze temperatura pe fundul oalei, îmi acoperă și celelalte ochiuri și nu mai am loc să fac cafeaua. O s-o descentrez un pic să fac loc și la ibric, că doar, acum la început, nu este atât de fierbinte încât să se ardă magiunul. „Rețeta” asta o știu de la biata mama, Dumnezeu s-o odihnească, care făcea anual cantități mari din această binecuvântată mâncare, pentru șapte persoane, doar din prune fierte, la foc mic, toată ziua, fără niciun pic de zahăr. Nu din ifose de carbohidrați, glucide etc., ci pentru că n-avea. Avea de păzit tuciul ăla mare de dimineață până seara, fără să mai facă altceva care i-ar fi putut sustrage atenția de la mestecat și, astfel, compromiterea lucrării, prin ardere.

Telefonul rămânea, totuși, deschis. Deodată, sună:

Gina (fiica sa):

Ai început „proiectul”, bănuiesc, că altfel nu ai mai avea suficient timp să-l termini astăzi. Știu de când ți-l pregătești în minte!...

Nelu:

Da, dar să nu mă ții mult de vorbă, să mi se ardă magiunul, că apoi te pun pe tine să mi-l faci din nou! Nu glumesc!...

Gina:

Ba, eu cred că glumești. Știi că n-am făcut niciodată așa ceva, și nici nu voi face vreodată o astfel de rețetă barbară. Cum adică să nu pui în el niciun ingredient?... E împotriva regulilor de bun simț gastronomic.

Nelu:

Hai, mai lasă-mă cu principiile tale gastronomice, eu știu una și bună, magiunul de prune se face doar din prune. Orice-i pui în plus îi strică gustul, și gata!...

Gina:

Chiar mă superi!... Dacă ar fi după tine, meseria mea n-ar exista. Doar eu asta fac, scriu, public la reviste de gastronomie, am făcut o facultate de gastronomie în Italia, că la noi nu există, și vii tu și ștergi cu buretele totul, că așa ai văzut tu la bunica.

Nelu:

Dar tu n-ai auzit de tradiții?...

Gina:

Pentru Dumnezeu, biata de ea, nu punea nimic că nu avea, nu că n-ar fi trebuit!... De ce nu umbli și acum desculț, că așa îmi spuneai că umblai când erai mic? Mai mestecă-n chestia aia, să nu mă acuzi apoi pe mine că s-a ars!...

Nelu:

Și mai ai lasă-mă cu facultatea ta!... Ai făcut vreo trei, fără să văd vreo mare pasiune, și acum mă iei pe mine cu îndrăgosteala de gastronomia superelevată!... De celelalte două de ce nu te ai îndrăgostit atâta?

Gina:

Mai greșește omul!... Cel mai rău îmi pare de prima, în care am pus tot sufletul, dar am fost înșelată în așteptări. Chiar așa, m-am simțit ca și cum aș fi fost trădată în dragoste. La comunicare m-am înscris că își făceau reclamă că la ei predă Andrei Pleșu, și nici nu l-am văzut pe acolo. Trimitea fel de fel de înlocuitori de mâna a șaptea. Mi-a părut foarte rău.

Nelu:

Hai să trecem la altceva! Îmi pare rău că ți-am stârnit amintiri neplăcute!...

Gina:

Ca să mă răzbun, istoria artelor plastice, unde s-ar fi putut să-l întâlnesc, am făcut-o în străinătate, dar s-a văzut că am făcut-o din ambiție și nu din plăcere. Asta e!... Mai mestecă acolo!...

Nelu:

Nu este bine să faci nimic din ambiție. Ambiția nemăsurată nu duce la nimic bun. În privința facultății, eu ți-am spus de atunci să alegi o facultate serioasă! Ingineria, medicina, mai nou, informatica sunt și vor fi valabile în orice situație. Înainte era o meserie bună și profesoria, mai ales pentru fete, dar, acum, la bietele profesoare le este frică să mai intre în clasă. Doamne, Doamne, unde s-a ajuns!...

Gina:

Lasă, că nici cu medicina nu este mai bine!... Am văzut eu o serie de reportaje pe la televiziuni cu doctori bătuți de pacienți. Lucrurile s-au agravat mult în perioada pandemiei, când abundența de cazuri a făcut imposibilă tratarea cu celeritate a tuturor.

Nelu:

Așa e!... Vă deplâng pe voi din generația tânără. Parcă la noi lucrurile erau mai așezate. Fiecare își vedea lungul nasului și stătea în banca lui, își vedea de treaba lui. Acum, vorba lui Umberto Eco, *„de când cu internetul, prostul satului a devenit înțeleptul satului”*,

elevii se dau mai deștepți ca profesorii, pacienții se cred mai informați decât medicii etc. Totuși, trebuie să dăm importanța cuvenită profesionalismului!...

Gina:

Dacă mi te adresezi mie, să știi că n-ai nimerit-o! Nu uita că, deși n-am practicat, am absolvit o facultate de comunicare, unde am învățat câte ceva, iar lucrurile nu stau chiar așa cum zici tu.

Nelu:

Ia zi-mi tu cum stau, fetița tatii!... Chiar, am uitat să adaug, și copiii au devenit mai deștepți decât părinții.

Gina:

Nu o lua în bășcalie, că treaba-i serioasă! O să-ți răspund la toate, inclusiv la cea cu părinții. Si, mai mestecă-n oala aia!...

Înainte, pentru copii, părinții și profesorii erau ca niște Dumnezei, pentru pacienți, doctorii aveau conotații divine, chiar dacă unii bolnavi mureau cu zile prin spitale, din cauza greșelilor medicale. Acum, exceptând cazurile de lipsă crasă de educație, încă prezentă la categorii largi de populație, nu numai la cei de etnie romă cum s-ar putea crede, oamenii sunt mult mai informați, grație acestui controversat internet. Copiii nu mai înghit toate balivernele părinților, elevii și

studenții nu mai iau de bun orice vine de la catedră, bolnavii nu mai acceptă tratamente pe care le bănuie pasibile de malpractice, după ce le mai cere și bani. Ce e rău în asta?...

Nelu:

Nu e nimic rău, dar părinții își fac mereu griji pentru copii, indiferent de vârsta lor. În asta este ceva rău?...

Să știi că mie, care am stat mult prin spitale înainte de revoluție, nu mi-a cerut niciun doctor ciubuc. Mai îi aducea bietu tata câte o damigeană de țuică doctorului, care nici nu bea că era turc. Cred că o primea din politețe!... Dar, acum câțiva ani, în epoca libertăților totale, un bun prieten al meu, doctor, mi-a cerut bani pentru că a operat-o pe nevastă-meă, la un spital de stat. S-a justificat că trebuia să plătească echipa și nu ar fi fost pentru el.

Gina:

Referitor la copii, nu este ceva rău ca părinții să-și facă griji, dar ar trebui să se obișnuiască cu ideea că există o evoluție la scară internațională menită să slăbească influența părinților asupra copiilor. De exemplu, în țările nordice, copiii nu mai sunt considerați ai părinților, ci ai statului.

Nelu:

Of, Doamne, îmbătrânesc și-mi pare bine! Sper să nu apuc acele vremuri și pe la noi!...

Gina:

Bine, bine, faci tu pe moralistul, cu mine!... Atât cât am putut eu să înțeleg, când eram mică și tu erai pe funcții mari, ai fot o persoana foarte ambițioasă. Ambițiile tale ne-a făcut pe noi copiii să nu ne prea bucurăm de prezența ta.

Nelu:

Așa este, și-mi pare rău, dar tocmai asta mă îndreptățește să-i sfătuiesc pe alții să nu îmi urmeze exemplul.

Gina:

Apropo de sfaturi, mi-a zis Bogdan că i-ai promis că te gândești la o soluție de a mai slăbi efectele societății concurențiale asupra psihicului nostru, pe termen lung. Amândoi am fost de acord că așa este, nu putem trăi într-o competiție continuă. Mai avem și noi nevoie și de relaxare. Ne bazăm pe sfaturile tale.

Nelu:

M-am gândit, dar aceasta a rezultat în contextul unei discuții lungi cu el și corect ar fi ca să-i spun întâi lui la ce concluzie am ajuns. O să afli și tu. Dacă ar

exista o soluție să vă spun la amândoi odată, ar fi cel mai bine.

Gina:

Of..., măi tată, ce anacronic ai ajuns!... Cu telefonul ăla primitiv al tău mi-ar fi și rușine să merg cu tine pe stradă. Dar dacă ai un calculator acasă, te învăț eu cum să facem să discutăm în trei.

Nelu:

Dar nu ar fi bine s-o înveți si pe maică-ta cum să facă, să discutăm în patru?

Gina:

Cred că ea știe cum se face, dar nu cred că are nici timp, nici chef. Hai s-o facem în trei și vom mai vedea.

Nelu:

Bine, bine, o să văd ce calculator mai funcționează pe aici, că sunt mai multe, și apoi vorbim. Acum, s-a cam îngroșat magiunul și trebuie să mestec în el mai des.

Actul 1, Scena 3

(Nelu în contact online cu Gina și Bogdan)

Nelu:

Iată că putem fi toți trei împreună, chiar și numai așa prin imagini. Mare minune și cu tehnica asta!...

Bogdan:

Toți patru, că i-am trimis și mamei link-ul, dacă vrea și are timp, să se alăture discuției. Nu d’alta, dar uneori are câte-o idee care ne scoate din impas, mai cu binele, mai cu răul.

Nelu:

Apropo, de ce credeți voi că tehnologia evoluează mult mai repede ca societatea? Dar, chiar așa, cu tehnologia asta avansată, lumea bate pasul pe loc, mă refer la relațiile sociale. Dacă te uiți în piesele lui Caragiale, parcă acțiunea din ele s-ar întâmpla azi!...

Gina:

Pentru că mașinăriile astea toate care ne-nconjoară, bazate pe calculatoare, respectă logica, că doar așa au fost construite, ori omul nu respectă nimic. Vorbeam mai înainte că ingineria și informatica sunt mai stabile, mai sigure, decât medicina și învățământul, ca ocupații, pentru că ele nu lucrează cu

oameni, ci cu mașini. Serviciile toate, incluzând educația și sănătatea, vor fi preluate de calculatoare. Prin gări, prin bănci, prin supermarketuri etc., îți faci singur toate treburile, iar salariații de acolo doar supraveghează de la distanță derularea activităților. Tot ce este predictibil și repetabil va fi preluat de tehnica de calcul și robotică. Mașinile nu se ceartă!... Cel mult se opresc!...

Bogdan:

De când bănăni eu prin străinătate, prin țările dezvoltate, evident, am văzut că e cum spui. Tocmai d'asta nu sunt foarte convins că voi rămâne definitiv p' aici. Dar nici n-aș vrea ca să vină acum tata și să spună: Gata cu zăpăceala, apropo de o discuție anterioară, înapoi în acvariu!... Nu cred că se mai poate.

Nelu:

Exagerezi!.... Nu, nici gând de așa ceva!... Nici mie nu mi-a plăcut să stau în acvariu mai bine de jumătate din viață, dar acum România nu mai este un acvariu. Este, în schimb, un adăpost, cu doza lui de naturalețe, un pic rustică. Apropo, dacă ați fi aici, v-aș invita să gustați din magiunul meu rustic. Ia să gust eu singur!...

Bogdan:

Aici ai dreptate.

Nelu:

Bogdan, spuneai cândva că în globalizare există rechinism, dar știi bine că nu sunt rechini în toate mările. De ce credeți voi că vine prințul Charles așa des în România?... Credeți că-i lipsește ceva, legat de confortul fizic, în Anglia? Nu, are tot ce și-ar putea imagina cineva vreodată, dar n-are satisfăcut ceva legat de confortul său mental, psihic și găsește așa ceva aici. Sunt tare curios dacă va mai veni prin România când va fi rege. Mai sunt o serie de alți străini care vin din aceleași motive. De ce n-ar face și românii din străinătate același lucru?

Bogdan:

Hai să zicem că noi, din fericire, să-i mulțumim lui Dumnezeu, nu suntem dintre cei care avem grija materială a zilei de mâine, dar cu ce ai putea să-ți umpli timpul, dacă te-ai întoarce definitiv? Prințul Charles vine și el de câteva ori pe an, dar în rest umblă prin alte părți.

Nelu:

Și pe voi, cine v-ar împiedica să umblați prin alte părți. Repet, am depășit ideea acvariului!... Dar nu asta este problema principală, ci aceea de găsirea unei preocupări de lungă durată. Că tot spuneți că activitățile predictibile și repetabile le vor prelua roboții, ei bine pe cele creative nu le va lua nimeni, rămân la oameni. Deci, *cultura este soluția!*... Oameni

de cultură celebri, precum și alții mai puțin celebri, au trecut de stres prin activitate culturală. Cultura te învață că există în viață și altceva decât competiția economică, că economia de piață nu este totul pe lume!

Bogdan:

Și care este garanția succesului?...

Nelu:

Exemplul țărilor dezvoltate!... Efectele globalizării au apărut mai întâi acolo, fără a periclita prea mult cultura și viața socială. Ce este la noi acum nu am putea spune că este o economie de piață normală, ci este o economie sălbatică de piață, care nu ține cont de nimic!

Bogdan:

Da, cultura este un refugiu, dar câte exemple pozitive avem de când am ieșit din acvariu? Și în cultură se aplică modelul acvariu-ocean! Oamenii de cultură de altădată obțineau rezultate vizibile la nivel național, dar se simțeau bine, erau permanent pe un podium.

Nelu:

Doar nu vrei să zici că economia de piață funcționează și în cultură?...

Bogdan:

Ho, ho, ho!... Și încă ce mai funcționează!... Astăzi valurile oceanului le-au luat podiumul de sub picioare, motiv pentru care aproape toți au trecut în tabăra nostalgicilor fostului regim.

Nelu:

Hai să nu exagerăm!... Marii artiști o duceau bine înainte, o duc bine și acum.

Bogdan:

Nu este chiar așa!... Realitățile acestor vremuri sunt contradictorii. Sunt mari actori de odinioară care astăzi fac mai mult reclame decât filme, nu mai apar prin producțiile cinematografice serioase!...

Nelu:

Hai,... să nu ne luăm după câteva exemple!... Fiecare generație are idolii și nostalgiile ei!... Voi n-o să ajungeți la fel?...

Bogdan:

Auzi,... să ne fie clar! Noi, reprezentanții noii generații, putem fi acuzați de multe, dar nu că am fi niște nostalgici! Nu avem după ce să fim nostalgici! Oricum ar fi acum, dar nu vrem să fie cum a fost pe vremea voastră! Am încercat să găsim repere în oamenii de cultură dinainte de socialism, și ce-am găsit? Nu ceva demn de urmat!...

Nelu:

Aoleu!... Nici ăia n-au fost buni?...

Bogdan:

Generația voastră a avut un mare handicap, nu a avut acces la informațiile corecte. V-ați făcut raționamentele doar pe firimiturile oferite de manipulatorii comuniști. Noi, astăzi, avem un avantaj, ne informăm din surse reale.

Nelu:

De exemplu!...

Bogdan:

Păi,... tentativa asta de „a intra în Europa” nu este prima. La prima încercare, cea de pe vremea Regelui Carol I, care avea toate premisele pozitive, entropia era de partea noastră, cum am zice azi, reușita a fost frânată de naționalism. Reprezentantul de frunte al acestuia, în forma sa cea mai acută, a fost marele și inegalabilului poet Mihai Eminescu!... Ca politician, era naționalist, și încă unul foarte activ și consecvent. Naționalismul ar însemna reîntoarcerea la acvariu, asta ne dorim? Și asta a fost într-o perioadă de mari realizări economice!...

Nelu:

Ei!... Acceptă că Eminescu a fost unic, nu numai ca poet!... Ideea unificării Transilvaniei cu România de la el vine.

Bogdan:

Da, a fost unic, dar mai trebuie să ții cont și de ceilalți. După el a apărut altul la fel de unic!...

Nelu:

Nu poate fi altul la fel!...

Bogdan:

Nu a fost la fel, a fost în alt fel, un continuator!... A doua tentativă, a fost cea dintre cele două războaie mondiale. Atunci, cel mai mare logician al țării, profesorul Nae Ionescu, creatorul școlii de logică filozofică, care i-a dat pe Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu etc., chiar și pe Grigore Moisil, în logica matematică, a fost preluat greșit de o mișcare politică ultranaționalistă, adepta utilizării crimei politice pentru atingerea scopurilor, și încercarea noastră de ieșire la ocean a eșuat iar!...

Nelu:

Da,... dar această ieșire a noastră la ocean, care chiar tu spuneai că este grea și frustrantă, nu ar putea

duce la dezmembrarea unei nații, prin scăderea în consistență a ceea ce ar mai rămâne în interior?

Bogdan:

Este o mare greșeală care se face frecvent, intenționat sau neintenționat! Nu trebuie să considerăm că toți care pleacă din țară sunt valoroși, iar cei care rămân sunt lipsiți de valoare! Plecarea din țară ține de alte resorturi, nicidecum de cel al valorii.

Nelu:

Nu prea știi astfel de exemple!...

Bogdan:

Păi,... în domeniul literaturii, mecanismul a funcționat invers, și anume, scriitorii români din exteriorul țării nu sunt bine apreciați în interior! Această ieșire în ocean are efecte pozitive dacă există o justă apreciere a valorii și pentru cei care pleacă și pentru cei care rămân. Țări precum Grecia, Irlanda, Polonia, Israel, Armenia etc., ar fi de neconceput fără a lua în considerație diaspora, pe de altă parte cei din exterior au ca prioritate contribuția lor la creșterea țării mamă. Lobby-ul celor din exterior are un rol benefic la întărirea nației.

Nelu:

Și care ar fi eficiența acestei teorii, dacă din 1990 și până acum imaginea românilor în străinătate a

tot scăzut? Străinii ne văd doar ca țigani sau hoți!... Este imposibil să mai faci o excursie sau un concediu în străinătate fără să te indispună diferitele manifestări negative la simplul auz al limbii române!

Bogdan:

Este vina autorităților române și ale presei autohtone! Autoritățile se spală pe mâni când o serie de infractori pleacă din țară, considerând că au scăpat de ei, că aceștia intră în jurisdicția țării gazdă.

Nelu:

Și nu este așa?...

Bogdan:

Nimic mai fals!... Ei, peste tot unde merg, sunt tot cetățeni români, iar România are obligații atât față de ei cât și față de țara gazdă! Presa română, care se deprofesionalizează pe zi ce trece, caută doar subiectele de scandal, care, preluate de străini, le permit acestora să-i incrimineze pe toți românii, de cele mai multe ori, și când nu este cazul!

Gina:

Măi, măi..., voi ați luat-o pe altă cărare decât mă așteptam!... Eu am făcut două facultăți umaniste și avem de gând să mă realizez într-un domeniu cultural, dar este al dracu de greu să vrei să trăiești din cultură. Și jurnalismul este tot o formă de cultură, chiar și cel

din domeniul gastronomiei, dar nu la asta mă refer. Mă gândeam la creatorii din domeniul artelor. Oameni care vor să trăiască din vânzarea produselor lor artistice.

Nelu:

Stați un pic să sistematizăm un pic lucrurile. Există pe lume mari creatori. Mai mult în istorie decât în prezent, pentru că pe ce-i din prezent nu-i știm, nu i-a validat încă timpul. Aceștia sunt aleși și binecuvântați de Dumnezeu. Ei niciodată n-au trăit bine. Din cele materiale, n-au avut de ajuns, dar nici nu i-au interesat, cele imateriale, divine, i-au interesat, dar niciodată n-au avut de ajuns. Nu cazul lor voiam să-l discutăm, ci pe cel al oamenilor care fac cultură de întreținere. Fie consumă, fie produc cultură. La fel cum există sport de performanță și sport de întreținere, există și cultură de performanță și cultură de întreținere. Sportul de întreținere păstrează corpul sănătos, cultura de întreținere păstrează mintea sănătoasă.

Gina:

Tată, ce înțelegi tu prin cultură? Asta ca să înțeleg bine afirmațiile anterioare.

Nelu:

Inițial, am simțit cultura ca pe o acumulare de acte de creație, de vise. Acum mi-am perfecționat un pic viziunea, în sensul că nu este suficientă

acumularea, ci mai trebuie să urmeze și distilarea lor. Actul real de creație îl simt, mi se ridică părul pe mâini când aud o muzică bună, o poezie bună etc. Dar nu este suficient, trebuie ca aceste trăiri să capete amplitudine de masă.

Gina:

Si cum vezi tu că asta ne va echilibra viața, celor care avem preocupări foarte practice, cu activități și termene clare, care ne conduc inevitabil spre stres?

Nelu:

Păi, celui care i se ridică părul pe mâini dintr-o trăire artistică, uită în acel moment, dar și mult timp după, de toate sarcinile și termenele de serviciu și are o perioadă de relaxare.

Bogdan:

Ah..., iată ca a apărut și mama în discuție!....

Maricica:

Auzi mă, palavragiu bătrân!... Mai lasă copiiăștia în pace cu filozofiile tale de doi bani!... N-o să se mai întoarcă niciodată definitiv în țară. Familia mea este familie oriunde s-ar afla membrii ei, iar patria este pentru fiecare acolo unde se simte bine. Restu sunt povești.

Nelu:

Știam părerea ta, dar voiam ca ei să știe și viziunea mea despre ceea ce se întâmplă.

Maricica:

Viziunea ta, pe dracu!... Eu, aici la Bruxelles, organizez întâlniri, conferințe cu marii gânditori ai lumii, dar pe niciunul nu l-am auzit vreodată vorbind de ceea ce propovăduiești tu, filozofia ta.

Nelu:

Foarte bine, foarte bine!... Nici nu mă miră. Știu că la organismecele astea internaționale se practică o incultură cultivată. Cultura, ca și istoria, îi împiedică pe globaliști, le cam îngreunează deznaționalizarea. Văd că, stând prea mult prin preajma lor, te-ai molipsit și tu. Referitor la mine, sper că va veni o vreme când mă vor cita. Așa este la modă acum, dacă nu ești citat, nu ești. Citarea asta, în știință, în filozofie etc., este ca și pomenirea la popi.

Maricica:

I-ai înnebunit pe toți cu magiunul tău naturist, dar n-ai fost în stare să te ocupi ca lumea de treaba aia cu retrocedarea!... În actul ăla, i-a greșit numele soru-mi aia de la Târgoviște. Acum trebuie să inițiez o acțiune judecătorească pentru a se corecta. Nu mai am timp de balivernele voastre, așa că mă retrag din discuție.

Actul 2, Scena 1

(După 20 de ani. Acasă, în România, Nelu și Maricica)

Maricica:

Nelu, Nelu, vino repede afară, dar repede!... Tremur toată!... Mai cosește dracu și tu prin curtea asta, că uite acum am văzut un șarpe care trecea din flori și a luat-o spre vie. Caută-l și omoară-l!...

Nelu, protector:

Calm, calm, liniștește-te, măi femeie!... Asta e de bine, așa se spune în popor. Este șarpele casei și este bine când îl vezi. Nu este bine să-l omori, ar fi ca și cum ți-ai omorî norocul.

Maricica:

Noroc pe dracu!... Care noroc?... Nu vezi că am rămas singuri cuc în ditamai casa!... Bașca, să mai avem grijă și de ditamai casele copiilor, care umblă brambura cât e lumea de mare, pământul de la țară rămas în paragină. Mi s-a dus și cheful de cafeaua asta. S-a și răcit. Nelule, ia încăzește-mi și mie cafeaua asta!...

Nelu:

Vineee Nelu!... Noroc am avut, cu carul, să facem toate astea. Pentru administrarea lor, nu este nevoie de noroc, ci de pricepere și efort. Apoi, să mă lași în pace că azi am de lucru.

Maricica, cu ceașca de cafea, mergând spre Nelu, care lucra:

Offf..., măi Neluțule, mai spune și tu ceva, lasă-l dracu de calculator!... Când ești acasă, scrii întruna. Cine crezi că citește balivernele scrise de tine? Când lucrezi, măcar la întoarcerea acasă, îmi povesteai ce-ai mai făcut pe la universitate, dar acum taci, taci, taci și scrii.

Nelu:

Păi, ți-aș povesti și acum ce fac pe la redacție, pe la teatru, pe la cenaclu, pe la academie, dar nu te interesează. Când deschid vorba de așa ceva parcă ți-aș da cu ceva-n cap.

Maricica:

Cum dracu poți să scrii așa mereu?... Nu ți se mai termină odată ideile alea?...

Nelu:

Măi, femeia lui Dumnezeu, un adevărat creator se simte cu adevărat bine atunci când creează, nu la sindrofii sau alte evenimente, cum ar crede lumea. Acolo, în general, ei sunt destul de ciudați. Eu când scriu, nici nu știu cum trece timpul și asta mă liniștește.

Maricica:

Te-a binecuvântat Dumnezeu, dar nu vrei să împarți cu mine această grație cerească!... Cum să nu mă supăr când tot pleci de acasă fără să-mi fie foarte clar pe unde umbli. Crezi că eu nu știu că peste tot te întâlnești cu fel de fel de femei. Ale dracu, roiesc în jurul tău, ba pentru un articol, ba pentru o cronică, ba pentru un rol, ba pentru o lansare de carte, iar ție îți plaaace, că ți-a plăcut toată viața.

Nelu:

Ești groaznică!... Când o să-ți treacă gelozia asta? Suntem, totuși, în vârstă, nu crezi că ar fi cazul s-o cam termini?

Maricica:

În vârstă, ai?... Uیți că boșorogul de tac-tu voia să se însoare la 85 de ani, după ce a murit maică-ta?

Nelu:

Auzi, hai, ușor, ușor, că ajungem la ceartă!... Ai venit la mine să-mi ceri ajutor, sfaturi!... Eu nu pot să te sfătuiesc decât cu ceea ce fac eu și este verificat că funcționează. Eu nu mă plictisesc, îmi place ceea ce fac, dorm noaptea buștean, ceea ce nu se întâmplă cu tine. Bănuiesc că despre asta voiai să discutăm? Dacă, în schimb, vrei să reluăm, pentru a mia oară, neînțelegerile noastre de o viață întreagă, află că nu mă interesează.

Maricica:

Da, vechea poveste, totdeauna tu trebuie să ai ultimul cuvânt!...

Nelu:

Nu am avut niciodată nici primul cuvânt, adică nu eu am început discuțiile, și nici nu mi-am dorit să am ultimul cuvânt. Dacă așa s-o fi întâmplat, de mai multe ori, este și pentru că, poate, am avut mai multe argumente. Eu am întors adesea situații nefavorabile în unele avantajoase pentru că am știut să privesc adevărul în față.

Maricica:

Adică, ce vrei să zici?...

Nelu:

Sunt mai multe exemple, dar o să-ți spun numai unul care ar avea legătura cu un posibil sfat. Ții minte când la ieșirea mea din spital mi-s-a prescris un regim alimentar foarte strict, pe lângă o droaie de medicamente?

Maricica:

Da, și ce-i cu asta?...

Nelu:

Ai spus că tu nu te angajezi să gătești două rânduri de mâncare, că ai multe altele pe cap.

Maricica:

Păi, așa și era, aveam pe ai mei bolnavi, trebuia să am și grija lor. Nu mai aveam eu timp să gătesc separat și pentru tine.

Nelu:

Nu despre frustrarea pe care am simțit-o atunci vreau să-ți reamintesc, ci să folosesc momentul respectiv ca pe o exemplificare filozofică a transformării răului în bine.

Maricica:

Daa, daa!...Dacă mă iei cu filozofiile tale, la revedere!...

Nelu:

Ai răbdare, că acum vine sfatul!... Eu am pornit să-mi gătesc de la zero, când nu-mi făcusem în viața mea nici măcar o salată. Am ajuns acum să-mi prepar mâncarea în fiecare zi, evident, respectând prescripția medicală pe care am primit-o la ieșirea din spital, iar momentele prestației mele culinare au devenit cele mai relaxante din întreaga zi. Astfel, îmi umplu și timpul cu ceva plăcut, lucru esențial pentru pensionari.

Acesta este sfatul pentru tine. Din moment ce te plângi de plictiseală, acum având timp arhisuficient, de ce îți gătești pentru o săptămână întreagă, când ai putea să faci asta în fiecare zi. Este și mult mai

sănătos. Uită-te la mine ce siluetă am făcut de când mă hrănesc inteligent!...

Maricica, furioasă:

Siluetă, pe dracu!... Crezi că eu nu știu pentru cine faci tu siluetă?... Pentru panaramele alea pe care le întâlnești pe la parangheliile „culturale” ale voastre. Le-aș strânge de gât pe toate!... Și pe tine odată cu ele!...

Sună telefonul Maricicăi:

Gina:

Mamă, vezi că plec într-o excursie de o săptămână în Maldive, să te ocupi tu de florile și pisicile mele. Nu trebuie să treci chiar zilnic că ele știu să se descurce și singure vreo două zile.

Maricica:

Bine măi mamă, dar, când ai de gând să mai pleci, spune-mi și mie mai din timp, că le am și eu pe ale mele.

Gina, închizând telefonul:

Hai, nu te mai plânge, că știu eu că n-ai nimic de făcut și te vaiți mereu de plictiseală!...

Maricica, către Nelu:

Am greșit-o cu copiii ăștia!... Pe lângă faptul că mă supără evoluția lor, ca oameni, au început să fie și cam obraznici.

Nelu:

Ce vrei să spui?...

Maricica:

Păi ce eu am devenit sluga lor?... Și-au făcut ditamai casele și vor să am eu grijă de ele?... Măcar dacă aveau vreun copil, aș fi mers cu plăcere să am grijă de el. Dar ei nici nu au de gând să se căsătorească. Auzi, să merg să am grijă de pisici!... Mie nici nu-mi plac, mie-mi plac câinii.

Nelu:

Și de ce-mi spui mie toate astea?...

Maricica:

Pentru că ești tatăl lor.

Nelu:

Tatăl lor eram și când le spuneam să mai stea pe acasă și să se gândească la o viață normală. Să se căsătorească, să facă la vremea lor copii, așa cum a dat Dumnezeu, iar tu îi îndemnai să cutreiere lumea, să se umple de diplome, care acum vedem că nu prea

le folosesc. Cei din țară, din păcate, nu dau doi bani în plus pe diplomele obținute în afară. Diplomă să fie!...

Maricica:

Păi, da!... Tu cu filozofiile tale. Atunci, când toata lumea pleca, dacă rămâneai în țară, la amărătele voastre de universități, râdea lumea de tine. Treaba cu căsătoria, ce era să le fac eu?... Să mă fac eu pețitoarea lor? Ar trebui să-i aducem odată pe amândoi acasă, să pregătim un eveniment și să-i luăm un pic mai la sentiment, tu pe Bogdan, eu pe Gina, că or fi ei cine or fi, dar în problemele esențiale tot copii rămân.

Nelu:

Și dacă n-or să vină?...

Maricica:

Atunci o să fac ce făcea mama, că doar am învățat și eu ceva de la ea. Dumnezeu s-o odihnească!

Nelu:

Ce făcea mă-ta?... Numai prostii ai învățat de la ea.

Maricica:

Se dădea bolnavă!...

Nelu:

Mi-am imaginat eu. De când am cunoscut-o și până a murit, cale de cam o jumătate de secol, tot mereu se dădea bolnavă. În timpul ăsta era să mor eu de câteva ori! Oricum, mă bucur că ai avut tăria să recunoști, măcar și acum. Cu copiii, fă ce-ți trece prin minte și adu-i odată pe amândoi acasă.

Actul 2, Scena 2

(La o masă, Maricica, Nelu, Gina și Bogdan)

Bogdan:

Ce masă minunată!... Unde ați comandat mâncarea?

Maricica

Unde am comandat, pe dracu!... A făcut-o tac-tu!... Este un adevărat bucătar!... La început, de nevoie, acum, de plăcere!... Se descurcă și cu procurarea și cu prepararea. Unele componente le producem chiar noi.

Bogdan:

Carnea de unde o luați?...

Nelu:

De la vecinul din spate. Are niște păsări superbe!... Tot de la el luăm și ouăle.

Bogdan:

Și băutura?...

Nelu:

O facem noi. Vinul, din via de aici din curte, iar țuica, adică tescovina, din boasca ce rămâne după tragerea vinului. Avem chiar mai mult decât ne trebuie. Când trăia ăla bătrânu, nu rămânea nimic, dar

acum, ne rămâne de la un an la altul. Nici nu știu ce să facem!...

Bogdan:

Îți dau eu un sfat. Am văzut pe la francezi. Vinul care rămâne, distilează-l și faci coniac. Cantitatea care se depozitează scade de zece ori. Nu trebuie decât să procuri niște butoaie de stejar, arse pe dinăuntru. Știu ei, cei care fac butoaiele, le zic „butoaie de coniac gata de umplere”.

Nelu:

Și, ce fac cu el?...

Bogdan:

Îl beau ei, mai dau la prieteni. Dacă convingi pe vreunul să-ți vândă din acest „coniac de casă”, apoi să te aștepți la un preț de câteva sute de euro pentru un litru.

Maricica:

Auzi Nelule, apucă-te de treabă!... Și așa nu mai avem loc în beci de bidoanele cu vin din anii trecuți!... Mânca-l-ar mama ce deștept este!...

Bogdan:

Bidoane?... Păi, voi nu țineți vinul în butoaie?...

Nelu:

Așa am făcut, la început, dar am constatat că, după ce umblam la un butoi, aerul rămas deasupra oxida vinul rămas, care se acrea și-și strica brusc calitatea. Știi, noi nu-l tratăm cu nimic, este un vin pur, natural. Așa că, am găsit soluția tragerii vinului direct în damigene, bidoane etc. pline ochi, când umblăm la un vas din acestea, ce rămâne îl trecem în alte vase mai mici, pline ochi și așa mai departe, nu-i dăm voie să se oxideze. Am ajuns să avem și sticle de vin de o literă.

Bogdan:

Ce-i aia literă?...

Nelu:

Un sfert de litru. Așa se zicea odată la țară.

Bogdan:

Extraordinar!... D'aia vinul băut la masă avea un gust de strugure!... Parcă era acum tras, deși el are aproape un an de când a fost făcut.

Maricica:

Gina, dragă, hai să bem o cafea pe terasă!... Bărbații ăștia, când sunt femeile pe aproape, vorbesc numai de băutură și fotbal, iar când acestea lipsesc, vorbesc despre ele. Hai să-i lăsăm să vorbească și de femei!...

Gina (Pe terasă, după ce s-au separat de bărbați):

Auzi, mamă, ție nu-ți e nu știu cum, să-l lași pe tata să gătească?...

Maricica:

El vrea!... Este plăcerea lui. După ce a avut acel accident cerebral, i s-a prescris un regim alimentar destul de strict, și eu nu aveam cum să fac trei feluri diferite de mâncare. Îi aveam și pe cei bătrâni la noi, care aveau și ei regimul lor. Așa că, el a decis că de mâncarea lui se ocupă el.

Gina:

Și, uite așa, ai mai scăpat de o grijă!...

Maricica:

Nu numai!... După moartea celor bătrâni, Dumnezeu să-i odihnească, a mai lăsat-o el cu regimul, am mai acceptat eu mâncarea lui, așa că, acum, gătește el pentru amândoi. De fapt, îi face și bine. El, când n-are ce face, îl apucă damblalele, devine certăreț, cicălitor. Spune că cea mai plăcută parte din zi este aceea când gătește!... D'asta și gătește în fiecare zi. Nu mâncăm mâncare de pe o zi pe alta, ci mereu avem ceva pregătit proaspăt.

Gina:

Mamă, ai ajuns în rai!... Cum de nu găsesc și eu unul ca tata?... Apropo, cum l-ai cunoscut pe tata?

Maricica:

A fost o poveste ca-n filme!... Țăsta a fost o vedetă încă din studenție. Luase nu știu ce mare premiu și i-am luat un mic interviu acolo, dar l-am invitat la redacție să facem o discuție ca lumea. Îmi picase deja cu tronc. L-am așteptat la intrare, la Casa Scânteii, să nu se rătăcească prin imensitatea aia de clădire. L-aș fi sorbit din ochi, dar trebuia să merg în fața lui ca să-i arat drumul, așa că-l vedeam cam pieziș, mergând în față și uitându-mă în spate, până când m-am împiedicat de o treaptă și am căzut, destul de rău.

Gina:

Și, ce s-a întâmplat apoi?

Maricica:

Nu știu, că mi-am pierdut conștiința. M-am trezit mai târziu într-un spital.

Gina:

Și pe urmă, ce a mai fost?...

Maricica:

Pe urmă, cam la vreun an, ai apărut tu.

Gina:

Vai... ce frumos!... Aș vrea să mi se întâmple și mie așa ceva. Să găsesc și eu un bărbat potrivit.

Maricica:

Dar, îl cauți?...

Gina:

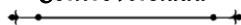
Îl caut de mult, dar nu prea am dat de el. Mi-e frică să nu mă leg de unul care este miere, la început, și fier, după aceea.

Maricica:

Păi, să știi că așa sunt cam toți, dar, ca și noi femeile, au perioade mai rele, după care vin unele mai bune și tot așa. Ce crezi că tac-tu n-a avut și el belelele lui?... Știi cum se zice, *viața-i scurtă, căsătoria-i lungă*. Cred că am fost cea mai nepotrivită pereche din lume, dacă judecăm după caracterele noastre, și, iată, că suntem împreună de aproape o jumătate de secol!... El spune că noi nu am avut o căsnicie, ci o *controverșiadă* continuă, permanent având motive să ne contrazicem, ca să nu zic să ne certăm.

Gina:

Deci, tu zici s-o iau așa la risc?...

Maricica:

La risc, la nerisc, dar, măritată sau nemăritată, găsește unul și fă un copil, că vine vremea când n-o să-l mai poți face. Nu că mor eu de grija să am un nepot, doar știi ca mie-mi plac mai mult câinii decât copiii, dar asta este menirea unei femei, să facă copii. O femeie fără copii, nu este împlinită, ca ființă!...

Nelu (rămas singur cu Bogdan, după plecarea femeilor pe terasă):

Bine c-au plecat, să putem vorbi și noi, d-ale bărbaților!... Oricum, cred că aveau și ele de discutat d-ale lor!...

Bogdan:

Dar ce atâtea secrete am avea de discutat?...

Nelu:

Măi băiete, sunt multe de discutat între un băiat și tată-l său, mai ales atunci când, în mod natural, lucrurile nu merg spre bine!...

Bogdan:

Adică, ce nu merge spre bine în ceea ce mă privește?...

Nelu:

Chiar faptul că nu realizezi aceasta, este un lucru rău. Nu crezi că, la vârsta ta, faptul că stai numai

pe drumuri și nu te aduni la casa ta, deși fizic o ai, nu ai familia ta, este un lucru anormal?... În viața, multe lucruri se fac în paralel. Indiferent cât de atractivă ar fi o viața profesională, plină de succese, ea nu exclude necesitate unei vieți personale.

Bogdan:

Vrei să spui că de ce nu mă însor?...

Nelu:

Da!... Exact asta voiam să spun. Nu ți se pare că a cam venit vremea?...

Bogdan:

Poate să vină vremea vremurilor, dacă nu vine o femeie. Nu pot să mă însor cu vremea!... Nu trebuie să-ți spun eu că femeia alege.

Nelu:

Da așa este, femeia alege bărbatul care s-o aleagă, dar pentru asta trebuie să stai prin preajma lor, să te manifesti corespunzător unuia care dorește să se așeze la casa lui etc., iar tu te porți ca și cum nici n-ar exista femei pe pământ. Nu-ți vezi decât de problemele tale de burlac.

Bogdan:

Și dacă găsesc una care să mă birjărească, cum te birjărește mama pe tine, o să fie bine?... Auzi,... a trecut la tine și gătitul!...

Nelu:

Este numai aparent!... Eu sunt mai independent față de maică-ta gătind, decât dacă ar găti ea. Nu te uita ce fac oamenii la bătrânețe, viața ta mai are până ajungi acolo. După o anumită vârstă, când ocuparea timpului cu ceva devine o preocupare, cel care preia o activitate nu preia o corvoadă, ci o plăcere. Sper să ajungi în situația să înțelegi în profunzime această afirmație.

Maricica:

Măi băieți, eu am convins-o pe Gina să rămână aici la noapte. Tu, Bogdan, ce părere ai?

Bogdan:

Păi, o să rămân și eu.

Nelu:

Măcar atât!... Noaptea este mereu un sfetnic bun. Eu făcusem casa asta mare ca ei să doarmă o viață întreagă aici. Dar este bine și doar atât. Orice are un început!...

In nomine padre (Grădina cu gutui)

Galbenă gutuie, dulce amăruie spune un colind celebru. Poate este cel mai reprezentativ fruct caracteristic toamnei, chiar toamnei târzii. Precum toamna vieții are și ceva dulce, dar este și amar. Combinația este însă plăcută!....

La asta gândeam mergând prin parcul Campusului Universității Valahia din Târgoviște, unul modern atât privind concepția cât și realizarea. Această instituție, deși nouă, te duce cu gândul spre întâmplări mărețe de mult apuse.

Nici nu putea fi altfel, doar orașul care o găzduiește a fost cea mai longevivă capitală a unui stat românesc din istorie. Aici a funcționat, începând cu anul 1646, Schola graeca et latina, o școală superioară după modelul străin al vremurilor, înființată la inițiativa stolnicului Constantin Cantacuzino și condusă de cărturarul Udriște Năsturel. Aceasta, în procesul mutării capitalei Țării Românești de la Târgoviște la București, a fost precursora Academiei Domnești (1694), care la rândul său este una dintre rădăcinile Universității din București. Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Vasile Cârlova pot fi considerați ca rezultate de marcă ale acestei linii de educație și cultură.

Probabil la acestea cugeta Constantin Noica în anul 1977, când așteptând trenul care avea să-l ducă în exilul său de la Păltiniș, îi spunea lui Gabriel Liiceanu cât de oportună ar fi înființarea unei universități la Târgoviște. (Gabriel Liiceanu, Jurnalul de la Păltiniș)

Trecusem pe lângă *Amfiteatrul grecesc*, în aer liber, și mă îndreptam spre aula Institutului de cercetări, unde avea să aibă loc evenimentele prilejuite de sărbătorirea ieșirii mele la pensie. Doamna Gabriela Teodorescu, prorector, coordonator al domeniilor cercetare științifică și creație artistică, alcătuisese un program amplu care se încheia cu premiera absolută a piesei mele de teatru *Ioșca, Sică și Mitică*.

Sentimentele care mă încercau nu erau, nicidecum, unele privitoare la niște începuturi, mai degrabă, gândul mă ducea spre închiderea sigură a unor activități fără a fi certă înlocuirea lor cu altele, când dintr-o dată mă cuprinsese un miros urât, de hoit. Mă uit împrejur și mă dumiresc. Era un tufiș de *lemn câinesc*, cum îi ziceam noi la țară când eram copii. Îmi mai remarcasem mirosul respingător când am mers să mă înscriu la examenul de admitere la liceu și când făceam același lucru la Politehnica din București. M-am luminat, ceea ce aveam de sărbătorit în acea zi nu reprezenta un sfârșit, ci Dumnezeu mă binecuvânta cu unul sau mai multe începuturi.

Noua perioadă, contrar semnelor divine primite, nu începea chiar promițător. Lipsa activității principale nu înseamnă neapărat liniște. La început este percepută pozitiv posibilitatea de a te odihni, dar apoi aceasta se transformă în plictiseală. Corpul odihnit este ceva bun, dar creierul odihnit peste limită dă naștere la anumite exagerări, ale unor situații, ale unor fapte, imaginația o ia razna. Începi prin a da importanță prea mare unor întâmplări minore, pe care altădată nici nu le-ai fi băgat în seamă. Când plecam de acasă la șapte dimineața și mă întorceam la zece seara, nu aveam timp să văd orice picătură care se prelingea pe la câte o îmbinare a țevilor. Interveneam doar când relele deveneau evidente, fără a le pune prea mult la suflet!... Nu mai aveam încredere în lucrurile tehnice, care fuseseră principala mea activitate înainte de pensionare. De câte ori cumpăram ceva nou, calculator, telefon, televizor etc., aveam mari emoții că n-o să meargă.

Nu știu cum Dumnezeu se întâmplă, dar și numerologia începe să-ți fie potrivnică! De câte ori privesc un ceas, deschid telefonul sau televizorul, ceva de acolo, zi, oră, minut sau secundă arată 13. Îi dau importanța pe care n-o merită, deși cunosc proveniența masonică și nu divină a numărului cu pricina.

Și pe urmă începe bătutul unui ochi. Asta o știam de mic copil. Mama ne spunea ca atunci când ți se bate dreptul este ceva de bine, iar când ți se bate

stângul e de rău. Dar nu e bine să spui și la alții. Ar fi o trădare față de ochi, care văd atâtea și ei nu te trădează pe tine!... Cam de prin septembrie 2019 începuse să mi se bată insistent ochiul prevestitor de rău, deși mintea nu-mi mai era așa de neocupată.

Mă implicasem mai mult în viața revistei *Cronica Timpului*, a Uniunii Ziariștilor, care câteva luni își încetase apariția. Am preluat conducerea filialei cu același a uniunii și am început căutarea unor sprijinitori care alături de mine să scoată publicația din impas. Apoi, mi-a venit marea idee de a aduna cronicile ce le scrisesem până atunci și multe altele care urma să le elaborez în ceea ce avea să devină ulterior *Enciclopedia SCRIITORI din GENERAȚIA 2000*.

Parcă voind să confirme neîncrederea mea în cele tehnice, dobândită recent, mi s-au stricat, într-o perioadă scurtă, mai toate robinetele din casă. O explicație exista, fuseseră achiziționate în același timp, când am făcut casa, și aveau cam aceiași perioadă de garanție. Dar, creierul meu nu prea mai asculta de cele raționale. Un lucru, gândeam eu, tot este bun, d'asta mi se bătea ochiul stâng, deci de acum, gata, am trecut hopul!

Ochiul, însă, a continuat să mi se bată!... Am început să mă tem de întâmplări și mai rele. Fiul meu era în străinătate, cine știe ce i se poate întâmpla pe acolo?...

Noroc că ideea cu enciclopedia a început să mă preocupe tot mai mult și-mi ținea mintea ocupată. Mi

se alăturase și Doru Dinu Glăvan, președintele uniunii, care a extins și mai mult proiectul. Ideea lui era ca Uniunea Ziariștilor să devină una de creație, ca multe altele, și să facă creație din promovarea creației celorlalți: scriitori, pictori, sculptori, muzicieni, cineaști, actori, cercetători de toate felurile etc., făcând din revista noastră o adevărată cale de promovare a performanței. Ni s-a alăturat, repede, și profesorul pictor Vergil Cojocaru-Cover cu promovarea pictorilor pe care-i avusese studenți la Universitatea de Arte Plastice. Lucrurile se așezaseră pe un făgaș bun și curgeau.

S-a întors, cu bine, și fiul din străinătate, dar... ochiul stâng continua să mi se bată!... Țineam secretă temerea mea, nu am spus la nimeni, fidel convingerii din copilărie ca ochii nu trebuie trădați. Chiar nu mai găseam nicio explicație a acestui fapt, nu prevedeam un rău iminent. În sinea mea, începusem să nu mai cred în prejudecățile mamei, neîndrăznind totuși să o fac.

Și a apărut pandemia de coronavirus!... Nu mi s-a mai bătut ochiul! Nenorocirea nu mai era o premoniție, ci devenise realitate.

*

Deși în istorie au existat multe pandemii, trufia umană, ajunsă la limite periculoase, ne-a îndepărtat de precauția necesară față de un astfel de potențial pericol. Responsabilii sanitari ai omenirii au considerat

că sistemul medical mondial este suficient de puternic încât să se mai poticnească în astfel de întâmplări demne de perioade istorice incomparabile cu cea actuală. Din când în când mai primim câte o lecție de la Dumnezeu.

Situația prin care trecem toți, cea cauzată de apariția de undeva a acestui nou coronavirus, ne-a luat prin surprindere. Chiar discutam recent cu cineva, din aceeași generație cu mine, că am fost norocoși.

Perioada abuzurilor grosolane ale comuniștilor ne-a prins prea mici ca să o simțim, revoluția a venit la o vârstă potrivită pentru ca ulterior să preluăm poziții cu multe oportunități de viață și profesie, iar acum, ca proaspeți pensionari, să putem privi fără prea multă implicare, peisajul, uneori distractiv, al amestecului cam nereușit de socialism și democrație care se derulează de ceva timp. Eram bucuroși că nu am prins o epocă cu războaie, cum s-a întâmplat cu părinții și bunicii noștri.

Nu a fost să fie așa până la sfârșit, a venit acest război biologic cu acest perfid virus. Nu știu cum se va termina. Mă înscrisesem în rândul tuturor, după indicațiile oficiale, păzite cu strictețe de autorități și transformate într-un instrument de făcut bani, prin amenzi destul de piperate, foarte necesari în această perioadă pentru lupta cu virusul. Pierdusem rolul meu din ultima perioadă, cel de rotiță în formarea unei conștiințe publice. După o viață de implicare în

management, în care am dat de lucru la mii de oameni, în ultima parte a vieții m-am văzut mai util ca scriitor și publicist decât ca manager.

De când a început această criză, am constatat, pentru a doua oară în viață, prima fiind la cutremurul din 1977, că instinctul de conservare al omului este mult mai puternic decât celelalte, cel cultural fiind printre ultimele. Toată linia mea de comunicare prin reviste, site-uri, blog-uri etc. a devenit nefuncțională, fiindu-mi oarecum rușine să mai deranjez oamenii plini de griji cu „prostiile mele”: poezii, eseuri, editoriale, aforisme etc.

Și totuși, s-a întâmplat ceva ce m-a făcut să-mi reiau seria comunicărilor cu oamenii, datorată unei întâmplări care m-a convins că trebuie să revin la locul meu, acela de a-i convinge și pe ceilalți că trebuie să facă eforturi să rămână la locul lor. Aceasta le va fi de folos acum, trecând mai ușor peste singurătatea șederii nevoite în casă, dar și ulterior, prin reintrarea mai ușoară în ritmul revenirii la viața normală care va reveni. Nu asta e sfârșitul lumii!...

Ce s-a întâmplat? Era o zi de duminică și am tras de mine să fac ceea ce făceam în duminicile de dinainte de criză. Programul zilei cuprindea un grătar ce se încheia cu măturatul și spălarea curții cu furtunul de apă, inclusiv în gura de canal.

De data aceasta, când am săltat capacul greu de fier, a țâșnit pe lângă mine, m-am și speriat, o vrabie care s-a așezat pe o streășină din apropiere, mulțumindu-mi în toate felurile în care se pricepea ea.

Nu știu cum ajunsese în canal, dar știu că dacă nu ridicam acel capac, ea ar fi murit acolo. Cât timp o fi așteptat ea ca eu să fiu acolo unde trebuia să fiu în fiecare duminică, probabil, fiind una dintre zecile de vrăbii pe care le hrănesc eu zilnic.

Este un semn?... Pe fiecare ne așteaptă cineva să fim la locul nostru!... Numai așa societatea va merge înainte, iar acest episod trist legat de coronavirus va deveni o amintire neplăcută. Doamne ajută!...

*

Plănuisem, împreună cu surorile mele și cumnații, să facem o descindere la țară, la casa părintească, în primul rând pentru niște lucrări de reparații la mormintele părinților, dar și pentru a mai simți pulsul vieții din rădăcinile noastre, încă vii, care continuă să ne emoționeze, deși sunt atrofiate, precum măselele care la bătrânețe ne tot dor, deși nervii acestora sunt demult necrozați. După mai multe amânări, legate de evoluția pandemiei de Coronavirus, am făcut-o.

La cimitir, unde am petrecut cea mai mare parte din timp, am făcut pe muncitorii. Oamenii noștri de la țară, care mai tot timpul se vaită că n-au de lucru,

când încerci să-i cooptezi, evident contra cost, la o lucrare dau din colț în colț, eventual dacă s-ar putea să le dai ceva bani, dar Doamne ferește să pună mâna pe muncă. Unul din motivele des auzite este acela că „*Ce eu sunt slugă?*” Încă n-am scăpat de tarele comunismului!... Cred că, pe cei care l-au apucat, numai moartea îi va lecu. Așa că, am învățat, noi cei care ne-am tocit coatele prin amfiteatre și biblioteci, să facem de toate.

Prima trimitere în trecut care mi-a venit în minte, văzând biserica din sat, a fost acel somn care m-a luat în balconul din interior, unde îi trimitea popa pe copii la denia mare, pentru a fi protejați de îmbulzeală. Eram obosit, participasem la o serie de întreceri sportive organizate de școală exact în acea zi, special pentru a-i împiedica pe cei mici să meargă la slujbă. Odată așezat pe acea bancă, pe fondul muzical al prohodului, am tras un somn până a doua zi dimineața.

Biserica, important monument istoric, construită pe vremea lui Stoica Ludescu (1670), fusese repictată recent. Proiectul, excelent manageriat de preot, fusese sprijinit și de mine, împreună cu Constantin Stroe, fostul director general al Dacia, originar dintr-un sat vecin, și de alți donatori consăteni sau cu interese prin zonă.

O mare sărbătoare religioasă ne-a întrerupt munca fizică de la cimitir, în cea de a doua zi a șederii acolo, astfel, am ales o alternativă culturală. Sprijinit

de primar, un demnitar longeviv, care mai participase activ la două evenimente locale trecute, înființarea asociației Fii Satului și editarea monografiei comunei, am organizat donații de carte la Biblioteca Comunală și Școala Gimnazială.

Noaptea am dormit dus, continuând amintirile în vis.

*

Am plecat din camera din vale a casei părintești, cea de la care printr-una din ferestre se putea vedea parțial grădina aflată în fundul curții, trecând pe lângă polata din dreapta magaziei. Era un întuneric profund, la fel ca în copilărie, când întorcându-mă de la Căminul Cultural, unde fusesem la un film, mă speriasem văzând bezna de acolo. Intrarea în curte avea un efect magic ce intensifica lipsa de lumină, iar sub acea polată părea a fi obscuritatea supremă, pe care o treceam cu teamă, până intram în casă și aprindeam lumina.

În vis, amintirea nu producea niciun efect asupra mea, ci, dimpotrivă, mă împingea înainte, ca atunci când am vrut să le demonstrez fraților mei că nu mi-e frică să merg noaptea singur până la „prunu’ lu’ Notaru” care se afla cam pe la mijlocul luncii ce se întindea între sat și gârlă, mult în spatele grădinii noastre. Am depășit locul unde cândva se afla gardul dintre curte și grădină și înaintam calm pe potecă, am depășit merii, apoi perii și tocmai intrasem în partea

cea mai mare, cea cu gutui. Aceasta devenise dominantă, din decizia lui tata, care constatând că în acel loc cam mlăștinos nu prea rezistă alt fel de pomi fructiferi, a plantat o mulțime de gutui. Chiar și cei câțiva peri care mai trăiau încă fuseseră altoiți pe trunchiuri de gutui, reușind astfel să ajungă la maturitate fără să se usuce. Intenția mea era să-mi demonstrez, în vis, că am curajul să repet bravura din copilărie și să merg noaptea singur până la imaginea „prunului lu' Notaru”, că cel real dispăruse demult pe lumea cealaltă a pomilor. În zona gutuilor, parcă era un pic mai vizibil, fructele mari și galbene erau ca niște felinare care-mi ușurau strecurarea printre resturile vegetale prezente la tot locul. La un moment dat, mai mult am simțit decât am văzut ceva. M-am speriat puțin, dar m-am îndreptat într-acolo. Era o față foarte frumoasă. De la distanță, i se distingeau formele bine proporționate și părul castaniu deschis care-i flutura pe la tâmpile. La apropiere, i-am văzut și ochii care luminau în întuneric. Deodată, am auzit câteva cuvinte care mi se adresau:

- Nu-ți fie frică! a zis ea observându-mi perplexitatea! A continuat, sunt aici numai spre binele tău.

- Nu-ți este frig? am șoptit eu, șoptele exprimând teama și taina momentului, dar și mirarea, văzând-o atât de sumar îmbrăcată.

- *Frig, frică, nu mai există pentru mine!... Am avut astfel de simțiri, și încă multe altele, dar au trecut acele vremuri, unele extrem de dureroase.*

- *Cine ești?... Ce faci aici?...*

- *Te așteptam!... Cândva, undeva trebuia să se întâmple!... Știu totul despre tine, ești ca o carte deschisă pentru toată lumea, dar pentru mine ești încă ceva în plus. M-am gândit să te ajut. Cunosc momentele grele prin care treci, depresia pe care o trăiești, când după momentele de mare cutezanță ale vieții tale ai ajuns să stai mai mult închis în casă, fără niciun motiv.*

- *Și,... te-ai gândit să-mi mai adaugi câteva motive de stres!...*

- *Nu, Doamne ferește, ceea ce îți voi spune, sper, va fi un leac spiritual.*

- *Știi tu mai multe decât toți doctorii pe care i-am consultat în ultima vreme?...*

- *Nu mai multe, nu mai puține, ci altceva.*

- *Să continue, oare, norocul meu proverbial?...*

- *Păi, ai un noroc proverbial tocmai datorită mie.*

N-am mai continuat discuția. Nu îmi găseam cuvintele și nici nu doream să transform discuția într-o dispută. Aveam acest prost obicei, dobândit din experiența negocierilor cu fel de fel de parteneri sociali sau de afaceri. Trebuia să lupt pentru a ajunge la profundul sens al tăcerii de aur.

Nici ea n-a mai zis nimic, doar că s-a apropiat tandru de mine, i-am simțit căldura trupului. Apoi, cu calm și cu un zâmbet cuceritor m-a cuprins, după care, rămânând lipită de mine, și-a băgat mâinile în buzunare alături de ale mele, pe care le țineam acolo din cauza frigului. Degetele ni s-au împreunat. Brusc, m-am trezit.

*

Ce a fost asta, Doamne?... Eram buimac. Nu mai trăisem demult fiorii iubirii. Vârsta își spune cuvântul în multe privințe, dar năzuințe trebuie să existe! Altfel, nu ai putea lupta cu viața, nu ai avea motivația. Să fi gândit Dumnezeu să-mi dea o astfel de iubire pentru cât mai aveam de trăit!... Aș fi vrut ca visul să continue!... De ce spunea că știe totul despre mine, de ce mă aștepta acolo, de ce nu-i era frig etc.?...

Satul este așezat pe valea unui râu și se întinde dealungul șoselei care duce la Târgoviște. Casa este așezată pe partea care are drumul spre deal, curtea având fundul în direcția opusă, unde lunca se întinde până la râu. Nu erau prea multe mașini pe vremea respectivă, dar și așa coșmarul părinților era „drumul”, de câte ori plecau de acasă, ultima indicație expresă lăsată copiilor era „să nu ieșiți pe drum!”. Ei știau de plăcerea perversă a celor mici de a alerga prin norul de praf care se ridica în urma mașinilor, șoseaua nefiind asfaltată, plăcându-le mirosul vaporilor de benzină

nearsă împróscați prin țeava de eșapament, obicei care le putea fi fatal în cazul când veneau două mașini una după alta. Mai târziu aveam să aflu că mirosul lichidelor combustibile are efect halucinogen, prinzându-i, în institut, pe unii muncitori care se drogau inhalând aer din niște pungi pline cu acetona. Până la urmă, pericolul nu a venit nici de pe drum, nici de pe luncă, ci chiar din curte, unde mai mulți copii la un loc pun la cale ce nici nu-ți trece prin cap. Acolo mi-am spart capul, având un semn în frunte ce afectează chiar osul, mi-am ars tot părul din cap, am căzut cu c-r-l într-un tuci cu apă fierbinte etc.

Toate casele aveau „camera de la drum”, cea mai aranjată, cea mai bine întreținută, în care nu locuia în mod curent nimeni, fiind permanent pregătită pentru niște potențiali oaspeți. În celelalte își trăiau viața de zi cu zi toți membrii familiei, indiferent cât de mulți erau. În „camera din vale” ne petreceam zilele cu toate cele ce aveam de făcut. Acolo învățam, acolo mâncam, acolo creșteam și vițelul până mai creștea un pic. Totdeauna vaca îl făta iarna, iar pentru a nu îngheța de frig în grajdul vitelor îl luam în casă. Seara ne împărțeam și în camera din mijloc unde era și televizorul, aliat important al formării noastre ca oameni. Densitatea acelor camere scădea pe măsură ce unii dintre noi creșteau și plecau la licee, mai târziu la facultăți, până când am plecat toți. Apoi au dispărut și vițelii, și vacile, și caii, și porcii, ultimele dispărute fiind găinile. Au rămas doar mama și tata. Apoi, au

dispărut și ei!... Așa este viața!... Toți ne vom duce cândva!... Este ușor de înțeles, dar foarte greu de trăit procesul acesta.

Aveam probleme cu somnul de o bună bucată de vreme. Măcar asta se rezolvase, pe moment, abia așteptam să dorm. Poate, în vis, continua discuția cu minunea dintre gutui.

*

Era acolo!... Nu dădea impresia că mă aștepta, se comporta ca și cum, pur și simplu, ar fi locuit acolo.

- Ce faci, mă vizitezi iar?...

- Cu mare plăcere!... Dacă nu ai nimic împotriva, te voi vizita mereu. Mi-ai stârnit pofta de viață, ceea ce nu prea mai așteptam. Pentru un om care în toată viața lui activă le-a vorbit altora, este foarte important să găsească un partener de discuție, mai ales unul care nu te contrazice tot timpul.

- Toți au nevoie de un confident nu numai tu. Mereu ai crezut că anumite lucruri ți se întâmplă doar ție!... Asta este o dovadă de egoism. Și soția ți-o spune de fiecare dată, dar tot de fiecare dată uiți. Zânzania dintre voi a plecat de la o lipsă crasă de comunicare. Nu știu de ce ea nu accepta, odată și odată, ideea că tu nu ești la fel ca toată lumea! Așa s-a întâmplat și între voi și tatăl vostru.

- Adică, ce s-a întâmplat între noi și tata?...

- Când el era mai tânăr și voi foarte mici, era apropiat de voi. Mai târziu, când greutățile întreținerii unei familii numeroase l-a ținut mai mult plecat, la muncă, s-a rupt lanțul de iubire între voi și el. Și el avea ce povesti, avea nevoie să spună cuiva despre întâmplările deosebite ale tinereții lui. Cum tu ai stat opt ani în spital, el a fost cinci ani în război și nimeni nu era dornic să afle ce a făcut acolo. Este adevărat că nu prea avea timp, dar nici nu simțea în jurul lui o dorință de comunicare din partea voastră. Apoi a încercat să compenseze lipsa de afecțiune prin băutură, ceea ce a inițiat un adevărat cerc vicios.

- De ce ai ales să „locuiești” aici? Înțeleg că poți fi oriunde!... Începi să mă înspăimânți un pic, parcă ai fi un permanent spion al meu, ceea ce nu mi-a plăcut niciodată.

- Nu-mi place cuvântul spion!... Mai repede aș spune martorul, sau și mai bine zis, îngerul tău păzitor. Doar știai că ai așa ceva, după liniuța aceea mai greu perceptibilă din palma stângă, paralelă cu linia vieții. Am ales locul acesta pentru că știam că vei trece pe aici cândva. Oamenii, mai ales cei deosebit de precauți, ca să nu zic fricoși, la bătrânețe, caută remediile care le-au reușit în copilărie.

- Ce fel de remedii?

- Păi, în copilărie frații te învinuiau că ești un fricos. Ca să le dovedești că nu e adevărat, te-ai dus până la „prunu’ lu’ Notaru” la miezul nopții, ceea ce te-a și lecuit de frica de întuneric. Acum, încerci același

leac pentru a ieși din depresie. Pe lângă toate celelalte rele, care vin din lipsa de activitate la nivelul în care era obișnuit organismul tău, moartea prietenului tău ziaristul, Doru, te-a cufundat și mai tare.

Pe de altă parte, ambianța gutuilor îmi face bine. Apreciez acești pomi pentru longevitatea lor, pentru lipsa lor de pretenții, iar fructele sunt o delicatete. Gutuile acestor pomi au fost folosite cândva și ca un posibil mijloc de împăciuire în familia voastră. Când ai publicat romanul acela în care singurul personaj negativ, chiar foarte negativ, era tatăl tău, a avut un moment de cumpănă. Era să moară din șocul pricinuit de citirea cărții, el având deja niște probleme cardiace. După ce i-a mai trecut supărarea, a încercat să reia legătura cu tine, care se întrerupsese de câțiva ani, mergând cu o căruță de gutui să le vândă chiar în piața din cartierul tău, sperând că trecând pe acolo vă veți întâlni. Nu știa că nu obișnuiești să cumperi din piață, toate cele necesare luându-le de la socri, unde și munceai la cultivarea lor.

- Îmi amintesc, cu părere de rău de acele momente!... Mai ales că, între timp, am constatat că ce ne spunea el după fiecare beție, și anume, că nu-și amintește nimic, era adevărat. În zilele care urmau unui scandal era destul de abătut, iar când ajungeam să avem totuși un dialog, spunea că nu este adevărat, că noi îl acuzăm degeaba. Asta aveam să constat mai târziu din propria-mi experiență. M-am îmbătat și eu de câteva ori, după care nu-mi mai aminteam nimic.

Probabil, dacă ar fi existat atunci posibilitățile de filmare de azi, înregistrarea unor asemenea manifestări și arătarea lor pe trezie ar fi fost utile în încercarea de redresare a lui spre o viață de familie normală. Când a citit cartea, unde erau descrise câteva din pățaniile noastre cauzate de el, a avut șocul de care vorbeai.

- Iată că la bătrânețe începi să vezi lucrurile puțin altfel?...

M-am apropiat de ea iubitor, dar și surprins că-mi ghicise gândurile. Am vrut s-o sărut, dar s-a eschivat cu mult tact.

- Hai, mergi unde aveai de gând, iar eu o să plec un pic. Nesimțitul ăsta de vecin și-a montat baie în casă, dar, neexistând canalizare, deversează apa, printr-o țeavă, aici în apropiere și pute groaznic. A venit beat de pe undeva și a făcut, probabil, baie.

În urma ei am auzit doar îndemnul „Să nu ieși pe drum!...” și a dispărut în întuneric, iar eu mi-am continuat somnul.

*

Se redeschidea, măcar în vis, cazul coșmarului copilăriei noastre. Atunci, nu înțelegeam noi prea multe, doar constatam scandalurile repetate făcute de tata care se lăsau cu violențe, uneori grave, ascunsul prin împrejurimi sau chiar cu fuga noastră de acasă, la bunica din partea mamei. Interveneau apoi popa, câte

un învățător etc. pentru reunirea familiei și, după ceva timp, o lua de la capăt. Tot satul cunoștea situația, inclusiv autoritățile, dar nimeni nu lua nicio măsură. Probabil, nici nu se putea!... Violența domestică este o problemă nerezolvată chiar și în societățile mult mai evoluat decât ce românească. În această situație, era evidentă ținta noastră de a utiliza învățătura de carte ca pe un mijloc de evadare, inițial, și de a reuși în viață, ulterior. Evident că aveam în vedere și luarea mamei cu noi, ceea ce s-a și întâmplat. Tata a fost ultimul care a părăsit acea blestemată curte, ducându-se pe lumea cealaltă, cu regretul că nu a reușit să convingă pe niciunul dintre copii să rămână cu el acolo. Multe argumente au apărut mai târziu care ar fi putut fi interpretate și în favoarea lui, dar oricare dintre acestea, nici măcar în vis, nu scuză comportamentul lui extrem de violent.

*

- *Unde ești?... N-ai venit în noaptea asta?*

- *Sunt aici. Nu trebuie să vin de nicăieri! Sunt peste tot, pur și simplu. Dar nu totdeauna mă vei vedea.*

A văzut o dezamăgire pe fața lui.

- *Nu-i așa că nu e plăcut ca cei dragi să nu fie lângă tine, fizic, în mod real? Am început apariția în viața ta cu prezența mea fizică tocmai pentru că am sarcina să te ajut, ori în toată existența ta ai fost mereu dependent psihic de femei. Dar niciodată nu ai*

fost partea decizională. Tu n-ai cucerit pe niciuna, ele te-au cucerit pe tine, dar, slavă Domnului, n-ai dus lipsă!

- Începi iar cu critica?... După ce m-ai acuzat că am greșit față de tata, acum o să-mi găsești cusururi și față de alții?

- Nu față de alții oarecare, ci chiar față de mama ta, ca, de altfel, față de toate femeile care ți-au apărut în cale, față de toate ai greșit!

- În afară de mamă, unde aveai un loc privilegiat, ca orice copil față părinții lui, în rest, ai încercat să le desprinzi de cei care afectiv sunt înaintea bărbatului, părinții și copiii lor. Un bărbat trebuie să înțeleagă că într-o relație el se află în urma părinților și copiilor femeii, iar încercarea de a se băga în față este o gafă și o dovadă de egoism. Așa a dat Dumnezeu!... Bărbatul nu este rudă de sânge cu femeia lui, și nici invers.

- Ce să zic, fiind femeie, le iei apărarea!...

- N-ai înțeles nimic!... Vezi, d-asta n-am apărut fizic la întâlnirea din noaptea asta, pentru neutralitate. De fapt, noi îngerii nici nu avem sex, suntem de ambele părți.

- Sper să nu apari în vreo noapte ca bărbat, că mă retrag din vis! Dar, mai zi-mi din greșelile mele!...

- În primul rând, să detaliez relația cu mama ta. După ce ai intrat în perioada ta de maximă implicare profesională, ai vizitat-o foarte rar. Nu-ți spunea, era mândră când te auzea la radio sau te vedea la

televizor, dar mereu spera să te vadă venind din drum pe la spatele casei și să o găsești în bucătărie făcându-ți mâncarea ta preferată, mămăligă cu brânză, unt și ouă fierte, ceea ce comanzi des la restaurantele care au meniu bulz, așa-i zice prin alte părți.

- Ai dreptate, recunosc. M-a durut depărtarea de ea, o aveam în minte permanent și am avut premoniția morții ei, eram la o bursă la Milano. M-am întors mai devreme decât era programat și am apucat să o prind în viață pentru scurt timp. Eram, într-adevăr, foarte ocupat!

- E drept, erai foarte ocupat, dar pentru socri îți făceai timp să mergi, inclusiv la sapă pe câmp, ceea ce la părinți n-ai făcut-o niciodată. Nici nu au îndrăznit să-ți ceară, știindu-te cât de ocupat erai. Devenise folclor acolo, veneai pe câmp în costum, cu mașină și șofer, te schimbai și luai rîndul alături de ceilalți. În timpul ăsta, șoferul făcea rebus la capul locului.

- Așa-i, dar nu tu spuneai că bărbatul nu trebuie să încerce să-și desprindă nevasta de ai săi? Presiunile soției erau în această direcție, de a-i ajuta pe cei bătrâni în toate cele, mai ales că, o bună perioadă, copilul nostru a stat acolo.

- Da,... le mai încurc și eu! Rolul meu este să te protejez, nu să-ți ofer sfaturi.

- Pentru ce am greșit față de mama, m-am revanșat postum, i-am dedicat un roman. Așa m-am apucat de scris literatură. În cartea mea de debut este personajul principal.

- *Și cu surorile tale ai greșit, retrăgându-te în preocupările tale și după scutul țesut în jurul tău de soție și socri.*

- *Să trecem peste!... Iar intri peste atribuțiile Domnului.*

- *Cu celelalte ai greșit cu toate la fel. Deși filozofic stai bine, ai un aforism tare în care spui că „nu e bine să te iubească multe femei, ci una singură, dar aceea să fie cea pe care o iubești și tu”. Ei bine, tu nu te-ai decis niciodată care să fie aia una! Este adevărat că te-ai însurat doar odată, dar capul tău a fost mereu plin de iubiri imaginare, unele au devenit și reale, că nici nu este de mirare comportamentul agresiv al soției. Aici te asemeni perfect cu tizul și idolul tău Nae Ionescu, care n-a divorțat niciodată, dar numai căsătorit nu poți zice că a fost. Să mai zică cineva că zodiile sunt povești!...*

- *Ce vrei să spui cu zodiile? Mă rog, este în domeniul tău de activitate!... Mă protejează sau nu?...*

- *Ce să mai vorbim!... Păi, ești născut în aceeași lună și zi cu el, la o diferență de ani multiplă de patru, ceea ce înseamnă că aveți aceeași zodie, și-n zodiacul european, și-n cel chinezesc.*

- *Asta chiar mă bucură!... Mi-a mai zis cineva despre asemănare, dar comparând opera nu plecând de la zodii. Cu atât mai mult mă bucur!...*

- *Tu te bucuri, dar femeile, toate, au rămas cu un gust amar după relația cu tine, la fel ca și ale lui Nae Ionescu.*

- Au rămas cu un gust amar după, dar cât au fost cu mine cred că au avut un gust foarte dulce, ca să nu mai vorbim de dorința unora de a intra în istorie, chiar și cu amăreala postumă.

- Ești misogin!... Mă bucur eu acum, că în seara asta n-am mai venit configurată în femeie!...

- Și eu, chiar așa, am fost un rău în toate situațiile?...

- Nu, n-am spus asta. Doar la finalurile relațiilor m-am referit. Nu știu dacă înțelegi că femeile, în general, au o dorință de stabilitate, iar tu niciodată nu ai avut în gând așa ceva.

- Ești rea, îți spun totuși la feminin, deși Dumnezeu știe ce oi fi, dar au fost două după care chiar am vrut să mă sinucid!... Aș fi vrut și eu stabilitatea din lume cu ele!

- Știu, ți-am spus că știu tot.

- Ia s-o aud și p'asta!...

- Păi, Vera, la 16 ani, și Maria, la 56 de ani. După prima voiai să te arunci din stejarul falnic de pe Vârful Vii, este și acum acolo, iar după a doua ai vrut să-ți provoci un șoc de somnifere. Ambele iubiri, da, au fost mari iubiri, dar au fost total inoportune. La prima, tu erai în spital la Mangalia, ea în București, când ai venit tu în București, ea a plecat în provincie. În plus, erați și prea tineri!

- Și,... cu ce am greșit eu în acest caz?

- Măi, când este vorba de iubire, nu există distanță, nu există timp, nu există nimic, doar

persoana iubită! La a doua, o nepotrivire mai mare de caracter nici nu se putea imagina. Ea ar fi stat tot timpul în străinătate, nu concepea un final de viață în țară, iar tu, nu mai urcasei într-una avion de câțiva ani și nici n-aveai de gând, după ce cutreierasei tot mapamondul. Iți doreai o viață liniștită în țară, acasă. Iar ca vârstă, de data asta erați prea bătrâni. Aici a intervenit Domnul, nu eu, și ți-a dat un motiv să ai puterea să rupi relația.

- Domnul?... Păi, eu credeam că tu și Domnul gândiți la fel în ceea ce mă privește!

- Nu totdeauna. Pe mine mă convinsesei cu poeziile și romanele scrise pentru ea. Aș fi vrut să le scrii pentru mine!... Pardon, mai am și eu câte ceva feminin în mine!... Uite, deși nu mă vezi, te pup pe obraz! Și nu încurca lucrurile, eu sunt responsabilă cu protecția ta, iubirea vine de la Dumnezeu.

- Hai că, chiar mă tulburi!... Eu sunt, totuși, un om al celor exacte.

- Nici tu, nici eu nu mai știm ce ești!... Poate Domnul știe, dar nu îndrăznesc să-L întreb.

- Și ce motiv ziceai că mi-a dat Domnul?...

- Când rupsesei toate opreliștile și decisesei să o urmezi pe Maria în străinătate, definitiv, ea a uitat să te felicite de ziua ta. Pur și simplu, a uitat de existența zilei tale de naștere, fapt pe care nu l-ai putut ierta. Aceasta arăta importanța dată de ea relației. A fost o întâmplare subconștientă, dar subconștientul nu minte niciodată.

- Da, o decizie care m-a durut mult, dar am luat-o. Unde, totuși, am greșit eu?...

- În iubire mai există și iertare!... Dumnezeu ți-a dat iubirea, dar mai este și Iisus care propovăduiește binefacerile iertării. Trebuie să ții cont și de Fiul Domnului!...

- Dar, dacă tot suntem pe tărâmul celor sfinte, ce-mi prezici pentru viitor, doar tu le știi pe toate?

- Ești un om norocos. Ai o palmă din care cunoscătorii în chiromanție ar putea învăța. Ai avut o primă binefacere a destinului la revoluția din 1989, când linia norocului a făcut o cotitură bruscă spre linia vieții, a evoluat vreo cincisprezece ani în direcția bună, după care ai avut o perioadă mai rea, cam de aceeași durată, după care urmează o suprapunere a liniei vieții cu cea a norocului atât de lungă încât trece pe partea cealaltă a palmei. Mai mult, ai o derivație a liniei norocului și postum. Nu ai niciun motiv de depresie, de anxietate.

- Da, dar în acest timp era să mor de câteva ori!...

- Așa este, aici este rolul meu. Bănuiesc că ai avut de câteva ori sentimentul că ți-a trecut glonțul pe la ureche.

- Am avut acest sentiment groaznic de mai multe ori. Și tu spui că n-am motiv niciun de depresie!

- Au fost doar atenționări ale mele pentru că redusesei brusc nivelul de efort, alimentația rămăsese aceeași, rezultatul, ai avut accidente cerebrale cu

pierdere de memorie, de trei ori, odată mai grav. Viața, însă, nu ți-a fost pusă în pericol niciodată. Acestea te-au speriat suficient încât să iei măsurile care trebuie.

- Ce măsuri am luat?...

- Ți-ai schimbat total modul de trai, în special regimul alimentar și viața merge înainte. Atunci, cei apropiați s-au impacientat. Nadia, soția prietenului tău Cătălin, a fost și la o vrăjitoare să-ți citească viitorul și a aflat cu surprindere și bucurie că ai un viitor luminos, plin de succese. Ți-a și spus asta.

- Ce pot să spun, încerc să te cred. Nu este însă cea mai surprinzătoare prezicere de care am avut parte. A fost una care parțial s-a și confirmat. Hai că te-am prins cu ceva ce nu știi!...

- Nu există așa ceva!... Poate știm amândoi ceva despre același lucru, dar varianta mea este cea adevărată. Văd că nu te obișnuiești cu ideea că știi despre tine mai multe decât știi tu însuși! Despre ce prezicere zici că știi?

- Despre cea făcută de Liana.

- Zi varianta ta!...

- Nu e corect, dar, hai treacă, fiind parțial femeie, să fie ca tine. Când eram împreună cu Liana, Dumnezeu s-o odihnească, cea mai longevivă relație feminină, mi-a spus la un moment dat că a fost la o clarvăzătoare să o consulte în ceea ce mă privește. La vremea respectivă eu aveam doar preocupări tehnice. Realmente surprinsă, mi-a spus ce aflase, că o să am o viață lungă și liniștită și o să trăiesc din cărți și pentru

cărți, dar nu tehnice, ci literare. Este adevărat că începusem să scriu încă de la Milano la romanul despre mama, dar Liana nu știa nimic despre acesta.

- Este parțial adevărat, dar un pic ruptă din context. Adevărul, oricum, întărește valoarea prezicerii și este bine să-l știi. Ea a fost la o clarvăzătoare, dar chiar înainte de plecarea ta la Milano. Voi vă cunoașteți încă din studenție, dar de vreo zece ani nu vă mai văzuseți. Între timp, ea s-a măritat, tu te-ai însurat. V-ați revăzut, din întâmplare, la Sala Palatului, la un seminar al unei firme germane. A fost plăcut surprinsă să afle de remarcabilele tale succese științifice și manageriale. Primul ei soț decedase de câțiva ani, patronul acelei firme străine o curta intens, iar tocmai atunci ai reapărut tu. Te iubea din studenție, dar n-a fost să fie. Pentru că îi era greu să ia o decizie, a fost la clarvăzătoarea respectivă. În ceea ce te privește, rezultatul a fost dezamăgitor pentru ea, de unde erai deja un om de afaceri plin de succes și un specialist de marcă în domeniul tehnic, aflase că viitorul îți va fi legat de cărțile literare, domeniu din care ea tocmai plecase din lipsă de rezultate financiare semnificative. Nu era un moment de apreciat pentru literatură, cum nu este nici azi. Așa că, a decis să se mărite cu neamțul. După eșecul acestei căsătorii a ajuns tot la tine.

- Hm,...mă sperii, ajunge pentru acum! Ești o adevărată bârfitoare!... Sau geloasă, cu jumătatea ta feminină?...

- Nici nu te salut!...

- A uitat să-mi mai spună să nu ies la drum!...

*

Aveam în gând discuția din visul de noapte trecută. Dacă așa ceva îți spune îngerul tău păzitor, vă imaginați ce ar fi în capul dușmanilor. În fond, nu trebuie disperat, el se ocupă doar de protecția ta divină, de iubiri, de creații se ocupă Dumnezeu, iar de optimizarea vieții și carierei tale trebuie să te ocupi singur.

Referitor la protecția sa, trebuie să recunosc că am simțit-o de multe ori. Uneori te apară și de tine însuși!... Au fost cazuri când parcă cineva mă dirija spre altceva când eram pornit să fac ceva rău. Pe moment, eram supărat că lucrurile n-au mers așa cum am voit eu, dar ulterior constatam că așa era bine. Cu norocul, are dreptate. Într-adevar, am fost un om norocos în tot ce am trăit sau am întreprins. Că putea fi și mai bine, este adevărat, în multe privințe mi s-a reproșat că nu am fost suficient de curajos în abordarea unor domenii, în acceptarea unor propuneri, în luarea unor decizii care mi-ar fi îmbunătățit și mai mult performanțele. Dar, vorba românului, nimeni nu le are pe toate!...

*

- *Wow, ce bine arăți!... Ce gânduri ai noaptea asta, mergi la vreun spectacol?...*

- *Da, la spectacolul întâlnirii cu tine. Noaptea trecută, dacă n-am venit bine aranjată, te-ai cam burzuluiat la mine! M-ai și supărat la plecare!...De ce ești așa de impulsiv, uneori?...*

- Recunosc, dar am circumstanțe atenuante. Pe această vale trăiesc oameni duri, probabil viața grea ne-a modelat astfel. După ce ne trece, facem haz de asta. Avem și o întâmplare care ne face să râdem de câte ori ne-o amintim. Unul din sat, care se mai cizelase un pic, după ce unii copii absolviseră câteva clase de liceu, voind să arate aceasta vecinilor, încerca să-și controleze limbajul. Vine ora mesei și își strigă mezina familiei să vină la masă: Aurora!... Aurora, scumpă a tatii!... Aurora, dragă!... Aurora, dragă, vino la masă!... Aurora, nimic!... Continuă: Aura!... Hai la masă, Aura!... Hai la masă, fu..-ți Cristoșii, Dumnezeii mătii!...

- Ho, Ho, ho!... Îmi ajunge!... Poate așa ai fi fost și tu, dacă nu m-ai fi avut pe mine!... Norocul tău!...

- Sunt un om norocos și că am un înger păzitor, și încă unul așa frumos!...

- Păi, ești un norocos!... Uneori, cam ingrat!... Nu știi de ce voi bărbații, când o femeie se îmbracă frumos, o bănuiești de altceva în loc să-i mulțumești că s-a ferchezuit pentru voi.

- Hai, gata, gata, doar știi bine că te-am apreciat de cum te-am văzut!...

- Revenind la treaba cu norocul, putem spune că ești norocos, dar asta este de la Domnul, nu de la mine. E ciudat să vorbim de noroc la un om care a intrat în viață în cel mai crunt mod posibil, o copilărie cu multe neajunsuri și neînțelegeri în familie, o

adolescență petrecută prin spitale. Ai simțit norocul și-n acele momente grele?

- De multe ori am gândit că fără aceste neajunsuri, poate aș fi realizat mai puțin în viață. Acestea m-au maturizat prematur, dar am pierdut farmecul lipsei de griji specifice copiilor.

- Concret, cum gândeai atunci?...

- Atunci, și mult timp după aceea, am legat norocul de întâlnirea unor oameni deosebiți, providențiali aș putea spune. Norocul de a-l avea, în sanatoriu la Mangalia, profesor de matematică pe Heni Ignat, în clasa a VII-a, de la care am prins gustul pentru matematică, și pe Herman Farcaș, profesor de fizică în clasa a X-a, datorită căruia am început să pătrund tainele fizicii și am ajuns la olimpiada pe țară la această disciplină. Performanțele școlare mai reprezentau și o cale de a uita de suferințele cauzate de starea de sănătate. Pornire spre filozofie își are rădăcinile tot în acea perioadă, când l-am avut coleg de salon pe Andrei Justin Hossu, atunci student, viitor mare filozof, care mi-a dezvoltat capacitatea de a despica firul în patru, cum se zice, și m-a familiarizat cu terminologia specifică mult peste nivelul manualului de liceu.

- Aceste începuturi puteau rămâne simple speranțe dacă nu ar fi existat niște continuatori.

- Evident!... Și am avut norocul să-i întâlnesc!... Pe Nicolae Ilie, profesor de matematică, în scurta perioadă a mea de la Liceul din Găești, pe prof. Răzvan

Măgureanu, în facultate, și pe prof. Alexandru Fransua, la doctorat, pe prof. Florin Tănăsescu la începuturile mele în institut.

- A avea profesori buni este, într-adevăr, un mare noroc, dar există uneori conjuncturi epocale de care unii oameni pot să beneficieze. Ai avut și așa ceva!...

- Da, am trăit așa ceva, revoluția din 1989. Efectul ei asupra mea stă înscris în palmă, în evoluția liniei norocului. Nomenclatura comunistă stratificase foarte clar limitele maxime de evoluție profesională. Existau niște praguri care nu puteau fi depășite de oamenii de rând, indiferent cât de performanți ar fi fost. Pozițiile superioare se ocupau doar de apropiatii nomenclaturii, printr-o rotație periodică. Faptul că am ajuns la o înaltă recunoaștere profesională în perioada de după schimbarea sistemului politic, mi-a dat posibilitatea să ajung în conducerea unui mare institut de cercetări, ca director adjunct, prin alegeri, procedură imposibilă înainte. De aici a început totul.

- Atunci, am avut și eu un rol.

- Chiar așa!... Mi-ai făcut campanie la alegerea respectivă?...

- Nu, te-am protejat să nu pici într-o plasă.

- Nu știu despre ce plasă vorbești.

- Nici nu mă mir că, fără mine, intrai exact în ea. Fostul director al institutului voia să păstreze acel post și în continuare pentru că îi oferea stabilitate. Popularitatea ta, văzută cu ocazia alegerii, îl pune pe

gânduri pentru viitor, așa că a pus la cale să primești un șut în fund, sub formă de promovare, găsindu-ți un loc de ministru adjunct undeva. Cum atunci guvernele se schimbau precum ciorapii, puteai fi ministru o săptămână și apoi rămâneai în vânt. Mulți foști miniștri din acele perioade tulburi au ajuns șomeri. Între timp, odată plecat din institut, locul de acolo se ocupa și nu te mai puteai întoarce. Erai tentat să accepți propunerea, dar am aranjat eu trecerea printr-un schimb de focuri de armă pe Podul Grant, când te întorceai spre casă. Întâmplarea te-a făcut să mai gândești asupra propunerii, să nu riști ocupând o poziție guvernamentală în acea perioadă de criză. La scurt timp după aceea a urmat un concurs și ai devenit director general.

- Ce vremuri!... Am condus cu mari satisfacții acea instituție. Am preluat-o din balamucul general de după revoluție și am transformat-o într-o firmă de înaltă tehnologie, cu comenzi de circa 75% din export, cu salarii onorabile și oameni mulțumiți. Simțeam aprecierea salariaților ceea ce și explică rezultatele. Bazat pe bunele rezultate ale institutului, am ajuns în conducerea Camerei de Comerț, tot prin alegeri, unde am urmărit promovarea a două domenii mari, care azi reprezintă mult din economia țării, industria auto și sursele regenerabile de energie.

- Ce frumoase sunt momentele de creștere și armonie!... Doar că aproape s-a ajuns să-ți fie frică să afișezi astfel de situații pentru că există vânători de

așa ceva care pornesc o presiune, fie de a-ți fura afacerile, fie de a-ți lua instituția întreagă etc. Aceștia nu gândesc deloc la tradiție sau la salariați, transformând totul în tunuri comerciale sau imobiliare. Atât institutul cât și camera au intrat în sfera de interese a unor cercuri infracționale, cu sprijin în zona guvernamentală, care le-au condus spre dezmembrare. Nu am putut face altceva decât să plec din ambele instituții, din proprie inițiativă, pentru a nu participa la distrugerea unor structuri funcționale pentru care depusesem multă muncă și pasiune profesională.

- Cunosc situațiile. Nu am putut face altceva decât să te salvez pe tine, eu sunt îngerul tău păzitor nu al unor structuri economice. Instituțiile nu au mai putut fi salvate. Cei vinovați au ajuns la pușcărie, împreună cu capii lor, grupul „Varanul”, pentru ce a făcut cu institutul și grupul „Împăratul”, pentru cele petrecute la cameră.

- Apropo, există îngeri păzitori și pentru instituții, pentru țări?...

- Există, dar lucrează cu alte instrumente. Sigur, chiromanția nu se află printre acestea, zodiile însă funcționează și pentru ele. Zodia țării noastre este că o dată cam la cincizeci de ani să treacă prin niște încercări grele.

- Că tot vorbim de noroc în probleme juridice, există o întâmplare care îmi dă fiori și azi când îmi vine în minte. Dacă s-ar fi terminat rău, s-ar fi dus pe apa

sâmbetei tot viitorul meu! Eram student în ultimul an de studii și pregăteam realizarea practică la proiectul de stat, așa se chema atunci licența. Prototipul gândit de mine se executa într-o fabrică unde director și director tehnic erau doi din profesorii mei de la facultate, evident cu sprijinul nemijlocit al acestora. În înțelegere cu muncitorii care mă ajutau, veneam la fabrică noaptea, în schimbul trei când erau ei mai liberi. Într-una din seri, la intrare, era control de la miliție, căruia n-am avut ce să-i argumentez în sprijinul meu, mă găsisse total nepregătit pentru o asemenea eventualitate. Nu puteam să le spun că vin, „noaptea ca hoții”, cu sprijinul conducerii. A rămas unul dintre milițieni, la cabina portarului, să stea cu mine acolo până dimineața, urmând ca a doua zi să mă ducă la sediul miliției și să facă procedurile de rigoare. Stând toată noaptea împreună, am discutat fel de fel, ajungând la un moment dat și la întrebările despre locurile natale, constatând cu uimire că milițianul era consătean cu mine. Asta l-a făcut să se îmbuneze și să-mi spună: „Du-te mă’ băiete cu Dumnezeu și să nu mai faci așa ceva!...”

Acel prototip a constituit suportul unui proiect de stat de nota zece și începutul unei noi epoci în domeniul mașinilor electrice prin nașterea unor serii de brevete de invenție și, ulterior, a unei noi industrii.

- Ai avut vreun rol acolo?

- Tot nu înțelegi ce înseamnă un înger păzitor!...

- *Înțeleg, dar am și eu limitele mele de om normal. Oricum, mă bucur că eu te am pe tine!... M-aș bucura și mai tare dacă ai fi femeie sută la sută!*

- *Tot obraznic ai rămas! Mergi la culcare!...*

*

De ce oare la bătrânețe este altfel decât la tinerețe?... Care o fi parametrul esențial ce se modifică?... Un termen mult utilizat în sociologie este cel de *speranță de viață*, dar nu există și unul similar de *speranță de fericire*. Perspectiva reducerii continue a cât mai ai de trăit, probabil, creează disconfortul psihic de la bătrânețe și reduce din speranță, dar fericirea, care are rază de acțiune atât viitoare cât și trecută, ar trebui să echilibreze situația indiferent de vârstă. Așa să fie?... Ce este de fapt fericirea?... Fostul meu mare profesor de calculatoare, Petre Dimo, întrebat dacă roboții pot fi fericiți, a dat un răspuns excelent: „*Dacă cineva poate da o definiție clară a fericirii, atunci eu voi putea programa roboți fericiți*”.

*

- *Unde ești?... Iar ai apărut în formă invizibilă?...*

- *Nu, nu, sunt aici în vârful unui gutui. Vino și tu aici lângă mine!...*

- *Cum să vin acolo!... Acele crengi subțiri abia te țin pe tine, ce să mai vin și eu!... Ai înnebunit?...*

- *Vezi, așa cum faci acum cu mine, faci și-n viața de zi cu zi!... Păi, cum să n-ai încredere în îngerul tău păzitor?... Atunci, în cine să ai încredere?...*

- *Păi, îmi ceri ceva ce este, evident, nu se poate!...*

- *Nu, nu este așa!... Te macină o neîncredere exagerată în tot ce faci și tot dai vina pe bătrânețe. Să știi că bătrânețea nu este o vârstă, ci o stare de spirit. Ești bătrân pentru că vrei să fii bătrân, nu pentru că ai nu știu câți ani!...*

- *Aoleu!... Iar te transformi în judecătorul meu!...*

- *Nu vreau asta, dar mergi pe o cale care nu duce la nimic bun. Toate premisele îți sunt favorabile, zodia, chiromanția la fel, dar refuzi orice inițiativă a altora de a te scoate din această stare. Înțeleg, nu mai vrei poziții administrative, dar sunt o grămadă de alte oportunități științifice, sociale, culturale etc. Ești căutat, ești pe val, iar tu stai mai mult ascuns. Nici măcar motivul că nu te lasă nevasta nu mai ține, că de un timp te lasă să faci ce vrei. Culmea că te ascunzi și online!... De ce ți-ai închis contul de Facebook?... Nu că n-aș ști, dar vreau detalii.*

- *Nu cred că tocmai asta ar fi ceva foarte important. O porcărie!... Să permiți la toți neaveniții să-ți intre-n suflet. Poate a fost o idee bună, la început, dar a devenit ceva insuportabil.*

- *Totuși, sunt miliarde de oameni care folosesc această cale!...*

- Pot s-o folosească în continuare. E treaba lor!... Eu nu!... Agreasem, ca prieten, un profesor universitar care mi-a adus pe cont mulțimea de prieteni ai lui, așa e procedura. O bună parte dintre aceștia fuseseră făcuți în scurtul timp cât profesorul fusese în pușcărie. Căutasem să nu dau importanță acestui episod trist din viața lui, dar m-am trezit cu contul spart și cu un individ care făcea laba pe contul meu. Era unul dintre prietenii online. Mi-a fost de ajuns!...

- Bine, bine, dar de pe LinkedIn de ce ai plecat?... Doar ăștia par mai serioși, preponderent din mediile profesionale și de afaceri!...

- Așa este, dar și aici a apărut ceva ce nu mi-a plăcut. Văzând pozițiile ocupate de mine în mediul de afaceri, nu mai scăpam de fel de fel de indivizi din țară și străinătate care-mi solicitau aranjări de întâlniri cu miniștri, oameni de afaceri etc, într-un cuvânt, trafic de influență. Vezi, Doamne, doar eram prieteni!...

- La Academia de Științe Tehnice, la Asociația Inginerilor de ce ai refuzat propunerea de a le conduce?...

- Pentru că nu-mi mai place să fac management.

- De ce refuzi colaborarea cu site-urile literare internaționale, care ți-au făcut multe propuneri, inclusiv de a face prelegeri la instituții foarte onorabile, cu suportarea costurilor din partea lor?... Mulți ar plăti bani grei pentru astfel de ocazii!...

- Nu mai suport călătoriile cu avionul. Și dacă aș

lua premiul Nobel, nu m-aș duce să-l ridic, din același motiv. Ultima călătorie a fost pe 16 septembrie 2012, când pe ruta București-Barcelona am luat o doză mare de calmante și m-am simțit foarte rău. În starea în care mă aflam mi-a rămas, totuși, în minte ceva extraordinar. În holul central al aeroportului performa o trupa feminină de dans pe care o priveam, dar parcă visam, dansând după o melodie pe care de atunci nu am putut încă să o identific pentru a o putea reasculta. Poți face ceva să-mi găsești melodia pe care dansau fetele?...

- Ei, asta-i bună, acum vrei să-ți fiu și disc joker!...

- Păi, mă tot acuzi că nu fac ceva ce nu-mi place, dar nu vrei mă ajuți la ceva ce-mi place!

- Nu, nu, eu nu te acuz!... Inițiativele de toate felurile îți aparțin, dar văd că nu prea ții cont că mai exist și eu, în caz că intri în vreo încurcătură. Conștientizarea existenței mele te-ar putea ajuta să fii mai activ, ți-ar da mai mult curaj.

- Auzi, dar ce faci tu pentru mine, nu este tot un fel de trafic de influență pe lângă Dumnezeu?...

- Ha, ha, ha!... Hai că ești tare!... Măi omule, bucură-te, nu-L judeca și pe Dumnezeu!... El te-a ales!... Ce vrei mai mult?...

- Parcă, uneori, aș fi vrut să nu mă aleagă!...

- Aoleu, oprește-te, faci păcate!... Mă pui pe gânduri cu descusutul oricărei situații în care, de fapt, ești favorizat!... Tu ai fost vreodată fericit?...

- Greu de răspuns!... Am analizat mult problema fericirii. Am scris și o glossă cu acest nume, care începe așa: „A fi fericit are numai timpul trecut”.

- Cum adică?... Nu ai cunoscut niciodată oameni fericiți?...

- Am cunoscut mult mai mulți care spuneau că „au fost” fericiți. „Ce fericiți eram când eram tineri”, „Ce fericiți eram când erau copiii mici”, „Ce fericit eram când eram student” etc. Dar, atunci, ei aveau o serie de alte probleme care nu-i lăsau să fie fericiți, pe care după un timp nu și le mai amintesc. Fericirea apare mai mult în amintiri. Principalul dușman al fericirii este frica de a o pierde.

- Ba eu cred că fericirea are mai mulți inamici: neîncrederea, necunoașterea, nesiguranța, neputința etc.

- Adică inversul acestora: încrederea, cunoașterea, siguranța, putința etc. înseamnă fericire?...

- Mai trebuie adăugat ceva, iubirea. Aceasta le înglobează pe toate și încă ceva în plus. Inclusiv frica este învinsă de iubire. Toata viața mea am avut probleme cu dantura, vinovat fiind eu că nu prea mergeam la dentist, de frică. Mi-a scos Dumnezeu în cale o dentistă cu față de înger, de care m-am îndrăgostit și, astfel, mi-am rezolvat toate problemele cu dinții. Abia așteptam să merg la Cabinetul dentar!...

- Atunci, am găsit metoda!... Pentru a fi fericiți, trebuie să ne îndrăgostim de tot ce facem, să ne îndrăgostim de viață!...

- *Este o idee!... Dar știi bine că iubirea nu vine după cum vrem noi, vine de la Dumnezeu!...*

- *Așa este, dar oportunitățile trebuie să ți le găsești singur. Nu vei iubi nimic din viață, dacă stai închis în casă. Găsește-ți ținte adecvate și luptă-te să le atingi!...*

- *Mai lasă-mă cu pisălogeala ta că mă enervez și-mi pierd echilibrul. Vrei să cad din gutuiul ăsta!...*

- *Nu, nu vreau să cazi, dar ai văzut că am avut dreptate, că nu s-a rupt cu noi. Ah,...neîncrederea ta bolnavă!... Te va duce la cea mai groaznică singurătate. Neîncrederea înseamnă cea mai mare singurătate!*

- ***Ieși la drum!...*** Nu te mai gândi la ce-ți spunea mama ta când erai mic!

*

Am ieșit iar la drum!... Era ca și cum aș fi căzut de undeva din timp, dar și din spațiu. Căzătură dureroasă, pentru că nu inventase nimeni, încă, o parașută pentru aruncarea în timp. Durerea fizică trecuse, dar rămăsesem cu cea psihică!... Mai aveam câteva julituri și vânătaii pe suflet. Aș fi vrut s-o întâlnesc pe sfătuitoarea mea, îngerul meu păzitor, dar nu știam dacă mai lucrează pentru mine sau m-a azvârlit în timp și gata, descurcă-te! Dacă era adevărat că ar lucra pentru Dumnezeu, n-ar face așa ceva. Domnul nu-i părăsește niciodată pe oameni, iar îngerii ar trebui să facă același lucru, în plus, să fie și-n cer și pe Pământ. Sunt destul de obosit, dar e bine, că poate adorm și, în vis, o să văd ce mai zice zâna mea protectoare.

*

Când ne-am văzut, parcă ambii veneam de undeva de foarte departe și nu ne mai văzusem de când lumea. Fără să scoatem nicio vorbă, ne-am îmbrățișat până la contopire, fiecare cu capul pe umărul celuilalt, și în acea strânsoare i-am simțit presiunea sânilor mici și tari. Chiar dacă spunea că îngerii n-au sex, cred că era unul dintre cei care proveneau din femeie. Buclele sale aurii, cârlionțate, îmi mângâiau fața. N-am realizat cât timp am stat așa, după care, amândoi deodată, am spus: Mi-era dor de tine!...

- Ei, cum a fost?... a început ea.

- Nu mi-a plăcut! Nu a fost precum m-am așteptat.

- Dar la ce te-ai fi așteptat?...

- La mai multă liniște, la mai multă așezare a lucrurilor la locul lor, la treburile mai bine făcute.

- Oamenii cum erau?...

- Mulți, mici, agitați și răi.

- Răi cu ceva anume sau răi în general?...

- Erau răi în general, nu făceau nimic bun. Cred că erau și ei conștienți d'asta. Era unul care propovăduia lucrul bine făcut, dar ei, constatând că lucruri bune nu puteau face, nu mai făceau pur și simplu nimic.

- Ți-au făcut rău și ție?...

- Nu fizic, dar simțeam că mă cred nebun. Nu credeau nimic din povestea mea, toți o vedeau ca pe un rod al imaginației.

- Și Ea?...

- Ea m-a supărat și mai tare. Se dădu-se total de partea lor și o țineau într-o distracție continuă.

Chiar și în ceea ce mă privește avea aceeași părere cu ei.

- Știi, la voi, pe Pământ, este o vorbă: „când mai mulți îți spun că ești nebun, trebuie să mergi să te culci”. Nu crezi că ar fi cazul?...

- Păi asta și fac!... Dar cândva mă voi trezi, și atunci ce voi face?...

- Trebuie să îți faci o gândire în care să poți fi în pace, în primul rând, cu tine, apoi cu lumea și cu Dumnezeu, altfel, nu va fi bine. Ai vreo explicație pentru ceea ce se întâmplă?

- Eu am o explicație, dar este așa de contorsionată că n-am găsit încă pe nimeni să o asculte până la capăt. Toți căroră am încercat să le-o spun, la un moment dat, o consideră blasfemie și renunță.

- Hai, zi!... Încerc eu să te ascult până la capăt.

- Păi, totul pornește de la dorința oamenilor de a fi niște mici Dumnezei.

- Din start, nu începe bine, dar ți-am promis că te ascult.

- Încă de la Turnul Babel, oamenii voiau să ajungă până la cer, iar Domnul le-a arătat că nu este suficientă dorința lor. Le-a creat un haos comunicațional de nu s-a mai putut înțelege om cu om și proiectul a eșuat. Domnul a reținut însă năzuința lor și le-a venit în întâmpinare, coborând El pe Pământ.

- Cum adică... Nu înțeleg.

- Prin creație. Creația este un atribut divin. Domnul a transmis acest dar doar unor oameni, mai multora decât înainte, ca să fie bine pe Pământ. Le-a dat artă, știință, tehnologie etc., încât foarte mulți indivizi au început să se considere înlocuitori ai Domnului pe planeta noastră și prin trufia lor să-l neglijeze pe adevăratul trimis, Iisus Cristos.

- Păi, după cum spuneai, asta chiar că este blasfemie!...

- Dar nu se termină aici. Pe lângă adevărații creatori, binecuvântați de Dumnezeu, au apărut mult mai mulți impostori, care aveau și mai mari pretenții. Aceștia nu mai ascultau învățăturile mântuitorului (iertarea, smerenia etc.) și-i convingeau și pe alții să facă același lucru, ajungându-se la o situație de haos, similară celei de după Turnul Babel. Nimeni nu mai iartă pe nimeni, nimeni nu mai este smerit în fața nimănui, nimeni nu mai ascultă de nimeni, inclusiv în cadrul familiilor etc. Toți se cred Dumnezei, pe baza informației și tehnologiei din belșug, date tot de Domnul, și consideră că le sunt suficiente ca să se descurce singuri. Dacă, după Turnul Babel, oamenilor li s-au încurcat limbile, acum, probabil, li se vor încurca mințile.

- Da!... Este greu să te împaci cu tine, cu lumea și cu Dumnezeu în asemenea condiții. Ai vreo idee ce urmează?...

- Îiii!...

- Măi,... nu mă auzi, ce e cu tine?... Știi cine sunt eu?...

- Îîî!...

- Dar tu, știi cine ești?...

- Îîî!...

Aforisme

Despre iubire

1. Orice se poate provoca cu excepția iubirii.
2. Iubirea este de la Dumnezeu, căsătoria, de la preot. Alege iubirea!...
3. Prea multă iubire acumulată și neîmpărtășită dă pe dinafară și se revarsă pe altceva, la Eminescu pe codru, iar la Nietzsche pe animale.
4. Celor pe care-i iubim le oferim totul, merită sau nu! Ce facem însă pentru cei care ne iubesc, avem vreo îndatorire față de ei?...
5. Cine crede că iubirea pentru mai multe persoane scade din valoarea fiecăreia, nu înțelege și nu simte infinitatea acesteia.
6. În fața cuiva care a trăit o mare iubire, trebuie să te închini, căci acela l-a cunoscut pe Dumnezeu!
7. Majoritatea dintre noi trăim cea mai mare parte a vieții alături de persoane pe care le iubim, dar nu ne iubesc sau ne iubesc, dar nu le iubim. Cei care reciproc nu se iubesc nu se adună, iar la cei care se iubesc inițial, sentimentul nu rezistă.
8. Prietenia este mai durabilă decât iubirea! Prietenii se sprijină necondiționat, acceptându-se așa cum sunt. În cazul iubirii, fiecare vrea ca celălalt să se schimbe după dorința și asemănarea sa, ceea ce reușește foarte rar.

9. Dacă o persoană căreia îi mărturisești iubirea se eschivează, oferindu-ți doar prietenia, părăsește-o imediat! Sub umbrela prieteniei, îți va fi mereu prin preajmă, fiind, astfel, martorul iubirii acesteia pentru altcineva. Viața ta va deveni un iad!...

10. Cred în iubirea înaltă prin care poți ajunge până la Dumnezeu, cred în iubire profundă care te poate băga și-n mormânt, dar nu cred în iubirea veșnică!

11. Deși este plăcut, reconfortant, să te iubească multe femei, nu este bine, poți intra într-un război căruia să nu-i poți face față. Este mai bine să te iubească doar una, dar aceasta să fie aceea pe care o iubești și tu.

12. Iubirea este o boală. La bătrânețe se face mai rar, dar într-o formă mai gravă.

13. Iubirea, precum multe altele, se păstrează prin înghețare. Când temperatura ei crește, se topește și se și termină.

14. Ca să dăinuie, iubirea trebuie cuprinsă în ceva durabil. Constantin Brâncuși a ales piatra!

15. Singura cale de a merge cu plăcere la cabinetul dentar este să iubești dentistul.

16. Când cereți unei persoane, pe care pretindeți că o iubiți, să se schimbe după propria dorință, de fapt nu o iubiți pe aceasta, ci pe dumneavoastră.

17. Toate marile iubiri sunt inoportune. Cele oportune nu au timp să ajungă mari!

Despre căsătorie

18. Orice iubire este frumoasă până devine căsătorie.

19. Femeia urâtă dorește să fie frumoasă, femeia frumoasă dorește să fie deșteaptă, femeia deșteaptă nu dorește nimic.

20. Căsnicie: destinul invers al fluturelui, întâi zbori, apoi te târăști.

21. Înainte de a se vrea egală cu bărbatul, femeia avea totul, ea știa cum, de atunci, are numai jumătate, partea ei.

22. Căsătoria care se termină cu prietenie a fost căsătorie, dar iubirea care se termină cu prietenie n-a fost iubire.

23. Femeia alege bărbatul care trebuie s-o aleagă.

24. Să bagi un elefant într-o cutie de chibrituri este imposibil, chiar încercarea poate fi periculoasă. Se poate enerva.

25. Iubita te atrage ca un magnet, dar de nevastă ești prins cu șuruburi.

26. De ce mor filozofii singuri?... Pentru că au ei o idee fixă, nu pot împărți filozofia c-o femeie!

27. Spunându-i că se ocupă cu producerea de *bijuterii din cuvinte*, era scriitor, ea l-a acceptat, reținuse doar cuvântul *bijuterii*. Când și-a dat seama de diferență, l-a părăsit.

28. Orice copil este frumos până începe să semene cu părinții.

Despre artă

29. Mai mare scriitor ajunge cel care are ce spune, dar nu știe să scrie, decât cel care știe să scrie, dar nu are ce spune.

30. Sunt unii care îl contestă pe Eminescu!... Nicio problemă, nici în Dumnezeu nu cred toți!

31. Artiștii își protejează muzele precum jurnaliștii sursele.

32. Artiști, nu faceți sex cu muzele!... Puteți pierde o muză bună pentru un sex rău!

33. Dilema artistului, să facă din nevastă muză sau din muză nevastă!...

34. Poezia nu-i un scris, poezia e un vis!

35. Arta este *forma*, iar artistul este *calea*, prin care Dumnezeu comunică cu oamenii.

36. Creația artistică este sămânța culturii.

Despre filozofie și istorie

37. Omul ideal este exponențial, omul real este ciclic.

38. Civilizație înseamnă mai mult garantarea unor minime, sub care să nu se poate cădea, decât posibilitatea atingerii, întâmplătoare, a unor vârfuri!

39. Rațiunea este potențială, voința este executivă, iar morala le temporizează pe amândouă!

40. Poate, nu poate, știe, nu știe, omul vrea să aibă și să fie!

41. Erorile vieții vin din forțarea sortii: să vrei să fii fără să știi, să vrei să ai fără să dai.

42. Albul este cea mai mare înșelătorie a culorilor!... Aceasta, care ne inspiră atâta puritate, nici nu este de fapt o culoare, ci un amestec al tuturor culorilor. Mai vrea cineva să fie Albă ca zăpada?...

43. Privit de pe mal, orice mare fluviu pare un banal lac stătut, căruia nu-i vezi curgerea. Măreția sa este înțeleasă doar de cei care îi cunosc parcursul. Așa este și cu oamenii mari ajunși în fața unora care nu-i cunosc.

44. O imagine face cât o mie de cuvinte, dar și ocupă de o mie de ori mai multă memorie, în calculator.

45. Pentru că ești, n-ai loc în viață, iar fiindcă ai, te-ascunzi în casă.

46. Dacă într-o instalație electrică atingem plusul cu minusul și nu ies scântei, înseamnă că aceasta este scoasă din priză. În politică se cheamă blat.

47. Pentru un sistem care merge conform legilor proprii, dar rezultatele sunt nemulțumitoare, singura soluție este coruperea lui. Unii îi spun revoluție!

48. Entropia înseamnă raportul dintre a fi ajutat și a nu te lăsa ajutat.

49. Cine a introdus imaginile că *binele ar fi înaltul cerului*, iar *răul, fundul Pământului*, a favorizat binele pentru că cerul este infinit, iar fundul Pământului, finit. După cum se vede și se simte, pare că răul ar fi mai mare!...

50. Succesiunea istorică a fost: *om primitiv-haită-ceată-cetate-cetățean*. Credeam că evoluția aceasta este ireversibilă!... Se pare că nu este așa!

51. Toți îmi reproșează câte ceva: unii că nu le dau mai multă atenție, unii că nu le dau mai multă iubire, unii că nu le acord mai multă înțelegere, unii că nu le dau mai mulți bani!... Dar, așa ceva, eu nu am nici măcar pentru mine!

52. La bătrânețe, trebuie să faci exact invers decât te învăța mama ta când erai mic! Atunci, toți voiau să te îngrași, acum, toți vor să slăbești.

53. Creația științifică este sămânța economiei.

54. La nivelul istoriei, scorul competiției dintre România și Ungaria este 1-1. Pentru unguri a marcat Împărăteasa Sisi, iar pentru România a egalat Regina Maria. Niciuna dintre altelele lor nu erau originare din aceste țări.

55. Când nu știi să rezolvi o problemă, cel mai simplu este să o negi.

56. Istoria literară este știință, iar critica literară este artă. Cine nu cunoaște diferența nu este nici istoric, nici critic.

57. Socialismul este ca trenul, dacă i se strică locomotiva, stă pe loc, capitalismul este ca avionul,

dacă i se strică motorul, cade. D'asta este mai multă nervozitate în capitalism!

58. Vizionari sunt cei care au tăria să iasă pe ultimul loc la concursurile vieții.

59. Viața este o boală incurabilă, totdeauna se termină cu moartea.

60. Azi, mulți nu mai au suflet, ci soft.

61. Toamna, umbra copacilor cade odată cu frunzele lor.

62. Întrepătrunderea paradigmelor înseamnă interdisciplinaritate, pentru deștepți, pentru proști asta înseamnă prostie.

63. Nu există artă fără ierarhii, zic cei care s-au cocoțat, nu totdeauna meritat, pe vârful unor asemenea ierarhii. O astfel de instituție, de vârf, a decis, prin anii '50 ai secolului trecut, că operele lui Brâncuși sunt mediocre!

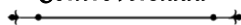
64. Sunt unii care muncesc de zor la dărâmarea entităților: religie, nație, familie. Oricât de cinic ar părea, acestea și-au găsit un sprijin comun în COVID, care le întărește pe toate. Oare, s-a păcălit cineva?...

65. Orice activitate este plăcută până se transformă în muncă.

66. Orice joacă este frumoasă până se transformă în ceartă.

67. Orice sfat este bun până se transformă în școală.

68. Copacul mare crește izolat, copacul drept crește în pădure.

69. Când nu poți urca un munte mic, încearcă unul mai mare!

Despre credință

70. Omul fără Dumnezeu nu face diferența dintre bine și rău!

71. Când simți că cineva te divinizează, este bine să-i dai atenție și respect, acesta vede în tine pe Dumnezeu!

72. Universul este ciclic, omul la fel, dar Dumnezeu ne vrea exponențiali.

73. Dumnezeu se poate supăra pe tine, dar tu nu te poți supăra pe Dumnezeu!

74. Doamne, dacă cred în tine, o s-o duc bine poimăine, ce fac azi și ce fac mâine?...

75. Doar în noaptea de Ajun, să fii moș e ceva bun!

76. Toți ne sfătuiesc să facem afaceri ortodoxe, dar ce ne facem dacă beneficiari sunt preponderant catolici sau musulmani?...

Despre animale

77. Corida este o mare mârșăvie a omului. Eu țin cu taurul!

78. Elefantul nu calcă cu intenție peste furnici, dar se întâmplă destul de des s-o facă. Deci, nu stați prin preajma elefanților!

Despre proști și deștepți

79. Deșteptul trăiește intens, prostul trăiește bine!

80. Deșteptul nu are niciodată timp, prostul nu știe ce să facă cu el!

81. Nu știu să înot, nu știu să schiez, nu știu să sozez și totuși trăiesc!... Sau tocmai de aceea?...

82. În matematică, *la adunare*, plus cu plus va da mereu un plus mai mare, minus cu minus va da totdeauna un minus mai mare. *La înmulțire*, plus cu plus va da mereu plus, iar minus cu minus va da totdeauna plus, prin negarea negației.

În viață, *prin adunare*, mai mulți deștepți la un loc vor forma o deșteptăciune mai mare, mai mulți proști la un loc vor forma o prostie mai mare, dar, *prin înmulțire*, nu este sigur că din doi deștepți va ieși mereu un deștept sau că din doi proști va ieși totdeauna un prost. *Matematica și viața nu sunt același lucru!*

83. Deșteptul depășește anumite momente dificile din viață făcând pe prostul, prostului nici măcar asta nu-i iese!

84. În viața unui bețiv, după o perioadă de cădere, înaintea colapsului, apare un scurt moment de creștere!... Este cel al vinderii sticlelor goale. Să fi fost acesta modelul politicii de privatizare din România?

85. În bancurile poloneze, polonezul este mereu cel deștept, în bancurile românești, cu excepția celor cu olteni, românul este cel prost.

86. Când există o problemă între doi indivizi, există două alternative, ori tac amândoi, ori vorbesc amândoi. Cei deștepți aleg prima variantă.

87. În nicio altă perioadă istorică, cei deștepți nu depind atât de mult de cei proști ca într-o pandemie.

Bibliografie de autor

Punctul de sprijin, Roman, Ediția 1, Editura Mediamira, Cluj-Napoca, 2000;

Echilibrul Marinarului, Roman, Editura AGIR, București, 2006;

Punctul de sprijin, Roman, Ediția 2, Editura AGIR, București, 2007;

Știință și prejudecăți, Eseu, Ediția 1, Editura Electra, București, 2010;

Reinventarea omului, Eseu, Ediția 1, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2011;

Reinventarea omului, Eseu, Ediția 2, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2012;

Omul ciclic, Poezie, Editura AGIR, București, 2013;

Taxa lui Caron, Poezie, Editura Editgraph, Buzău, 2014;

Știință și prejudecăți, Eseu, Ediția 2, Editura Electra, București, 2014;

Universul ciclic, Poezie, Editura LAURENT, București, 2015;

Românul ciclic, Proză scurtă, Editura AREFEANA, București, 2015;

Dominoul iubirii, Roman, Editura INSPIRESCU, Satu Mare, 2015;

Dominoul iubirii. Raiul, Roman, Editura AREFEANA, București, 2016;

Sistemismul, Filozofie, Editura Favorit, București, 2017;

Grădina Domnului, Poezie, Editura AMANDA Edit, București, 2017;

Poeziile copilăriei, Poezie, Editura AMANDA Edit, București, 2017, în colaborare cu: Corneliu Cristescu, Doina Bârcă, Viorel Martin, Rodica Vățaman Subțirelu;

Ioșca, Sică și Mitică, Editura BIBLIOTHECA, Târgoviște, 2017;

Zâna și Viața, Roman, Editura AREFEANA, București, 2017;

Ingineri, Scriitori și publicisti, Istorie literară, Editura AGIR, București, 2017, în colaborare cu Ioan Ganea-Christu;

Clubul, Roman, Editura AREFEANA, București, 2018;

Sistemismul. Bazele științifice, Filozofie, Editura BOGDANIA, Focșani, 2018;

The Systemism, Filozofie, Editura Favorit, București, 2018;

Citadela Perpetuă, Filozofie, Editura Neverland, București, 2018;

Începutul cercului, Poezie, Editura Arefeana, București, 2019;

Hectomeronul Coronavirus. O sută de gânduri din pandemie, proză scurtă, Editura Favorit, București, 2020;

Enciclopedia SCRITORI din GENERAȚIA 2000 (coordonator), istorie literară, Editura UZP, București, volumul I, 2020, volumul II, 2021.

În matematică, la adunare, plus cu plus va da mereu un plus mai mare, minus cu minus ne va conduce totdeauna la un minus mai mare. *La înmulțire,* plus cu plus va rezulta un plus, iar la minus cu minus se va obține, surprinzător, tot un plus, prin negarea negației.

În viață, prin adunare, mai mulți deștepți la un loc vor constitui o deșteptăciune mai mare, mai mulți proști la un loc vor forma o prostie mai mare, dar, *prin înmulțire,* nu este sigur că din doi deștepți va ieși mereu un deștept sau că din doi proști va ieși totdeauna un prost.

Concluzie: matematica și viața nu sunt același lucru!...

Nicolae VASILE

ISBN 978-606015260-6

